

IOQRA

اقراء

EESTI MOSLEMITE KUUKIRI

NR 32

APRILL 2012 /

ŽUMADA-L-UULA – ŽUMADA-TH-THÄÄNIA 1433

**Investeeringimine
ja säästmise**

**Paberist riik
okstraadi taga**

**50 küsimust ja
vastust islami
monoteistlikkuse
kohta**

Jumala 99 ilusamat nime

Jumala ainsus

السلام عليكم ورحمة الله وبركاته

Seekordseks peateemaks on *tawhiid* ehk Jumala ainsus islamis. Selgitame, mida see endast kujutab, räägime Jumala 99 ilusaimast nimest ja vastame 50 tüüp küsimusele *tawhiidi* kohta. Peateemal on meil ka hadiithinurk, *fatwad* ja loomulikult lugejaküsimus.

Meie 32. numbris on seekord lausa kaks arvamislugu – üks Palestiina ja üks Iraani kohta. Jätkame lapse arengu teemadel, mängime hiirtega ja keedame sooja teed. Pühendame end taas kord ka tervisele: räägime e-ainetest ja holistilisest tervisekäsitlusest islamis. Jätkame ka surma teemadel. Loomulikult on lisaks veel palju muudki huvitavat.

Sel korral on meil lastele suur üllatus - neile hakkab neljanda korda aastas ilmuma Iqraga koos oma ajakiri - „Iqrake“. Avainumber on pühendatud kevadele kogu maailmas, aga lugeda ja meisterdada on palju muudki huvitavat.

Meeldivat lugemist!

Fi amani llah!

Kuukirja koostajad

- Tawhiid ehk Jumala ainsus (Aisha) 4
- Jumala 99 ilusamat nime (Aisha) 6
- 50 küsimust ja vastust islami monoteistlikkuse kohta (Amina lirimaalt) 8
- Investeerimine ja säästmine (Rene Pihlak) 12
- Arvamuslugu: Paberist riik okastraadi taga (Sigrid Köiv) 13
- Islamiuudised (Kauthar) 16
- Minu lugu (Iris) 19
- Arvamuslugu: Iraani impeeriumi tõus ja langus (1. osa) (Amina Bahreinist) 21
- Eriline laps: Väikelapse arendustegevus olulisemate arenguvaldkondade kaupa (Rubaba) 27
- Lisateavet lapsest: Lõbusad hiired (Annely) 30
- Meestemaailm: Jumala ainsusest (Aivar) 32
- Looduslik ravi: Keedame sooja teed! (Khadija) 35
- Toidunurk: E-ained toidus ja nende mõju tervisele (Zeynep) 39
- Holistilisest tervisekäsitlusest islamis (2. osa) (Raili) 41
- Elu eesmärk – Paradiis: Kannatlikkusest (1. osa) (Amina lirimaalt) 44
- Surmast: Matusepalvus (3. osa) (Aisha) 48
- Poiss, kes püüdis põgeneda surma eest (9. osa) (Amatullah) 50
- Lugeja küsib, lugeja vastab! 52
- Pudrupotike, keeda! (Karima, Sarah, Zeynep) 56
- Koraaninurk: Koraani tähendused ja erinevad nimetused (Khadija) 57
- Hadiithinurk: Hadiithe Jumala ainsusest (Aisha) 60
- Fatwanurk: Tawhiid ehk Jumala ainsus (Aisha) 61
- Duaanurk: Witr (Aisha) 62
- Õpime Egiptuse dialekti: Jutuajamise alguses (Nele) 63
- Arvamuskülg 64

Tawhiid ehk Jumala ainsus

Autor: Aisha

Ei ole jumalust peale Jumala ja Muhammed (صلى الله عليه وسلم) on Tema sõnumitooja. Usutunnistust, mida iga moslem oma südames hoiab, nimetatakse araabia keeles šahaadaks.

Esimene osa usutunnistusest, „*lää iläähä illa llaah*“, tähendab otsetõlkes: „ei ole ühtki jumalust peale Jumala“. *ilääh* (jumalus, teenimise või kummardamise objekt) võib tähistada kõike, mis siin ilmas ahvatlev tundub – rikkus, võim jne; ebajumalatest rääkimata. Sellele järgneb *illa llaah* – „välja arvatud Jumal“, kõige loodu allikas.

Kui me ütleme „ei ole jumalust peale Jumala“, siis tege­likkuses ei tähenda see, et maailmas ei eksisteeriks muid jumalusi, mida tõelise Jumala asemel teenitakse. Jumalusi, kellest inimesed oma elu keskme teevad, on liigagi palju, kuid kuna *ilääh* tähendab araabia keeles „kummardamisobjekt“ ja kõik teavad, et neid objekte on hulgem, siis on ka lihtne mõista, et usutunnistuse esimene osa tähendab tegelikult – miski ega keegi muu peale Ainujumala ei ole kummardamist väärt.

Koraanis on kirjas: „**Ütle (oo Muhammed): Ta on Üks ja Ainus Jumal, Iseseisev ja Igavene Jumal. Ta ei ole eostanud ega eostatud ja Talle ei ole kedagi (ega midagi) võrdset.**“ (112:1–4)

Esimene osa usutunnistusest tuletab moslemitele meelde Jumala ainsust. Kuid sellel ainsusel ehk *tawhiidil* on mitu tahku:

1. *tawhiid ar-rububija*;
2. *tawhiid äl-uluhiija*;
3. *tawhiid äl-äsmä'i was-sifäät*.

Tawhiid ar-rububija õpetab meile, et Jumal on Rabb ehk maailmade Isand: Looja, Ainuvalitseja ja Alalhoidja. Tema on see, Kes on kõik loonud, vaid Temale kuulub kõik ja vaid Tema otsustab Oma loodu saatuse üle. *Tawhiid ar-rububija* on väga paljudele uskudele omane – st usutakse, et on olemas keegi jumalus, kes kord maailma lõi. Isegi polüteistlikes usundites on alati olemas keegi jumalus, kes kord kätte võttis ja maailma tegi ... ja reeglina seejärel muud jumalused. Seega eristab *tawhiid ar-rububija* moslemid vaid täielikest uskmatutest, st neist, kes ei usu, et maailm oleks kunagi kellegi poolt loodud. See on

omane nii islamile, kristlusele, judaismile, kui ka näiteks vanade kreeklaste ja roomlaste usule, vanade araablaste usule ja paljudele teistele.

Tawhiid äl-uluhiija aga õpetab meile, et Allah ehk Jumal on ainus, kes on meie teenimist ja kummardamist väärt. Me peame Teda teenima, samal ajal Teda armastades, Tema suhtes aukartust üles näidates ja alati Temalt parimat lootes. Tihti arvavad moslemid, et Jumala teenimine on vaid palvetamine. Tegelikult aga on kõik, mis meile on *halaal* (lubatud) üks suur Jumala teenimine; see tähendab, et kõik, mis me siin elus teeme Jumala seaduse järgi, on üks suur Jumala teenimine ja kummardamine. Ka see, kui hoidume nende asjade tegemisest, mis meile keelatud, on Jumala teenimine. Kõik hea, mida me teeme, on Jumala teenimine ja kõik halb, mille me teemata jätame, on samuti Jumala teenimine.

Tawhiid äl-uluhiija eristab moslemid enamikest teistest usunditest, sest selle kohaselt ei ole keegi teine Jumalaga võrdne. Nagu Jumal enda kohta Koraanis on öelnud: „Ta on Üks ja Ainus Jumal, Iseseisev ja Igavene Jumal. Ta ei ole eostanud ega eostatud ja Talle ei ole kedagi (ega midagi) võrdset.“ (112:1–4) Teda on ainult üks, Temaga võrdväärsel positsioonil ei ole kedagi teist. Seega ei ole jumaluste panteon (nagu vanadel kreeklastel ja roomlastel) islamis mõeldav. Ei ole n.ö „jumalate nõukogu“, kus võrdväärselt seisavad päikese, mere, armastuse, sõja, tarkuse jne jumalad. Jumal on Üks ja Ainus. Samuti on ta Iseseisev ja Igavene, st Tal ei ole kedagi vaja ja Ta on igavesest ajast eksisteerinud ning eksisteerib ka igavesti edasi. Tal ei ole olnud vanemaid, Teda ei ole eostatud ja Ta ei ole sündinud, nagu ka Tal endal ei ole lapsi – ei poega (nagu usuvad näiteks kristlased) ega tütreid (nagu uskusid näiteks vanad araablasted). Jumal on väljaspool meie dimensiooni, Tal puuduvad samad vajadused mis meil, nende hulgas vajadus olla armastatud (leida endale kaasa) ja saada lapsi (järeltulijaid). Mitte keegi ei ole Tema tasemel, Temaga kõrvu, Temaga võrdne.

Tawhiid äl-äsmä'i wal-sifäät kätkeb endas Jumala nime ja omaduste üle mõtisklemist ja nende mõistmist. Islami traditsiooni kohaselt on Jumalal 99 nime, millest enamik on omadussõnad, läbi mille Jumal meile oma olemust tutvustab. Ta on *Ar-Rahmään* – Igavesti Halastav, *Ar-Rahiim* – Oma loodu suhtes Armuline, *Al-Kariim* – Helde, *As-Salaam* – Rahu, *Al-Mu'min* – Usuhoidja, Truu, *Al-Aziiz* – Võimas, *Al-'Adl* – Õiglane jne. Enamik Jumala ni-

medest on sellised omadused, mida Jumal on jaganud ka inimestele ja mida me peaksime endis kasvatama. Me küll ei küüni oma lahkuselt, armulikkuselt, truuduselt ja õigluselt iialgi Jumalani, aga me peame püüdma anda endast parim ning mõtlema alati selle peale, kui meil endil raske on, et Jumal ise on selline ja Ta on – küll vähemal määral, aga siiski – sellisena loonud ka meid.

Teine osa usutunnistusest araabia keeles kõlab nii: **muhammadar rasuul ullaah** – „Muhammed (صلى الله عليه وسلم) on Jumala Sõnumitooja“. See väljendab tõdemust, et Jumala sõnum on meieni tulnud inimese kaudu, nagu me isegi pärineme inimesest. **Õige usklik kummardab seega vaid Jumalat ennast ning ei jumalikusta neid, kelle kaudu Looja oma sõnumi meile saadab või meile meie usku õpetab.** See-ega ei tohi me kummardada ei prohveteid ega nn pühakuid. Ükskõik kui vaga, jumalakartlik ning tark mõni inimene oma elu jooksul olnud on, peale oma surma ei saa ta enam midagi meie heaks teha. Kui teame kedagi, kes on väga jumalakartlik ning palju palvetab, võime ta elu ajal temalt paluda, et ta meie eest palvetaks, kuid peale oma surma ei saa ta enam meie eest Jumala juures seista.

Islami usutunnistuse teine pool eraldab moslemid teistest monoteistidest – juutidest, sest ka juudid ju tunnistavad, et pole ühtki kummardamist väärivat jumalust peale Jumala, kuid Jumala viimaseid sõnumeid, mis tulid läbi Jeesuse (عليه السلام) ja Muhammedi (صلى الله عليه وسلم), nad ei tunnista.

Islami usutunnistuse lausumine puhtast südamest ja vabast tahtest ning selle tõsine uskumine teebki inimesest moslemi. Usutunnistus annab teada ka järgmist:

1) Jumal on oma olekus ja loomuses Üks, mis viitab sellele, et mitte millelgi ega kellelgi pole Jumala omadusi, keegi ei ole Temaga võrdne ega Temast kõrgemal;

2) Jumal on oma tegudes ja töös Üks, keegi ei suuda järgi teha Jumala loodut;

3) Jumal on kõige loodu allikas – universumi ja kõige selle, mis on universumis;

4) Jumalal ei ole vormi ega suurust, mis oleks meile mõistetav. Ta ei istu inimese sarnasena pilve piiril ega valitse maailma puu või pöosa seest. Mis tahes kujul me Jumalast mõtleme, Ta ei vasta sellele;

5) Jumal on Andja ja Alalhoidja, tema annab meile kõik eluks vajaliku. Tema ei vaja meid, kuid meie vajame Teda;

6) Jumal on Igavene, alati olemas. Kõik hääbub ja sureb, välja arvatud Jumal;

7) Me palvetame vaid Jumala ja mitte kellegi teise poole;

8) Prohvet Muhammedi (صلى الله عليه وسلم) sõnum esindab kõigi prohvetite sõnumit. Seega on ta kogu maailmale saadetud prohvet ja islam on universaalne religioon.

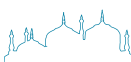
Meie 50 aasta jooksul Nõukogude Liidu ametlikust ateismipoliitikast mõjutatud ühiskonnas on inimesed Jumala suhtes väga skeptilised. Juba sõna „jumal“ peletab väga paljud eemale, sest sellega seostuvad esmajoones kõiksugused karikatuurid - pika valge kleidi ja halli habemega pilve peal istuvast ja maailma jälgivast vanakesest või siis altarimaalid, millel on kujutatud sama vanakest või tema „poega“. Ateistlikus ühiskonnas või perekonnas sündinud inimesel on aga väga raske Jumalat taolisel lihtsal inimkujul mõista. Seetõttu ongi islamis äärmiselt oluline, et moslemid mõistaksid – Jumal ei ole selline kui meie, Ta ei asu samas dimensioonis ega toimi samamoodi nagu meie, Tema olemus on meie jaoks mõistetamatu ja ta on vaba kõigist neist vajadustest, millega ta meid on loonud (söömine, joomine, seksuaaliha ja seega ka laste saamine).

Seepärast, kui kedagi segab Jumalasse uskumises sõna „jumal“, võiks ta proovida mõelda Jumalast kui lihtsalt Loovast Jõust, Kellel pole meiega sarnast välimust, soove-ihasid ega mõttemaailma ning Kes on nii võimas, et on teinud kogu selle maailma, kuhu ka meie kuulume.

Usk Ainujumalasse on moslemi elu nurgakivi ja selle tunnustaja alistub täielikult Jumala tahtele. *Muslim* tähendabki „läbi Jumala tahtele allumise rahu saavutaja“, kuna selle sõna tüves on S-L-M, millega väljendatakse erinevaid rahuga seotud sõnu (näiteks *as-salaamu alikum* – rahu olgu teiega). Moslem kuulutab Jumalale ja järgib Jumala tahet, kuna ta teab, et Jumal teab ja näeb kõike, ning seetõttu ei patusta ta ka õhtuhämaruses.

Islami esimene tugisammas on kõigi teiste alus, moslemi usu kõige olulisem osa. Islami viit tugisammast võiks kujutada lauana – usutunnistus on lauaplaat, mis seisab püsti neljal jalal, neljal ülejäänud tugisambal – palvel, almusel, paastul ja palverännakul.

Allikad: Kätlin Hommik-Mrabte, „Islami viis tugisammast“ (tellida võimalik - <http://www.islam.pri.ee/index.php?id=270>)

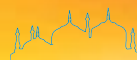
JUMALA 99 ILUSAIMAT NIME

Tõlkinud: Aisha

1. ALLAH – Jumal
2. Ar-Rahmān – Igavesti Halastaja
3. Ar-Rahīm – Armuline
4. Al-Mālik – Kuningas, Isand
5. Al-Quddūs – Püha
6. As-Salām – Rahu
7. Al-Mu'mīn – Usuhoidja, Truu
8. Al-Muhaymīn – Kaitsja
9. Al-'Azīz – Tugev, Võimas
10. Al-Žabbār – Kõikvõimas
11. Al-Mutakabbir – Ülikõrge, Suurepärane
12. Al-Khāliq – Looja
13. Al-Bārī – Tühjusest Looja
14. Al-Musawwir – Vormiandja
15. Al-Ghaffār – Igavesti Andestav
16. Al-Qahhār – Alistaja
17. Al-Wahhāb – Andja
18. Ar-Razzāq – Varustaja
19. Al-Fattāh – Avaja
20. Al-'Alīm – Kõiketeadja
21. Al-Qābid – Ohjeldaja, Keelaja
22. Al-Bāsīt – Laiendaja
23. Al-Khāfid – Alandaja, Langetaja, Häbistaja
24. Ar-Rāfi' – Ülistaja
25. Al-Mu'izz – Au Andja
26. Al-Mudhill – Allaheitja
27. As-Samī – Kõikekuulja
28. Al-Basīr – Kõikenägija
29. Al-Hakam – Kohtumõistja
30. Al-'Adl – Õiglane
31. Al-Latīf – Armuline, Hea
32. Al-Khabīr – Pädev
33. Al-Halīm – Armulik
34. Al-'Adhīm – Suurepärane, Suurejooneline
35. Al-Ghafūr – Kõige Andestaja
36. Aš-Šakūr – Tänulik
37. Al-'Alī – Kõrge
38. Al-Kabīr – Suur
39. Al-Hafīdh – Kaitsja
40. Al-Muqīt – Toitja, Jõuandja
41. Al-Hasīb – Arvestaja, Lõpparve Tegija
42. Al-Žalīl – Suursugune
43. Al-Karīm – Lahke, Auväärseim
44. Ar-Raqīb – Jälgija
45. Al-Mužīb – (Palvele) Vastaja
46. Al-Wāsi' – Kõikehõlmav, Kõiksus
47. Al-Hakīm – Tark
48. Al-Wadūd – Armastav
49. Al-Mažīd – Hiilgav, Austusväärne
50. Al. Bā'ith – Surnute Ärataja

JUMALA 99 ILUSAIMAT NIME

51. Aš-Šahīd – Tunnistaja
52. Al-Haqq – Tõde
53. Al-Wakīl – Eestkostja
54. Al-Qawīyy – Tugev, Mõjuvõimas
55. Al-Matīn – Püsiv
56. Al-Waliy – Kaitsja, Abistaja
57. Al-Hamīd – Kiiduväärt, Ülistust Väärt
58. Al-Muhsī – Arvepidaja, Kõige Üleslugeja
59. Al-Mubdī' – Tekitaja, Esilekutsuja
60. Al-Mu'īd – Tagasitooja, Parandaja
61. Al-Muhyi – Elu Andja, Elustaja
62. Al-Mumīt – Surmatooja, Hävitaja
63. Al-Hayy – Igavesti Elav
64. Al-Qayyūm – Igavene, Kõige Elava Hoidja
65. Al-Wāžid – Leidja, Eksimatu
66. Al-Māžid – Austusväärne, Hiilgav
67. Al-Wāhid – Ainus
68. As-Samad – Ainus Igavene, Sõltumatu
69. Al-Qādir – (Kõigeks) Võimeline
70. Al-Muqtadir – Dominantne, Võimas
71. Al-Muqaddim – Esilekutsuja, Arendaja
72. Al-Mu'akhhir – Viivitaja, Aeglustaja (Aja Valitseja)
73. Al-Awwal – Esimene
74. Al-Ākhir – Viimane
75. Adh-Dhāhir – Nähtav, Enesest Mõistetav, Väline
76. Al-Bātin – Peidetud, Sisene
77. Al-Wāli – Patroon, Valitseja
78. Al-Muta'ālī – Ülendatuim
79. Al-Barr – Õiglaseim, Heategevaim
80. At-Tawwāb – Igavesti Naasev, Andestav
81. Al-Muntaqim – Tasuja, Kättemaksja
82. Al-'Afuww – Andestaja, Patukustutaja
83. Ar-Ra'ūf – Kaastundlik
84. Mālik Al-Mulk – Võimu Hoidja (Kuningate Kuningas)
85. Dhu l-Žalāli wa l-Ikrām – Suursugususe ja Headuse Isand
86. Al-Muqsit – Õiglane, Võrdsuse Tagaja
87. Al-Žāmi' – Koguja, Ühtlustaja
88. Al-Ghanī – Rikas, Iseseisev, Enesest Piisav
89. Al-Mughnī – Rikastaja
90. Al-Māni' – Tagasihoidja, Kaitsja
91. Ad-Dār – Hirmu Tekitaja, Vigastaja, Kahjustaja (vaid hadithides)
92. An-Nāfi' – Abistaja, Helde
93. An-Nūr – Valgus
94. Al-Hādī – Juht
95. Al-Badī' – Võrdlematu, Looja, Leiutaja
96. Al-Bāqī – Igavesti Kestev, Muutumatu
97. Al-Wārith – Pärija
98. Ar-Rašīd – (Õigele Teele) Juhtija, Õpetaja, Teadja
99. As-Sabūr – Kannatlik, Ajatu

50 KÜSIMUST JA VASTUST ISLAMI MONOTEISTLIKKUSE KOHTA

Tõlkinud: Amina Iirimaalt

1. Kes on sinu Rabb (Isand, Looja)?

Minu Rabb on Allah, Kes lõi minu ja kõik olemasoleva. Ta toidab Oma Heldusest mind ja kõiki olendeid.

2. Mis on sinu religioon?

Minu religiooniks on islam. See on täielik allumine armastuse, kartuse ja lootusega Allahile ja Tema Sõnumitooja (صلى الله عليه وسلم) käsule ja tahtele.

3. Kuidas sa tead Allahist?

Ma tean Teda Tema märkide ja loomingu kaudu, nagu päikese, kuu, taeva, maa ning kõige, mis on seal ja nende vahel.

4. Kus on Allah?

Allah on taevaste üle, Oma järi kohal, Oma loomingu eraldatud.

5. Kas Allah on isikuna koos meiega?

Allah on järi kohal, kuid Ta on Oma teadmise, kuulmise, nägemise ja teiste tunnustega meiega. (20:46)

6. Kes on Allahi sõbrad?

Allahi sõbrad on need, kes on vagad ja õiglased. Nad tunnevad Tema ees rohkelt kartust, hoiuvad igasugustest pattudest ja sooritavad igat liiki head ja kasulikku ning hoiavad Koraanist ja sunnast tugevalt kinni.

7. Kuidas sa ülistad Allahi?

Ma ülistan Allahi sellisel viisil, et kõik mu ülistus on ainult Temale pühendatud. Ma ei ühenda Tema ülistuses kedagi.

8. Miks Allah saatis sõnumitoojad?

Allah saatis sõnumitoojad kutsuma ainumalt Allahit ülis-

tama, Temale mitte liitlasi looma ja selleks, et inimkonnal ei oleks Allahi käsu suhtes ettekäänat.

9. Mida tähendab islam?

Islam tähendab täielikku allumist Allahi tahtele.

10. Mis on islami tugisambad?

1. *Šahaada* (usutunnistus) – **Ei ole kummardamist väärivat jumalust peale Allahi ja Muhammad**

(صلى الله عليه وسلم) **on Tema Sõnumitooja;**

2. *Salaat* – palve, nagu Prohvet (صلى الله عليه وسلم) seda sooritas;

3. *Zakaat* – kohustuslik vaestemaks, oma vara puhastamine;

4. *Sawm* – paastumine ramadaanikuul;

5. *Hadž* – palverännak Mekasse, mis on kohustuslik neile, kes on selleks füüsiliselt ja majanduslikult võimelised.

11. Mis on imaan?

Imaan (usk, uskumine) on ütlemine keelega, uskumine südamega ja vastavalt käitumine oma ihuliikmetega.

12. Kas imaanis on variatsioone?

See võib osade sõnade ja tegudega suurened ja väheneda.

13. Mida on mõeldud *imaan*i kasvu ja langusega?

Imaan kasvab Allahi sõnakuulelikkusega ja heade tegude sooritamisega ning kahaneb kurja ja pattude tegemisega.

14. Mis on *imaan*i (usu) tugisambad?

*Imaan*i tugisambaid on kuus. Moslem usub:

1. Allahisse;

2. Tema inglitesse;
3. Tema Raamatutesse;
4. Tema sõnumitoojatesse;
5. Viimsesse Kohtupäeva ja
6. Saatusesse – nii heasse kui halba.

15. Mida tähendab Allahisse uskumine?

Usud, et Allah on ainus Looja, Jagaja, **Ainuvalitseja ja Alalhoidja, Kelle Kätes on kõikide asjade korraldus.** Kõik vajavad Teda, kuid Tema ei vaja kedagi. **Ei ole kummardamist väärivat jumalust peale Tema.** Tal on parimad nimed ja täiuslikumad omadused.

16. Kes on inglid?

Inglid on looming valgusest, kes on Allahi kuulekad teenrid. Nad on võimetud sõnakuulmatuseks ja teevad seda, mida kästakse.

17. Mida tähendab usk Raamatutesse ja sõnumitoojatesse?

See tähendab, et Allah saatis sõnumitoojad nagu Moosese, Jeesuse, Aabrahami, Noa jt (عليهم السلام) ja Raamatud nagu Toora ehk Vana Testamendi, Inžiili ehk Uue Testamendi, Zabuari (psalmid) jt, et kutsuda inimesi ainult Allahit ülistama ja Temale mitte liitlasi ega partnereid looma. Ta kinnitas sõnumitoojad prohvet Muhammadiga (صلى الله عليه وسلم) ja tühistas kõik eelnevad Raamatud Koraaniga ehk Viimase Testamendiga ja Prohveti (صلى الله عليه وسلم) sunnaga. Seega ülistus peaks toimima vastavalt Koraanile ja Prohveti (صلى الله عليه وسلم) sunnale.

18. Mida tähendab usk Viimsesse Kohtupäeva?

Usk Viimsesse Kohtupäeva tähendab uskuda, et Allah kirjutas kõigele ette kindla tähtaja, samuti sellele maailmale. Ilma igasuguse kahtlusega Ta tõstab surnud haudadest üles ja annab kõigile aru nende tegudest selles maailmas. Ülestõusmipäeval määratakse tasud ja karistused. Kõiki tasustatakse või karistatakse õiglaselt.

19. Mida tähendab usk saatusesse?

Usk saatusesse tähendab uskuda, et kõik hea ja halb toimub ja juhtub vastavalt Allahi ettemäärusele. Ta lõi kõik vajalikus proportsioonis.

20. Mida tähendab „Ei ole kummardamist väärivat jumalust peale Allahi“?

See tähendab, et ei ole teist õiget jumalust peale Allahi Ainsana, eitada kõiki valejumalaid ja kinnitada, et ainult Allah on ainus õige Jumal.

21. Mida tähendab „Muhammad (صلى الله عليه وسلم) on Tema Sõnumitooja“?

See tähendab temale (صلى الله عليه وسلم) täieliku alistumist ükskoik, mis ta (صلى الله عليه وسلم) käskis. Hoida eemale sellest, mida ta (صلى الله عليه وسلم) käskis.

(وسلم) **keelas ja uskuda kõigisse neisse asjadesse, millest ta (صلى الله عليه وسلم) meid teavitas.**

22. Mis on usutunnistuste eeldused?

Usutunnistuste eeldusi on seitse:

1. Teadmine, mis eitab võhiklikkust;
2. Veendumus, mis eitab kahtlust;
3. Siirus ja kavatsuse puhtus, mis eitab širki (polüteismi);
4. Tõepärasus, mis eitab silmakirjalikkust;
5. Armastus ja hardus, mis eitab Allahi religiooni põlastust;
6. Alistumine, mis eitab sõnakuulmatust;
7. Heakskiit, mis eitab kõrvaleheitmist või ümberlükkamist.

23. Mis on suurim asi, mida Allah on käskinud?

Selleks suurimaks asjaks on *tawhiid* (monoteistlikkus – Allahi ainulisus).

24. Mis on *tawhiid* (Allahi ainulisus)?

Tawhiid on kuulutada Allah ainsaks Jumalaks, Kes väärrib tões ülistamist ja see tähendab kõikide omaduste kinnitamist, millega Ta End iseloomustas või mis Tema Sõnumitoojalt (صلى الله عليه وسلم) Talle tunnustatati.

25. Mis on *tawhiidi* tahud?

Tawhiidil on kolm tahku:

1. *Tawhiid ar-rububija*;
2. *Tawhiid äl-uluhija*;
3. *Tawhiid äl-äsmä'i wal-sifäät*.

26. Mis on *tawhiid ar-rububija*?

See tähendab, et Allah on **Rabb ehk maailmade Isand: Looja, Ainuvalitseja ja Alalhoidja. Tema on see, Kes on kõik loonud, vaid Temale kuulub kõik ja vaid Tema otsustab Oma loodu saatus üle.**

27. Mis on *tawhiid äl-uluhija*?

See tähendab, et **Allah on Ainus, kes on meie teenimist ja kummardamist väärt (palve, almus, paastumine, suplikatsioonid jt). Me peame Teda teenima samal ajal Teda armastades, Tema suhtes aukartust**

üles näidates ja alati Temalt parimat lootes. See on *tawhiid*, mida praktiseeritakse.

28. Mis on *tawhiid al-äsmä'i wal-sifäät*?

Äl-äsmä'i wal-sifäät **kätkeb endas Allahi nimede ja omaduste üle mõtisklemist ja nende mõistmist, nagu Koraanis ja sunnas on mainitud.**

29. Kuidas sa kirjeldaksid *ibaadat* (ülistamist)?

See on laiahaardeline sõna, mis sisaldab ilmseid või varjatud tegusid ja sõnu, millega Allah on rahul ja mida Ta armastab.

30. Mis on *ibaada* tingimused?

Ibaadal on kaks tingimust:

1. Siirus Allahile ja
2. Allahi Sõnumitoojale (صلى الله عليه وسلم) alistumine, st tema (صلى الله عليه وسلم) sunna järgi käitumine.

31. Kirjelda mõndasid *ibaada* tüüpe.

Mõnedeks *ibaada* tüüpideks on palved, kohustuslik almus vaestele, paastumine, palverännak, jumalakartlikkus, lootus Allahi Halastusele, Tema abi otsimine ja teised ülistusteod, mida Allah on käskinud ja keelanud (P.S: Ka keelatud hoidumine on ülistus!).

32. Mis on suurim asi, mille Allah keelas?

Selleks suurimaks asjaks on *širk* ehk polüteism.

33. Mis on polüteism?

Polüteism on Allahile kaaslaste või partnerite lisamine; iidoli kummardamine.

34. Mis on polüteismi liigid?

Polüteismi on kolme liiki:

1. Suurem polüteism (*širk akbar*);
2. Väiksem polüteism (*širk asghar*);
3. Märkamatu polüteism (*širk khafi*).

35. Mis on suurem polüteism?

Suurem polüteism on ükskõik missuguse ülistamisvormi pühendamine kellegile teisele peale Allahi. Allah ei an-

desta polüteismis surijale ega võta vastu tema häid tegusid ja ta on islamist välja heidetud.

36. Mis on suurema polüteismi liikideks?

Suuremat polüteismi on neli tüüpi:

1. Polüteism palveis, st kellegi teise poole palvetamine peale Allahi.
2. Polüteism kavatsustes, st eesmärk ja kavatsused ei tehta mitte Allahi nimel, vaid teiste jumaluste nimel.
3. Polüteism kuulekuses, st mingile teisele võimule Allahi käsu vastu kuuletumine.
4. Polüteism armastuses, st teistele armastuse näitamine, mis on ainult Allahi vääriline.

37. Mis on väiksem polüteism?

Väiksemaks polüteismiks on *ar-riya* (kiitlemine / poose-tamine). See tähendab, et ülistusteod tehakse meelsamini kuulsuse ja kiituse võitmiseks kui Allahi heameele saavutamiseks. Selle polüteismi tüübi sooritamine ei paiska moslemit islamist välja.

38. Mis on märkamatu polüteism?

Märkamatu polüteism vihjab ettemääratud Allahi tingimustega rahulolematusele.

39. Mis on märkamatu polüteismi tõestuseks?

Sellele *širkile* on tõestuseks Prohveti (صلى الله عليه وسلم) ütlus: „Märkamatu polüteism on selle rahva seas rohkem varjatud, kui musta sipelga rada mööda musta kivi pimedal ööl.“ [Musnad Ahmad]

40. Mis on *kufri* (uskmatuse) liigid?

Kufrit on kahte tüüpi:

1. Suurem *kufri*, mis heidab inimese islamist välja;
2. Väiksem *kufri*, mille sooritamine ei heida islamist välja. See on tänamatuse *kufri*.

41. Mis on suurema *kufri* liigid?

Suuremat *kufrit* on viite laadi:

1. Eitamise *kufri*;
2. Tõe tunnustamisega seotud upsakuse *kufri*;
3. Kahtluse *kufri*;
4. Tähelepanematuse *kufri*;
5. Silmakirjalikkuse *kufri*.

42. Mis on silmakirjalikkuse kategooriad?

Silmakirjalikkusel on kaks kategooriat:

1. Silmakirjalikkus uskumises;
2. Silmakirjalikkus tegudes ja tegevustes.

43. Mis on silmakirjalikkus uskumises?

Silmakirjalikkust uskumises on kuute tüüpi:

1. Sõnumitooja (صلى الله عليه وسلم) salgamine;
2. Asja eitamine, millega Sõnumitooja (صلى الله عليه وسلم) saadeti;
3. Sõnumitooja (صلى الله عليه وسلم) vihkamine;
4. Asja vihkamine, millega Sõnumitooja (صلى الله عليه وسلم) saadeti.

وسلم) saadeti;

5. Röömustada islami teotamises;
6. Islami ülekaalusoleku põlgamine.

44. Mis on silmakirjalikkus tegudes ja tegevustes?

Silmakirjalikkust tegudes ja tegevustes on viit sorti:

1. Kui ta räägib, ta valetab;
2. Kui ta lubab, ta murrab lubaduse;
3. Kui teda usaldatakse, ta reedab;
4. Kui ta vaidleb, ta käitub kõlblusetult;
5. Kui ta lepib kokku, tõestab ta, et on reetlik.

45. Kas Allah võtab polüteismiga head teod vastu?

Mitte iialgi! Kõik polüteismiga segatud teod on vastu võetamatud. (6:88; 4:116)

46. Mis on islami nullijad?

Islami nullijaid on kümme:

1. Ülistuse polüteism;
2. Kes ei usu, et polüteistid on uskmatud või kahtleb nende paganuses või peab nende usku kehtivaks;
3. Kes seab vahendajad enda ja Allahi vahele, palub nende poole, usaldab neid ja palub neid nende nimel vahendada;
4. Kes usub, et teiste juhtimine on Prohveti (صلى الله عليه وسلم) omast täiuslikum;
5. Kes vihkab mida tahes, millega Prohvet (صلى الله عليه وسلم) saadeti;
6. Kes salgab Prohveti (صلى الله عليه وسلم) religiooni või naeruvääristab selle tasu või karistust;
7. Maagia;

8. Polüteistide toetamine moslemite vastu;
9. Kes usub, et osad inimesed on vabastatud islami seadusandlusest kinni pidamisest;
10. Allahi religioonist taganemine, seda õppimata ega rakendamata.

47. Mis on kolm islami alust, mida iga moslem peab õppima?

Nendeks kolmeks aluseks on:

1. Sinu Rabbi (maailmade Isand, Looja, **Ainuvalitseja ja Alalhoidja, Kelle Kätes on kõikide asjade kasutus**) tundmine;
2. Sinu religiooni (islami) tundmine;
3. Prohvet Muhammadi (صلى الله عليه وسلم) tundmine.

48. Mis on taghut?

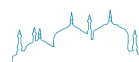
Taghut on kõik, mida ülistatakse ja järgitakse või millele ollakse kuulekad peale Allahi. Kõik, mis kutsub Allahi teest eemale.

49. Kui palju on taghute ja kes on nende juhid?

Neid on mitmeid kuid nende juhte on viis.

50. Kes on taghutide liidrid?

1. Iblis (peakurat) - Saatan (Allahi needus temale);
2. Kes iganes muu peale Allahi on ülistatud ja on sellega rahul;
3. Inimene, kes kutsub Allahi asemel inimesi ülistama;
4. Inimene, kes väidab, et valdab midagi nähtamatust ja varjatust;
5. Valitseja, kes mõistab kohut millegi muu, kui Allahi poolt allasaadetu kaudu.

INVESTEERIMINE JA SÄÄSTMINE

Autor: René Pihlak

Antud artikli peamine eesmärk on õpetada, kuidas oma rahaga ökonoomsemalt toime tulla.

Seekordne artikkel on seotud aktuaalse teemaga: Tallinna ühistranspordi pileti hind. Antud juhul aga ei aruta me, kas ühistransport peaks üldse tasuta olema, vaid vaatame praegust kehtivat korda ning püüame leida parima viisi osta tavalist n.ö 1) ühe tunni ja 2) 30 päeva piletit. Nimelt, bussipileteid saab osta näiteks kioskis kui ka mobiiltelefoni vahendusel. Kumb on soodsam – kas kioskist või mobiiltelefoniga ostetud piletit?

Ostes mobiiltelefoni vahendusel, lisandub pileti hinnale teenustasu €0,19, kuid eelis on, et mobiilside operaator esitab arve alles järgmisel kuul ning (tüüpiliselt) on arve tasumise kuupäevaks pileti ostmisele järgneva kuu 20. päev. Seega, olles uudishimulik, peaksime lahendama probleemi: kui suur peab olema mu investeeringute tasuvus, et minu jaoks oleks odavam maksta teenustasu?

Tõsi, €0,19 paistab absurdse väike summa, kuid just see illustreerib, kui „suured“ on paljud „väikesed“ summad.

Tabel 1. Teenustasu mõju hinnale

Pileti tüüp:	1 tunni piletit	30 päeva piletit
Teenustasu	€0,19	€0,19
Hind	€1,20	€18,50
Teenustasust tingitud hinnatõus	15,83%	1,03%

Protsentuaalselt moodustab teenustasu (€0,19) kogunisti 15,83% 1 tunni pileti hinnast (!), 30 päeva piletit moodustab teenustasu küll oluliselt väiksema osa, kuid ületab siiski 1% (vt tabel 1). Kuna mobiiltelefoniga ostes ei pea ma summat kohe tasuma, siis nüüd peaksin püüdma investeerida pileti hinna kuni arve tasumise kuupäevani ning teenima oma investeeringult kasumit, mis ületab teenustasu summat.

Kui pikaks ajaks saaksin raha investeerida? Juhul, kui ostaks pileti kuu esimesel päeval, siis ümardatult on meil 50 päeva (st antud kuu ehk 30 päeva pluss järgnevast kuust 20 päeva). Juhul aga kui ostaks pileti kuu viimasel päeval, siis oleks aega vaid 20 päeva.

Juhul, kui peaksime 50 päevaga teenima 15,83%, siis kasvatusmeetodit kasutades, peaksime iga päev oma investeeringut suurendama 0,29439688%. See ei tundu esmalt suure summana, kuid kui meil oleks nii tulus investeering, siis aastaga (366 päevaga) peaksime teenima 193,27% kasumit, st meie investeering peaks praktiliselt kolmekordistuma. Kui aega on vaid 20 päeva, siis oleks need summad vastavalt 0,73761805% kasumit päevas ja 1372,83% aastas!

Seega juhul, kui vajate 1 tunni piletit ning teil on valida, kas osta see kioskist või osta mobiiltelefoniga: ostke kindlasti kioskist!

30 päeva pileti puhul ei pea me aastane kasum nii astronoomiline olema, et mobiiltelefoniga ostmine end ära tasuks. 50 päevaga 1,03% teenida tähendab, et peaksime päevas teenima kasumit 0,02043787% ning aastas kokku 7,77%. 20 päevaga aga vastavalt 0,0511025% päevas ja 20,56% aastas.

Seega juhul, kui te äri õitseb ning teenite kasumit üle 21% aastas, siis jättes pileti raha 20. päevaks oma ärisse teeniks tasa teenustasu. Kuid juhul, kui te teenite aastas alla 7,77%, siis oleks mõistlikum osta kioskist.

Päriselu pole alati nii must-valge nagu siin esitatud. Üha rohkem ja rohkem on kioskeid suletud ning paljudes peatustes puudub võimalus piletit kioskist osta. Seega, kui pole just piletit varuks ostnud, võib vahel tekkida sundolukord, kus peame mobiiltelefoniga ostma pileti, sest bussijuhilt ostes tuleks piletit veelgi kallim.

ARVAMUSLUGU: PABERIST RIIK OKASTRAADI TAGA

Autor: Sigrid Kõiv, Postimees

Kui silmad vidukile tõmmata ja otse ette vaadata, siis on Surnumere rand, nagu üks lõunamaine plaaz olema peab: palmid, päikesevarjud ja joogikoht. Kuid rand on piiratud traataia ja okastraadiga ning parkimisplatsist vasakule jääv rannariba on mineeritud. Vähemalt ütlevad nii kolmes keeles kollased sildid. Lõögastu, turist!

Palestiinas pool aastat ajakirjanikuna töötanud Laura pole nõus randa minema. Ta ütleb, et esiteks on talle britina tasulise ranna idee lihtsalt vastuvõetamatu, teiseks tähendaks plaazile minek maksmist kohalikule juudi asundusele – see läheb samuti vastuollu tema isiklike tõekspidamistega.

Lööme teisi oodates parkimisplatsil aega surnuks ja püüame ära arvata, mis võiks olla meie kõrval taevasse sirutuva, väga sõjaka välimusega seadeldise eesmärk. Ilmselt mingi jälgimine, maailma selles osas ei ole juhuseid.

Laura räägib, kuidas ta sattus kord lobisema kahe israeli politseinikuga. Ta küsis, kust nad pärit on, ja üks vastas, et Arielist. Ariel on üks suuremaid asundusi Jordani jõe okupeeritud läänekaldal. «Kus see on?» küsis Laura lihtsameelselt. «See on põhjas,» vastas politseinik. «Mis koht see on?» – «See on Israel.» «Oh,» ütles Laura, «ma lihtsalt püüan ette kujutada, kus see asub. Mis piirkond see on?» – «See

on Jordaania piiri lähedal.» «Ma üritasin, kuni tüdinesin,» räägib Laura mulle «Ma ei suutnud temalt sõna «Palestiina» välja pressida.» Harva on naabrite arusaam ideaalselt maailmast nii erinev nagu palestiinlastel ja juutidel. Palestiinlaste ideaalses maailmas pakiksid juudid oma asjad ja koliksid tagasi Euroopasse, kust nad tulid; juutide ideaalses maailmas annaksid palestiinlased survele järele ja läheksid Jordaania, kus paljudel on sugulased nagunii juba ees. Kumbki stsenaarium pole tõenäoline, sest maailm ei ole ideaalne kellegi jaoks.

Juudi asunduste olemasolu läänekaldal peavad Palestiina liidrid üksmeelselt isegi suuremaks probleemiks kui Jeruusalemma jagamist. Nende hinnangul on just asunduste laienemine põhjuseks, miks Lähis-Ida rahukõnelused on 1990ndatel lootusrikkalt alanud Oslo protsessist jõudnud praegusesse stagnatsiooni. Palestiina pool süüdistab, et toona, läbirääkimiste ajal, hakkasid asundused erilise hooga laienema. Israeli valitsuse vastus sellele on, et vabas riigis valivad inimesed endale ise elupaiku ja valitsusel pole sellega mingit pistmist. Jeruusalemma ühendämist ja avämist taotleva juudi MTÜ Ir Amim giid Ehud Uziel ütleb, et see pole tõsi: asunduse rajajad saavad elektriliinid juba enne ehituse algust, asundusi turvab israeli sõjavägi ja kui uurida asunduste ehitusraha pä-

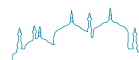
ritolu, siis paistavad ka siit valitsuse kõrvad.

Palestiinlased peavad asunikke kõige ekstremistlikumaks osaks juutidest, keda enda lähedale ei taha isegi Tel Aviv: «Nad (Israel) viskavad oma rämps (äärmuslased) meie (palestiinlaste) aeda.» Vaevalt et sellist üldistust pea poole miljoni inimese kohta teha saab, kuid koos asunduste laienemisega on asunike vägivald palestiinlaste suhtes võtnud mõõtmed, mida ka mõned kohapealsed israeli sõdurid nimetavad terrorismiks.

Lood asunike vägivaldast on palestiina küldes sarnased nagu rahvaluule ja võiksid sellesse valdkonda jäädagi, kui välisajakirjanikud ja humanitaarmissioonide vaatlejad neid ei kinnitaks.

Suusõnaline ähvardamine ja aken-de lõhkumine pole enam kõneväärt, tapetakse ka kariloomi ja antakse lihtsalt pekka. Hebroni lähedal At-Tuwani külas muutusid asunike rünnakud nii jõhkraks, et Knesseti korraldusel eskordib israeli sõjavägi palestiina lapsi hommikul kooli ja õhtul koju.

Võrreldes üle-eelmise aastaga kasvab läinud aastal asunike rünnakute hulk ÜRO andmetel 40 protsendi võrra. Kokkupõrgetes tapsid asunikud kolm ja haavasid 167 palestiinlast, palestiinlased omakorda tap-

sid kaheksa ja haavasid 30 asunikku. Kokkupõrkes Iisraeli sõduritega sai surma üks ja haavata 101 palestiinlast. Vaid ÜRO raporteid selle konfliktist kirjeldamiseks kasutada saabki, sest osaliste endi andmed on üsna vastakad.

Asunikud ei ründa aga ainult palestiinlasi, vaid ka Iisraeli sõdureid. Iisraeli peaminister Benjamin Netanyahu nimetas möödunud aasta lõpul, kui grupp asunikke tungis Iisraeli sõjaväebaasi läänekaldal, sellist tendentsi talumatuks ja tundis muret, et ultranatsionalistlikud juudirühmitused muutuvad probleemiks juudiriigile endale.

Kuid selleks ei pea olema palestiinlane ega Iisraeli ajateenija, et tajuda konfliktit asunikega. Seisame Hebroni suletud südalinnas palestiinlase maja ees, kes räägib meile oma loo kokkupõrgetest juudi asunikega. Majade aknad on trellitatud. Sõiduautotäis oimulokke kandvaid mehi seisatab meie kõrval, aknad lastakse alla ning järgneb temperamentne heebreakeelne sõnavõtt. Me ei saa midagi aru. Giid võtab selle kokku lühidalt: «Nad ütlesid, et te olete vasakpoolsed.» Nii lühikese hinnangu andmiseks oli sõnu ilmselgelt liiga palju. Kui mõni minut hiljem asundusest läbi kõnnime, tabab meid munaraha, lapsealised ründajad hoiavad koduste varju. Aga see tervitus ei olnud meile, vaid meie teejuhile MTÜst «Vaikuse murdmine». See MTÜ ühendab Iisraeli veterane, kes peavad oma ülesandeks rääkida Iisraeli avalikkusele, mis toimub okupeeritud aladel. Nad pole kindlad, kas tavaline juut, kes okupeeritud alal ei ela, üldse teab sellest midagi. «Hebronis teenimine avab silmad,» ütlevad MTÜ aktivistid. Iisraeli sõjaväe ülesanne Läänekaldal on kaitsta asunikke. Kui palestiinlane ründab juuti, peavad nad sekkuma, vastupidise olukorra tunnistajana kutsuvad politsei. «Vaikuse murdmine» on meie teejuht Hebronis, mis jagatud palestiinlaste ja juutide vahel. Hebroni saatus on iseäranis traagiline, samas ilmekas, verevärviline näi-

de pingetest piirkonnas. See on Jeruusalemma järel juutide jaoks tähtsuselt teine püha linn. 1929. aastal, 19 aastat enne Iisraeli riigi loomist, toimus siin veresaun, mille käigus tapeti 67 juuti, ellujäänud evakueeriti. Kohus mõistis veresauna korraldamises süüdi nii araablasi kui juute. 11 aastat pärast seda, kui Iisrael oli Hebroni kuuapäevases sõjas vallutanud (1967), rajati siia esimene juudi asundus. Asi algas süütult, nagu asunduste rajamine sageli algavatki: juudi üliõpilased said loa palvetada patriarhide haudadel, kuid keeldusid siis lahkumast. Iisrael rahustas ärevusse sattunud palestiinlasi, et tegemist on väikese grupiga, kelle kohalolu ei häiri kedagi.

Aga häiris, ning pinged eskaleerusid 1994. aastal, kui asunikust arst Baruch Goldstein tungis mošeesse ja tappis seal palvetamise ajal 29 ja haavas 125 palestiinlast. Palestiinlaste kättemaksu kartuses sulges Iisraeli sõjavägi südalinna, keelas palestiinlastel seal oma äride pidamise ja autodega liikumise. Nii on mošeeni viiv tee jagatud siiani kaheks: üks pool palestiinlastele, teine juutidele, ja juutide oma on laiem, sest need nad tohivad seal autoga sõita. Lisaks kontrollpunktid ja turvavaravad palestiinlastele.

Ida-Jerusalemmas räägib palestiinlannast ajakirjanik mulle arheoloogilistest väljakaevamistest Templimäel, otsitakse jälgi 70. aastal roomlaste lammutatud templist. «Ma kardan, et kui nad leiavad kas või ühe kivi, siis nad lammutavad mošee,» ütleb ta. «Nad pole ju barbarid,» arvan ma, «rahvusvahelise kogukonna pahameel oleks üüratu, pealegi kannataksid turismitulud.» Turiste on tõesti palju, kuigi hooaeg pole veel alanud. «Sa oled naiivne, sa ei tea, kuidas siin asjad käivad, vaata Iisraeli, vaata, mis nad meiega teevad, neid ei huvita kellegi pahameel.» Ta pole kuulsat kuldakupliga vaadet näinud kaheksa aastat ning loa Jeruusalemma siseneda sai tänu sellele, et Euroopa Komisjon kutsus ta Ida-Euroopa ajakirjanike pressireisi kajastama. Juutide

ja palestiinlaste omavaheline umbusk on aga nii suur, et isegi kahe riigi lahendus, kui see teostuks, ei tundu lahendusena, vaid pika konfliktit uue etapina.

Palestiina omavalitsuse pressiesindaja Ghassan Khatib nimetab Iisraeli poolt Läänekaldal kehtestatud režiimi «de facto apartheidiks». Keeruline elamis- ja liikumislubade süsteem, kontrollpunktid, nii püsivad kui liikuvad, erinev õigussüsteem palestiinlastele ja juutidele ning isegi eri teed kinnitavad seda arvamust. Piirkonnas, kus kõik, mis võimalik, on ümbritsetud vähemalt taraga, veel parem müüriaga, katteks okstraat, ei mõju eraldusbarjäär Läänekalda ja Iisraeli vahel isegi ehmatavalt. Pigem on see nagu segregatsioonipoliitika avameelitsemine. Ent Ida-Jerusalemma pääsemiseks palestiinlastele mõeldud Kalandia kontrollpunktis paljajalu jäisel kivi-põrandal (kingad on läbivalgustamiseks) lapsenäolisele sõdurile aru andes tunnen südames tänutunnet mitme asja eest, nagu näiteks Euroopa Liidu pass ja teadmine, et mulle on see vaid osa ekstreemturismist. Tuhanded palestiinlased, kes elavad Läänekaldal, kuid töötavad Ida-Jerusalemmas, läbivad seda aga samamoodi iga päev, tiptundidel võivad ootetähted korrad olla isegi neli tundi pikad. Kogenumad ütlevad, et kuuest läbipääsust on enamasti avatud vaid kolm. Siin läheb aega.

Eraldusbarjääri rajamist alustati 2000. aastal eesmärgiga ära hoida palestiina terroristide pommirünnakuid Iisraeli linnades, mille hulk kasvas teise intifada ajal märkimisväärselt (intifada tähendab araabia keelest «maharaputamist») ja seda terminit kasutatakse märkimaks palestiinlaste vägivaldseid väljaastumisi Iisraeli vastu aastatel 1987–1993 ja 2000–2005). Esialgse eesmärgi on barjäär täitnud – enesetaputerroristid Jeruusalemma rahvarohketes paikades enam ei plahvata. Samas ütlevad Iisraeli ametnikud, et igal hetkel planeeritakse paariküm-

met sellist rünnakut. Niisiis pole nähtavas tulevikus loota seina lammutamist. Kõrvalmõjuna on aga eraldusbarjäär üks paljudest vahenditest, mis eraldab nii juute ja palestiinlasi kui ka eri piirkondades elavaid palestiinlasi. Kontrollpunktide kiuslikult korraldamata töö näitab palestiinlastele nende igapäevaelus: Iisrael on kohal ja Iisrael on jõud.

Erinevalt Euroopast, kus tugevus kohustab suuremeelsuseks, peetakse Lähis-Idas suuremeelsust nõrkuse kättevarjuks. See omakorda tähendab, et Iisraelil pole võimalust juba kättevõidetud positsioonidel jõuvõtteid vähendada – see tooks kohe kaasa teise poole rünnakud: Iisraeli lahkus Gazast 2005. aastal, kuid rahu pole selle piirkonnaga tänini saavutatud. Gazat valitsev Hamas ei tunnista Iisraeli õigust olemasolule ega Läänekallast valitsevat Palestiina omavalitsust. Fatah Läänekaldal püüab Hamasile läheneda, esialgu ilma suurema eduta, ent koostööd nähakse võimalusena äärmusorganisatsiooni mõõdukama tiiva tugevdamiseks. Korralised valimised, mis peaksid toimuma tänavu mais, jäävad aga ära, sest omavalitsus ei suuda neid korraldada, seda esiteks, teiseks «siin pole midagi valida», ütlevad Palestiina ametnikud omavahelises vestluses. Võib-olla aasta pärast.

Pealinnadele Euroopas on see muu- gavi viigileht, sest omariikluse-taotlusega ei pea tegelema, kui keskvalitsus ei suuda veel territooriumitki kontrollida. Palestiinlased peavad Euroopat aga silmakirjateenriteks, sest leiavad, et Euroopa ei kasuta kogu mõjuvõimu Iisraeli korralekutsumiseks ja peab kogu piirkonda pigem USA teemaks, aga Obama ja Netanyahu äsjane kohtumine oli palestiinlaste jaoks pettumus: keskenduti Iraani tuumaprogrammile, mitte Iisraeli tegevusele okupeeritud aladel. Arvestades, et Netanyahu valitsus on rahuprotsessi suhtunud üsna leigelt, ütlevad palestiinlased, et Ahmadinejadist on saanud Netanya-

hu suurim liitlane Palestiina vastu – on üpris keeruline võidelda omariikluse eest, kui diktaator lähinaabruses räägib tuumarelva arendades Iisraeli merre pühkimisest. Kriitikast ei pääse ka lääne ajakirjandus. 2005. aastal Palestiina presidendiks kandideerinud, kuid Mahmoud Abbasi järel teiseks jäänud Mustafa Barghouthi arvates valitseb lääne ajakirjanduses Palestiina teemal tugev enesetsensuur ning infoallikana peetakse endiselt Iisraeli Palestiinast usaldusväärsemaks. «Iisraeli propaganda on meie omast võimsam,» ütleb ta. Ent ta möönab, et muutusi «tasakaalustatuma kajastuse» poole on juba märgata.

Ilmselt kõneleb palestiinlastes ka pettumus protsesside aegluse pärast Euroopa Liit on võtnud endale eesmärgiks rahuprotsessi jälle edasi lükata ning toetab Palestiinas üleminekuinstitutsioonide loomist, mis peaksid võimaluse tekkides omariiklust ehitama hakkama, ent tüli, mida on köetud 1948. aastast saadik, ei suuda ükski maapealne jõud lahendada mõne aastaga. Tähelepanuväärne on seegi, et Palestiina omavalitsuse juhtide riigiehitusretoorikas on põhirõhk minevikul. Tulevikku võetakse jutuks vaid harva ja üldsõnaliselt. Pessimistlikumad välisvaatlejad pelgavad Palestiinas koguni Kosovo kordumist – abiprojektid võtavad kohalikult administratsioonilt soovi pingutada ja raha küll kulub, kuid tulemusi pole.

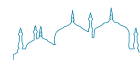
Mõne nädala eest kirjutas Iisraeli ajalehe Haaretz inglisekeelne väljaanne luureraportist, mis hoiatab kolmanda intifada puhkemise eest. Põhjusteks seisak rahuprotsessis ja Araabia kevad. Nüüd kardavad palestiinlased, et see raport on osa suuremast PR-plaanist, mille eesmärk on provotseerida uus intifada. Olulise indikatsioonina tuuakse välja kahe Palestiina telejaama sulgemine Iisraeli armee reidi käigus ülemöödunud nädalal – ka enne teist intifada't toimusid sõjaväe reidid tele- ja raadiojaamadesse.

Palestiina omavalitsus rõhutab uue lähenemisenä väägivalutat vastuhaku, kuid ajaloolised kogemused ja üldine kultuuritaust võivad selle ühel hetkel nurjata. Seda enam, et okupeeritud Läänekaldal ei kohku Iisraeli armee tagasi jõudu kasutamast – pea iga nädal toob teateid mõnest hukkunud või raskeid kehavigastusi saanud demonstrandist.

Araabia kevad on aga palestiinlaste jaoks korraga nii lootuste kui hirmude allikas. Palestiina liidrid ütlevad, et lühikeses perspektiivis marginaliseerib Araabia kevad Iisraeli-Palestiina konflikti: kogu maailm jälgib nüüd sündmusi Araabia riikides ning rahvusvahelise tähelepanu hajumine julgustab nende hinnangul Iisraeli Palestiinat veel tugevamini pitsitama. Pikas perspektiivis peetakse Araabia kevadet aga kasulikuks: kui protsessid viivad loodetud demokratiseerumiseni, siis tähendaks see, et Araabia riikide juhid peavad hakkama rohkem arvestama oma avaliku arvamusega, mis toetab loomulikult Palestiinat. Kas Araabia kevade tulemus on demokraatia, on esialgu veel lahtine. Juudiriigi seisukohalt vaadates pole aga märke, et Araabia maade avalik arvamus oleks võrreldes 1948. aastaga palju sõbralikumaks muutunud. «Okupatsioon lõpeb siis, kui see muutub Iisraelile majanduslikult kahjulikuks,» ütleb Mustafa Barghouthi. Praegu teenib Iisrael asunduste pealt tulu, mis on eriti märgatav Jordani orus, kus Palestiina beduiinide armetud külakesed vahelduvad asunikele kuuluvate farmide lopsakate palmisaludega – see on kõrb, nii et kelle võim, selle vesi.

Koos väägivalutatu vastupanuga loodab Palestiina omavalitsus konsolideerida ka rahvusvahelise üldsuse Iisraeli tooteid boikoteerima ja käitumist sanktsioneerima ning kutsuda nii esile muudatusi, nagu see õnnestus Lõuna-Aafrika Vabariigis.

<http://arvamus.postimees.ee/777430/sigrid-koiv-paberist-riik-okastradi-taga/>

Tõlkinud ja koostanud: Kauthar & Rubaba

ISLAMIUUDISED

LIIBÜA AVAS TAAS BÖRSI

Allikas: <http://uudised.err.ee/index.php?06248273> (15.03.2012)

Liibüa börs, mis oli suletud alates diktaator Muammar Gaddafi režiimi kokkukukkumisest, alustas täna taas tööd. Liibüa börsil saab kaubelda kümne ettevõtte aktsiatega ning tänase börsipäeva käive oli ligi 2,3 miljardit eurot, vahendas BBC. Peaaegu kõik Liibüa börsiettevõtted on pangad või kindlustusfirmad. Ainsaks erandiks on tsemenditootja al-Ahliya. Värske seadusemuudatuse kohaselt saavad välisinvestorid omada kümnendikku iga Liibüa börsifirma aktsiatest.

Gaddafi-meelsed võitlejad tungisid börsihoonesse

eelmise aasta juunis ning mitmed endised maaklerid ja töötajad põgenesid oma eraautodega. „Börsi avamine saadab maailmale signaali, et Liibüa on taas stabiilne riik, mille majandus hakkab uuesti tööle,” ütles börsi juht Ahmed Karoud. „Meil ei ole endiselt valitsust, kuid meil on piisav maht ja infrastruktuur, et saada Põhja-Aafrika finantskeskuseks,” kinnitas ta.

Eeldatavasti ühinevad Liibüa börsiga varsti mitmed nafta-, telekom- ja kinnisvarafirmad.

MAAILMAPANK: VÄLISABITA LANGEB PALESTIINA SÜGAVAMASSE KRIISI

Allikas: <http://uudised.err.ee/index.php?06248255> (15.03.2012)

Välisabist sõltuv Palestiina majandus langeb sügavamasse kriisi, kui abi hulk ei suurene ning Iisrael kaubanduspiiranguid ei leevenda, teatas täna Maailmapank.

Palestiina Rahvuslik Omavalitsus vajab tänavu 1,1 miljardi dollarini küündiva eelarvedefitsiidi katmiseks välisabi, kuid enamik doonorriike ei ole oma lubadusi täitnud, vahendas Reuters.

Järgmisel nädalal arutatakse Palestiina toetamist Brüsselis, Maailmapank avaldas aga täna aruande, mille kohaselt on Palestiina saanud praeguseks ainult veidi üle poole vajaminevast toetusest. Maailmapanga Läänekalda ja Gaza sektori juht Mariam Sherman kutsus doonorriike üles oma lubadusi täitma, et aidata Palestiina majandust lühiajaliselt stabiliseerida. Suurema osa abirahast annavad USA, Euroopa Liit ja araabia riigid, see võimaldab Palestiina omavalitsusel maksta riigitöötajatele palka.

VEENE MOSLEMITE ESINDAJA SOOVITAB SKANDAALSELE BÄNDILE TÖÖKARISTUST

Allikas: <http://uudised.err.ee/index.php?06248238> (15.03.2012)

Moskva Kristuse Lunastaja kirikus huligaanitsemises süüdistatava punkbändi Pussy Riot liikmete karistuseks sobiks ühiskondlik töö, leiab Venemaa ülemmufti täidesaatva komitee juht Muhammed Ali Husnin. „Näiteks võiks neid määrata mitmeks aastaks kirikusse ühiskondlikult kasulikke tööd tegema,” pani Husnin Interfaxi teatel ette. Ta tuletas meelde, et Venemaal on juba ammu ajast olemas peale vangla teisigi karistusviise, sh töö ja õpetus. „Neid ei ole vaja vangi panna, et nad seal meie kulul endast ohvrid või kangelased teeksid. Süü lunastamiseks pole midagi paremat kui raske füüsiline töö – kuni käed töötavad, näiteks koristavad labidaga Moskva tänavatelt prahti, võib pea tegelda kasulike mõtetega ja rumalad ideed kaovad,” selgitas Husnin.

Pussy Riot astus 21. veebruaril kirikus üles lauluga „Jumalaema, aja Putin minema”, tantsides altari ja karjude president Vladimir Putini kohta mõnitusi. Eile otsustas kohus naised veel kuueks nädalaks vahi alla jätta. Õigeusu kirik on naiste tegu nimetanud küll jumalateotuseks, ent kutsunud üles võime neile andestama. Süüdimõistmisel võib lauljaid karistada mitme aasta pikkuse vangistusega.

Pussy Riot sai tuntuks valitsusvastaste väljaastumistega, selle liikmed kannavad esinedes maske, kuna kollektiivi kuulub hulk inimesi ja esinejad vahetuvad.

AFGANISTANI VAIMULIKUD NÕUAVAD KORAANIPÕLETAJATE KARISTAMIST

Allikas: <http://uudised.err.ee/index.php?06247298> (02.03.2012)

USA vabandust Koraanide põletamise eest NATO sõdurite poolt ei võeta kunagi vastu, teatasid Afganistani kõrged vaimulikud ning nõudsid selle teo tegijatele kohut ja karistust. „Selle kuriteo toimepanijate üle peab pidama avalikku kohut ja neid peab karistama,” vahendas Reuters vaimulike nõukogu liikmete sõnu pärast kohtumist president Hamid Karzaiga. „Nõukogu mõistab tugevalt hukka püha raamatut Koraani rüvetanud Ameerika sõdurite toimepandud kuriteo ning ebainimliku ja julma teo.”

Vaatamata USA president Barack Obama vabandusele, põhjustas Koraani põletamine Bagrami sõjaväebaasis ulatuslikke meeleavaldusi kogu Afganistanis. Protestide käigus on hukkunud vähemalt 30 inimest. Valge Maja on rõhutanud, et Koraanide põletamise näol oli tegemist õnnetusega.

EESTI FIRMAD LÕID ASERBAIDŽAANI E-TEENUSTE SÜSTEEMI

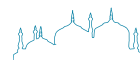
Allikas: <http://uudised.err.ee/index.php?06248001> (12.03.2012)

Eesti ettevõtted Cybernetica ja Assert ehitasid Aserbaidžaaani riigile Eesti X-teel põhineva e-teenuste süsteemi EHDIS, mis läks aseritele maksma kokku üle seitsme miljoni euro.

Kui süsteemi reaalne loomine kestis üle kahe aasta, siis n-ö müügitöö kohapeal võttis pea sama palju aega.

Cybernetica arendusjuht Arne Ansper ütles „Aktuaalsele kaamerale”, et kõige keerulisem oli aserbaidžaanlaste veenmine. „Põhjendada, miks sama asi Aserbaidžaanis võiks sama hästi toimida, selgitada seda, kuivõrd mitmekihiline süsteem on, oli päris keeruline töö.”

Aserbaidžaaani president Ilham Alijev ütles, et nafta ja

gaas saavad kunagi otsa, aga tehnoloogia ja kaasaegsed tootmisprotsessid ning investeringud teadusesse on alati hinnas. Süsteemi valmimises osalesid ka Aserbaidžaaani allhankijad, kelle peal oli põhirõhk infoturbe korraldamisel. Eesti ettevõtete teha oli rohkem nõustamise ja tarkvara loomise pool.

Ansper selgitas, et süsteemi loomisel tuli lähtuda Aser-

baidžaaani digiallkirja seadusest. "Formaalselt on nad endiselt sõjajalal oma naabriga, see oli ka üks põhjendus miks nad väga töökindlat süsteemi soovisid. Sealt tuli päris palju täiendusi".

Aserbaidžaaani e-teenuste süsteem on tänaseks tellijale üle antud, kuid ootab veel avalikku käikulaskmist.

PAET TUNEESIAS: EESTI ON VALMIS TOETAMA TUNEESIA ÜLEMINEKUPROTSESSI

Allikas: <http://uudised.err.ee/index.php?06248226> (15.03.2012)

Välisminister Urmas Paet ütles Tunisises kohtumisel Tuneesia avaliku halduse reformi ministri Mohamed Abbouga, et Eesti on valmis muutusteprotsessis olevale Tuneesiale jagama kogemusi reformide elluviimisest ja demokraatia arendamisest.

„Viimase aasta jooksul on Tuneesias toimunud palju olulisi arenguid, mis on muutnud valitsemise avatumaks, kuid see üleminek pole veel pöördumatult lõppenud. Araabia kevade tulemusel tekkinud demokraatia kinnistamisele ja õigusriikluse arengule aitavad kaasa infotehnoloogilised lahendused, mis tõhustavad valitsemist ning muudavad selle läbipaistvamaks,“ ütles Paet välisministeeriumi pressitalituse vahendusel.

„Eesti e-valitsemine ning meie e-lahendused pakuvad Tuneesiale huvi,“ lisas ta. Paeti sõnul on Eesti valmis Tuneesiaga jagama e-riigi kogemusi ning kutsuma Tuneesia ametnikke ja eksperte Eestisse lahendustega tutvuma.

Ta lisas, et võimalikud koostöövaldkonnad Tuneesiaga on elektroonilised e-teenused, küberturvalisus, e-riigi teadlikkuse tõstmine ning elektrooniliste isikuvastamisvõimaluste loomine. „Eestis on kõigis nendes suundades hea kogemus ning väljatöötatud praktilised lahendused,“ märkis Paet.

Kohtumisel Tuneesia kommunikatsioonitehnoloogia-aministri Mongi Marzouga rääkis välisminister Paet Eesti e-lahendustest ning e-valitsuse rakendamisest Tuneesias. „Tuneesia on Euroopa lõunanaabritest olnud kõige kiirem avatud ühiskonnale üleminekus ning seda protsessi on Eesti ja kogu Euroopa Liit valmis toetama,“ lisas ta.

Välisminister Paet kohtub täna Tunisises Tuneesia parlamendi esimehe Mustapha Ben Jaaferi ja välisministri Rafik Abdessalemiga.

VEEL HUVITAVAT LUGEMIST:

TÜRGIST-ESSEISTLIKULT JA ERUDEERITULT

Tutvustav artikkel Haljand Udami postuumselt ilmunud raamatule Türgi ajaloost.

<http://www.ekspress.ee/news/areen/raamatud/article.php?id=63972301> (29.02.2012)

MOSLEMITE TEADMISED LÕID ALUSMÜÜRI TÄNAPÄEVA TEADUSELE

Ajakiri „Imeline Ajalugu“ (12.01.2012)

<http://www.imelineajalugu.ee/?PublicationId=b07e8bb6-f9f5-47f5-a1cf-431c30fea70a&ref=rss>

Minu lugu

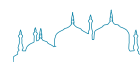
Jumal on olnud minu elus mingis abstraktses vormis alati olemas, nii kaugele kui mäletan. Maakodus, mis tollal oli natuke hooldamata, peegeldus mingi looduse ülemvõim. Istusin pikka aega „oma“ kohas - väljaehitamata verandal, ja imetlesin kuidas kõrged kased tuules kõikusid ja omal moel sümmeetriline kinnikasvanud lillepeenar mind ümbritses. Seal rääkisin ma Jumalaga ning „mängisin“ palvetamist. Kuidas - ei mäleta, ainult tunne on meeles. Enne kooli jäi see minu sisse ning ei tea, kas üldse kellegile sellest oma peres rääkisin.

Koolis jagati kord Laste Piibleid ning muud kristlikku kirjandust, mis minu teise või koguni kolmanda põlve ateistidest vanemaid suhteliselt häiris. Mingil põhjusel lugesin aja jooksul siiski need materjalid läbi, võibolla kohusetundest – koolist antud ikkagi ju. 12-aastaselt küsisin oma emalt pikka aega vaevanud küsimuse: „Miks ehitavad kristlased kirikuid, kui Piiblist on näha, et Taavet palvetas oma toanurgas ihuüksi?“, millele tal vastust ei olnud. Ma mäletan aga haruldaset selgelt just illustratsiooni palvetavast Taavetist, kuldpruunide juuste ja harda näoga, mis tundus tõesem kui kirikuõpetajate manitsev toon, mida aeg-ajalt ikka kuulsin, kasvõi kooli jõulukontsertidel Kaarli kirikus. Igatahes vastust ma ei saanud ja sellega minu poolt kristlus sinnapaika jäigi.

Läbi aastate edasi minnes hakkasin otsima väljendust oma jumalatunnetusele, kasvõi seletustki, et seda jagada, ning hakkasin tasapisi õppima ja uurima erinevaid religioone ja mõtteviise. Kuna kristluses olin ma pettunud eelnevalt toodud argumendi tõttu ja teismeeas oli „lahedam“ olla alternatiivne, siis jäid suured religioonid kõrvale. Oma otsingutega käisin sisuliselt kogu maailma kultuurid läbi, kuni ülikooli alguseks leidsin pikema peatuskoha taoistliku filosoofia ja hiina energiatega juures. Süda ei olnud sisimas rahul ja otsis, ent igapäeva elu hakkas oma osa nõudma ning uued sõbrad ja õppetöö jõudsid esikohale.

Kuni päevani, mil kirjutasin alla nõusoleku osaleda haridusliku lauamängu koostamisel, kus igal inimesel oli oma vastutusala, vastavalt tema võimalikule pädevusele. Minu osaks sai kunst, filosoofia ja religioon. Algul tööplaani tehes, jagasin naiivselt inimkonna mõttemaailma kaheks – ida ja lääs – kuni hetkeni, kus pidin paigutama kusagile ka islami. Ma ei teadnud sellest eriti midagi, ent siiski ei suutnud ma poolt valida. Panin siis islami kahe tulba keskele.

Hilisematel kuudel, intensiivse töö käigus, mu teadmised tasapisi kasvasid. Nende sündmustega samaaegselt läksin 2010. a sügisel Rootsi vahetusüliõpilaseks, kus juba mõne nädala möödudes läksin kaasa ühe tei-

se tudengiga tegema filmi immigrantide linnaosast Malmö, Rosengårdis. Ma nägin esimest korda paarättides ja *abaajades* naisi. Mu esimene mõte oli et oi, nad on nii ilusad ... ja isegi vist õnnelikud niimoodi.

Meie intervjueeritavatest kutsus üks moslemist naisterahvas meid – võõraid eurooplasi – enda juurde külla sööma. Sain esimese, suht kummalise, sissevaate ühte Kuveidist tulnud moslemiperekonda. Minuga koos koolis oli ka väga palju vahetusüliõpilasi Iraanist ja teistest moslemiriikidest. Ääri-veeri hakkasin neilt vahel midagi küsima. Eriti oli abiks üks Egiptuse noormees, alati viisakas ja naerata. Ta pani mind rääkima, mida ma arvan Jumalast ja ükskord ütles, et oma peas ja südames ma olen moslem. Ja tõesti, ma leidsin inimese, kogukonna, maailma, kes jagavad minu nägemust Jumalast. Nendega ei pea ma seda varjama, vaid saan oma töökspidamisi vabalt väljendada. Äratundmine oli niivõrd tugev, et esimese hooga ma isegi vist eitasin seda; ütlesin, et see pole võimalik; proovisin leida vabandusi oma tunnete.

Tagasi Eestis, tõin töö ettekäändel vanematekoju raamatukogust eestikeelse Koraani tähenduse tõlke, lugesin igasuguseid materjale internetist, vaatasin kuidas rästi pähe siduda jne. Kuigi äratundmine oli südames olemas, oli hirm lähikondsete hukkamõistu ees suur. Ma ei suutnud endale tunnistada, et leitud tõde on suures religioonis, et see on koguaeg olnud mul silme ees, ent olen selle ära põlanud. Tänu Jumalale, siiski juba juunikuus ütlesin *šahada* ning minu uus lugu oli alanud.

Ma käisin samal suvel Egiptuses, hidžaab tundus seal loomulik samm, kuigi mu garderoob sama ei arvanud. Ja Eestisse naastes oli see ääretult raske koorem, eriti keset suve, kuid kord pähe pandud rästi ei lubanud süda enam ära võtta.

Kuna olen otsapidi seotud disaini ja kunstiga, oli riietus mulle alati olnud meedium enda väljenduseks ja pikkade seelikute ning rättidega ei osanud ma aga kuidagi ümber käia. Alles nüüd, 10 kuud hiljem, hakkab sügavam arusaamine islami olemusest ületama sellega seotud hirme ja oluliseks tõusevad palju elulisemad asjad, kui et mis värvi on kangas, mis mind katab.

Iris

A map of Iran and surrounding regions, including parts of Iraq, Turkey, and Afghanistan. Major cities like Tehran, Mashhad, and Isfahan are marked. The title 'ARVAMUSLUGU IRAAN – IMPEERIUMI TÕUS JA LANGUS (1. osa)' is overlaid on the map.

ARVAMUSLUGU

IRAAN – IMPEERIUMI TÕUS JA LANGUS (1. osa)

Tõlkinud: Amina Bahreinist

Allikas: Fawaz Ramadan, „Iran the Rise and Fall of an Empire”, BahViews

Aastaid tagasi, kui ma olin noorem, andis agronoomia professor mulle nõu, öeldes et keegi meist ei tea kogu tõde. Igaühel on vaid osa sellest ja ainult koos suudame ehitada üles kogu tõde.

Ma ei ole kirjanik ega poliitik, kuid põhjus, miks ma selle artikli kirjutasin on see, et tuua teieni tõde, mis tegelikult toimub, kui on tegemist Iraaniga. Ma olen märganud, et paljud minu sõbrad Ameerikast ei tea midagi tõelisest ohust, mis tuleb Iraani ja tema kaaslaste poolt. Ka eurooplased ei ole erand, sest nemadki on Iraani ja tema kaaslaste objekt. See tõttu ei suutnud ma enam vaikida ja pean oma teadmisi jagama. Kas see midagi muudab? Ma ei tea - aga vähemalt kergendab see raskust minu südames, mida olen juba aastaid kandnud.

IRAAN KUI RIIK? IRAAN KUI IMPEERIUM? VÕI IRAAN KUI IKOON? MIS ON IRAAN?

Paljud arvavad, et Iraan tähendab rahvast teatud geograafilises piirkonnas, kus on ebaõiglane süsteem. See on maa, mis ei austa inimõigusi ja tekitab kaost Lähis-Idas. Jah, kuid see ei ole nii ja fakt on see, et Iraan ei ole režiim, vaid on IKOON ja põlvkonnad on üles kasvanud õppides kumardama seda ikooni, mis esindab nägemust ehitada üles impeerium läbi teatud tõekspidamiste.

See ikoon ei ole piiratud ainult geograafilise piirkonnaga, vaid see ulatub üle kogu maailma, läbi selle usu järgijate.

Selleks, et saada võitu Iraanist, peaksime mõistma, et me tegeleme ikooniga, mis on esindatud riigis visioonina ehitada impeerium, millel on palju tugevaid, kuid ka nõrku kohti.

Lugu Iraanist ja kuidas sellest maast sai ikoon, ulatub 300 aastat tagasi, mil oli riik nimega Faris, „Pärsia”, mis moodustas põhilise osa praegusest Iraanist.

Rannikut valitsesid araablased. Maa, mida hiljem kutsuti nimega Ahwaz. Sellest allpool oli riik nimega Hormoz ja kogu rannikut kutsuti nimega - Arabstan. Keset lahte olid saared, millest üks oli nimega Qashim. Kogu ala valitsesid araablased, põhiliselt Al-Qassimi kuninglik pere.

Faris oli sunniitide ala ja selles piirkonnas ei olnud palju šiite, välja arvatud mõned Iraagis, mis oli sel ajal Otomani valitsuse all. Sellel ajastul sunnid ja šiiaid üksteisest palju ei erinenud. Šiiaid, mis tähendab „toetajad”, andsid endale ise selle hüüdnime, sest nad toetasid Al Imam Alid nende eest, kes üritasid muuta islami usku.

Lõppkokkuvõtteks on nad osa sunnast ja sunna tähendab Prohvet Muhamedi (saws) ja tema kaaslaste „järgijaid”, mis on üldine islami usk ja neid on tänapäeval kokku 1,2 miljardit.

Farist valitses isik nimega Ismael Al-Safawi, kes oli pidevas sõjas Otomani impeeriumiga Iraagis ja kes üritas seda ala üle võtta, et taastada seal Pärsia impeerium, kuid ta oli vaid kao-

tusseisus võimsa Otomani impeeriumi ees, mis oli nii võimas, et allutas selle ajastu teatud hetkel enamuse Euroopa riike.

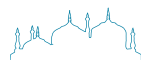
Lisaks olid Ismael Al-Safawil pinged oma sõjaväe hulgas, sest moslemid ei valluta ega tapa teisi moslemeid, ega ka kedagi teist muust religioonist, ilma tõeliselt õigustatud põhjusega sõja alustamiseks. Sõdida on õigus ainult enesekaitseks või et kaitsta oma riiki. Kuna ta ei suutnud sellele lahendust leida, oli tal palju muret sõjaväe sõnakuulmatusega ja kriitikaga üle kogu riigi. Keegi ei tahtnud tappa või vallutada, sest see käib islami usu vastu.

Ühel päeval sai Ismael Al-Safawi teada, et on olemas üks moslemi vaimulik, kes visati Iraagist välja seoses tema väärusuga ja muudetud arusaamaga islamist. See vaimulik oli antud hetkel Farises levitamas oma sekti, muudetud islami usku.

Ta kutsus selle vaimuliku enda juurde, kuulas teda ja talle avaldas suurt muljet kõik, mida vaimulik rääkis. Vaatamata sellele, et kõik moslemid pidasid teda uskmatuks, olid sellel vaimulikul mõningad punktid, mis olid islami jaoks tähtsusetud ja ei olnud seotud ei sunni ega šiia haruga, kuid neid rakendades saaks Ismael Al-Safawi võidu oma armee sõnakuulmatuse üle ja võiks olla jumalaks, keda keegi ei julge eirata.

See vaimulik levitas uut šiitiide sekti usku, millel on mõningad põhipunktid:

- Valed ja võltsitud islamiajaloo sündmused;

- On olemas keegi, nimega Al-Mahdi, kes on osa moslemite usust, kes sünnib maailma lõpu ajal ja hakkab moslemeid juhtima. Aga vaimuliku lugu oli muudetud nii, et Al-Mahdi oli juba sündinud, ta peitis ennast maa all üle 1000 aasta ja et Jumal räägib temaga ja annab talle korraldusi;

- Peab olema inimene, nimega Waly Al-Faqih, kes on kontaktis Al-Mahdiga ja saab temalt käske, mida peab omakorda pidama Jumala korraldusteks.

Ismael Al-Safawile meeldis see MUUDETUD ISLAMI idee väga ja nii andis ta käsu ühendada Faris selle uue, pööratud šii sektiga. Kes ei kuuletunud, seda piinati või hukati, kaasa arvatud tema enda ema, kes keeldus seda usku järgimast. Jõumeetoditega ühendas ta Farisi edukalt alaks, mida me tunneme tänapäeva Iraanina ja tegi sellest šii sektis usust oma riigi ametliku religiooni.

Ta hakkas julgustama vaimulikke võltsima ajaloolisi islami lugusid ja sündmusi ning käskis kirjutada palju raamatuid, et levitada seda uut usku, kus oli õigustatud ja seaduslik nõuda kõikide nende verd ja raha, kes ei kuulunud sellesse sektsi. Nii tembeldati kõik uskmatuteks, välja arvatud nemad ise. Ismael Al-Safawist sai Jumala käskude edastaja ning ta hakkas tegutsema nagu jumal. Ta saatis mõningad vaimulikud Iraaki, et uut usulahku ka seal edasi levitada. Üks asi viis teiseni, otomanid said sellest teada ja nad purustasid Ismael Al-Safawi (kuid see on juba teine ajalooline lugu) võimu.

Põhjuseks, miks Ismael Al-Safawi tahtis uut usulahku Iraagis levitada, oli see, et saada rohkem selle usu järgijaid, kes kuuletusid talle nagu nad kuuletuvad Jumalale ja see aitaks tal Iraaki üle võtta. Peamiselt jahtisid nad vaeseid ja ostsid neid sellesse usku rahaga.

See muudetud usk lubas oma järgijatel teha palju asju, mis muidu islamis keelatud, nagu näiteks omada nii palju naisi, kui nad vaid tahavad ja teha paljusid ebaeetilisi asju, mis teigi neile selle uue sektsi väga atraktiivseks. Nüüd peavad selle šii usulahu inimesed järgima Waly Al-Faqihi või kohtavad kohutavaid tagajärgi.

Tol ajastul oli palju suuri ajaloolisi mõjutusi nagu Briti invasioon Lähis-Idas jne, aga eriliselt tahan ma välja tuua järgmist:

- Iraan on riik, mida juhib isik, kes väidetavalt räägib Al-Mahdiga, kes omakorda räägib Jumalaga. Täna ses olukorras peetakse Khomeinit Jumala käskude teostajaks maa peal kogu selle šii muudetud usulahule;

- Mida Khomeini ütleb või käsib, seda peab pidama Jumala tahteks ja see kuulub täitmisele.

IRAANI IMPEERIUMI TÕUS

1900-ndate aastate alguses kogunesid Iraagis mõned vaimulikud - uue šii sektis rakukesed, kes töötasid ja värbasid ignorantseid järgijaid ja otsustasid Mahdi impeeriumi koos üles ehitada. Iraan oli selle usuga üle külvatud. Nende esialgne eesmärk oli vallutada kogu maailm, mis jäi küll vaid unistuseks, kuigi ajapikku hakkas muutuma realistlikumaks, kuidas nad võiks tõeliselt vallutada ja kontrollida kogu maailma.

See oli täiesti muudetud religioosus, sest nad segasid religiooni poliitikaga ja kõik selleks, et igaüks järgiks nende liidrit, Waly Al-Faqihi, kes esindas Jumalat ja kes oli tuntud kui „täiuslik inimene“, kes kunagi ei eksinud.

Et üle võtta Lähis-Ida pidid nad kõigepealt kontrollima Pärsia lahte, sest tol ajal oli see maailmakaubanduse tee ida ja lääne vahel ning koht, kus leiti naftat. Nad hakkasid üle võtma Iraani, kukutades šahhi režiimi, mani-

puleerides inimestega, kes olid selle muudetud šii usulahu järgijad Iraanis, öeldes neile, et see oli Jumala käsk.

Šahhi režiim oli liberaalne süsteem ja sellises keskkonnas kaotasid nad oma religioosse võimu inimeste üle. Peale selle oli see režiim väga võimas ja mitte igaüks ei toetanud sel ajal Iraanis mõtet kummardada inimest, kui Jumala käskude teostajat maa peal. Et seda kõike paremini mõista, räägin ma lühidalt Al Khomeini loo ...

Šahhi ajastul oli puuvill üheks väga tulusaks sissetuleku allikaks, samuti nagu nafta. Šahh müüs puuvilla ja naftat brittidele. Muudetud sektsi järgijad elasid põhiliselt gruppides teatud aladel, millest üks oli Qom. See on neile nii tüüpiline, et nad ei segune terve kogukonnaga teatud põhjusel, aga see on juba teine lugu..

Neil olid oma koolid, nimega „Howza“, kus õpetati järgijatele seda muudetud šii usku ja valmistati ette usujuhte. Khomeini oli sealne värske üliõpilane.

Nad kasutasid valitsuse maad kui „eraomandit“, kuni ühel päeval andis šahh käsu kõik need puuvillamaad ära võtta ja maha müüa ning kanda kogu raha Iraani sissetuleku kassasse. Vaatamata sellele, et neil ei olnud õigust seda maad kasutada, istutasid šiiad puuvilla ja müüsid seda, et finantseerida oma usulist tegevust.

Keegi ei julgenud midagi öelda ega šahhi käsku eirata, välja arvatud noormees nimega Al-Khomeini, kes keeldus seda seadust täitmast. Nii ta lihtsalt vangistati. Šii vaimulikud tundsid endid halvasti, et noor üliõpilane seisis valitsuse ees ja nad ei suutnud tema heaks midagi teha. Siis tulid nad välja geniaalse ideega, leides ühe augu Iraani põhiseaduses, mis ütles et „Almarja Al-Akbar'i“ - religiooset juhti - ei saa vangistada.

Nad läksid šahhi juurde ja teatasid, et Al-Khomeini on selle riigi religioosne juht, vaatamata sellele, et

ta on värske üliõpilane ja siiani religioonist midagi ei teadnud. Ja nii oli šahh sunnitud ta vabastama, kuid ta küüditati välismaale – Iraaki, Al Najafi. Seal kohtus ta selle šia sektiga, mis tahtis kogu maailma vallutada ja nüüd hakkasid nad juba koos edasi planeerima.

Nendele oli Al-Khomeini selle usulahu pealik. Temast tehti juht, kuigi ta ise paljustki ei teadnud.

Iraagi võimud teadsid neist ja nende plaanidest valitsus kukutada ja nii küüditati ta edasi Prantsusmaale ning alates sellest hetkest saate tema lugu ka ise jälgida.

Šia muudetud usulahu vaimulikud olid Al-Khomeini juhtimisel juba 30 aastat kõvasti tööd teinud, et šahhi režiimi kukutada. Nad järgisid Al-Khomeinit, sest nüüd oli tema nende Waly Al-Faqih.

Nad kasutasid väga kriitilist kontseptsiooni nimega Toqya, et oma plaane täide viia.

Toqya on selles šiiitide usulahu mõiste, mis käsib järgijaid olla silmakirjatsejad minnes kuni äärmuseni ja teha kõik võimalik, et võita mõjukate inimeste ja maade usaldus, et ühel päeval neid enda huvides ära kasutada. See on sarnane magava raku kontseptsiooniga. Kõiki mooduseid on luba kasutada, isegi anda oma naise ja tütreid seksuaalteenusteks. Manipuleeritakse ka raha ja narkootikumidega.

Teine kontseptsioon oli see, et nad rõhusid oma järgijate ebaõiglusele. Nad kasvasid neid nii, et mida rohkem ebaõiglust nad kannatavad, seda lähemal on nad võidule. Nii, et mida iganes nad tegid Toqya nimel või täitsid Waly Al-Faqih käske ja mida halvem oli nende enesetunne, seda enam nad tundsid, et tegid õigesti. See kõlab ebanormaalselt, kuid kahjuks on see on reaalsus ja tõde.

Üks meetoditest, mida nad oma järgijate kontrollimiseks kasutasid, oli siduda kõik ajalooliselt võltsitud

islami sündmustega ja tuletada seda neile pidevalt meelde läbi nende aastaringse religioosse tegevuse. Kuid selle kõige üksikasjalik selgitamine võtab palju aega ja on jälle omaette lugu...

Nad kukutasid šahhi režiimi just sel hetkel, mil nende huvid kohtusid lääne huvidega. Aga neile ei piisanud üksnes sellest, et kontrollida Pärsia lahe idakallast, vaid nad tahtsid saavutada kontrolli mõlema kalda üle.

Bahrein oli kõige väiksem riik ja lihtne vallutada ning nad hakkasid tegutsema samamoodi, nagu tegid varem Iraaniga. Nad saatsid oma järglased sisserändajatena Bahreini 1920. aastal ja 1950-ndatel hakkasid organiseerima, kuidas seda maad üle võtta.

Kui Khomeini tuli Iraanis 1979. aastal võimule, allkirjastas ta oma 50-aasta plaani, mille kohaselt kogu Araabia laht üle võtta. Ma ei hakka seda siin pikemalt seletama, kuid toon ära järjekorra:

1. Võtta üle Iraak;
2. Võtta üle Bahrein;
3. Võtta üle Kuveit;
4. Võtta üle Saudi Araabia idapoolne osa;
5. Võtta üle ÜAE;
6. Võtta üle Omaan;
7. Võtta üle Katar;
8. Võtta üle kogu ülejäänud osa Saudi Araabiast.

Kas seda saaks täide viia? Jah ja vägagi lihtsalt! Kõik, mida nad tegema pidid, oli saada valitsejateks nendes erinevates maades, kes olid samast muudetud šia usulahust, kes kuulevad Waly Al-Faqihile Iraanis, kuna ta on Jumala käskude edastaja.

Sellepärast ma mainisin juba varem, et Iraan on ikoon, esindades visiooni, aga mitte maad, teatud geograafilises piirkonnas. Süüria on Iraan, Liibanon on praegu Iraan, pärast seda kui Hezbollah ta üle võttis ja Iraak on Iraan.

Ameeriklased ei suutnud sellel alal eristada šiiite ja Iraani ning on tõsi, et mitte kõik šiiad ei ole Iraani järgijaid vaid ainult need, kes on Welayat Al-Faqihi all. Aga kuidas teha vahet, kas nad kasutavad Toqyat või mitte, valetades, pettes ja kõike võimaliku tehes?

See selgitab, miks Iraan tapab šiiite, kes elavad Ashrafi laagris ja Ahwazis. Järgi meid ja kuuletu Waly Al-Faqihile, Jumala käsutäitjale või sure. Rasism araablaste suhtes on jälle omaette lugu Iraanis ...

PIIRIDETA ...

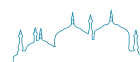
Kui Khomeini võimule tuli, innustas ta oma vaimulikke levitama naaberriikides seda muudetud šiiidi usku. Ka finantseeris ta paljusid, et rajada ettevõtteid, osta maad ja monopoliseerida sektoreid ettevõtetes, nagu toiduainetööstuses ja paljudes muudes, eriti ravimite valdkonnas.

Igasse riiki nimetas ta Waly Al-Faqih vaimuliku, keda selle usu järgijad peavad Jumala korralduste edastajaks, sest ta saab omakorda káske Waly Al-Faqihilt Iraanis.

Bahreinis on meil Issa Qassim ja Liibanonis on Hassan Nasrallah. Sõnakuulmatuse nende suhtes on sama, kui olla sõnakuulmatu Jumalale ja sind karistatakse läbi Hezbollah rakude Bahreinis või Liibanonis, mis on jälle uus pikk lugu...

Igatahes on Iraan seda mitmete miljarditega finantseerinud ja finantseerib neid inimesi tänaseni.

Selles šia sektis tuleb igal järgijal tasuda 20% oma puhastulu sellele vaimulikule, kes on Waly Al-Faqihi

poolt riigis ametisse pandud. Seda raha tuleb pidada Waly Al-Faqihi rahaks ja see on Iraani käsutada.

Kui suurest rahasummast me räägime? Üle kogu maailma räägime sadadest miljarditest dollaritest, mis igal aastal Iraani jaoks kogutakse. Ainuüksi Bahreinis koguti eelmisel aastal umbes 2 miljardit dollarit.

Teisalt on Iraanil omad välisinvesteeringu firmad revolutsiooni armee all ja ka see toodab miljardeid. Nende järgijatel on üle kogu maailma mitmeid pankasid või vähemalt omavad nad pankades rohkelt aktsiad.

Iraan on ka suurim narkootikumide (nagu nt herooin ja kanep) eksportija ning lisaks osaleb ta ka Ida-Euroopa maffiaga inimkaubanduses.

Iraan müüb relvi terroristlikele organisatsioonidele nagu Al-Qaeda ja müüb oma narkootikume protsendiga. Neil on mitmeid viise, kuidas välismaal raha kasvatada ja teenida.

Kui te tulete näiteks ja ütlete, et tahate panna majanduslikud piiranguid Iraanile, on see mõttetu.

On olemas Kuveidi, Bahreini, Saudi Araabia, Emiraatide, Liibanoni, Euroopa kodanikud - miljardärid, kes teenivad Iraanile raha, sest 20% nende netosissetulekust läheb Iraanile. On 100 miljonit inimest, kes maksavad 20% oma sissetulekutest neile; sest paljudel on välisinvesteeringud, mis on teiste nimede alla.

Lõpptulemusena sa kaotad ja nemed võidavad ja naeravad sind välja, sest ei ole ju vaja saata raha Iraanile! Näiteks Waly Al-Faqih andis käsu ühele oma järgijatest avada uudistekanalid, ajalehti ja rahastada revolutsiooni Bahreinis.

Raha ei ole kõik Iraanis ja ei ole Iraani kodanike valduses, sest ta on Kuveidi šii Welayat Al-Faqihi all ja sa ei saa teda piirata, sest ta on Kuveidi kodanik. On ju nii!

Kui vihastame ja ütleme, et pane nende militaarjõule piirangud, naeravad nad sind seepeale jälle välja, sest üle kogu maailma on nende järgijad saanud kõik joonised sõjaväerelvadest ja masinatest neist riikidest, kus nad elavad, ja edastanud selle kõik Iraanile, et sõjatehnikat valmistada.

Ma toon ühe näite. Ühel riigil on näiteks täiesti ainulaadne sõjalaev ja üks mees, kes on selles laevatehases insener, tegi selle kallal pidevalt tööd, täites oma tööülesandeid. Ja mis siis?

Aja möödudes jättis see inimestele väga sügava mulje, et kuidas üks Bahreini mees, kes tuli tööle sellesse laevatehasesse, teeb nii head tööd ja alati kontakteerub igapäevaga, kes sellele laevale tuleb. Kuid tegelikult oli see vaid selleks, et igapäev misioon teada saada ja omada kõigest täielikku ülevaadet. Hämmastav, kas pole? Loomulikult osutus ta šiiaks, kes järgib Waly Al-Faqihi ja kes edastas pidevalt Iraanile läbi sidekanalite jooniseid.

See on vaid üks näide! Oodake, neid on veelgi rohkem! Mõningad ameerika tehnoloogiad on kopeeritud ja need on lekkinud USA mereväebaasist Bahreini otse Iraanile. Kui sul on olemas teadlased, siis kõik, mida sa veel vajad, on teada kontseptsiooni ja eesmärgi ning vajaliku finantseerimise ja ressursidega saad ehitada midagi sarnast.

Muidugi ei saa nad kopeerida kõike, nagu nt eriti kõrgelt arenenud relvasüsteeme. Aga kui kontseptsioon on lekkinud, saab jälle midagi ette võtta.

Iraanil on head suhted Hiina ja Venemaaga ja ka see aitab neil arendada relvi, eriti kui tegemist on elektroonikaga.

Nii et kui panna Iraanile militaarpiiranguid, see ei töötaks...

IRAAN KUI PARASIIT

Kuna Iraan kujutab ikooni ja tema järgijaid on igal pool, on ta leidnud geniaalse viisi imeda muude riikide ressursse ja tehnoloogiaid läbi oma järgijate.

Näiteks, astudes sisse ükskõik milisesse teadus- ja arendustegevuse rajatisse Bahreinis või Kuveidis, leiad vähemalt 80% töötajatest ja teadlastest olevat šiiidid Welayat Al-Faqihi all. Uuri töötaja või teadlase tausta kas Euroopas või Ameerikas ja sa leiad kellegi tema ringkonnast, kes on Welayat Al-Faqihi all.

Kui tegemist on Bahreini ja Kuveidiga, siis kulutatakse igal aastal miljoneid uurimis- ja arendustegevuseks, et pärast Iraanile lihtsalt tulemused tasuta edastada.

Teine asi, mis ma leidsin erinevates riikides huvitava olevat, on see, et tööstussektorid on koht, kus Iraani šiiidid järgivad töötavad. Nad katsetavad alati erinevaid seadmeid ja tehnoloogiaid. Mille nad leiavad olevat töökindla, selle kohta saavad nad aruande Iraanile, et kasutada sellist varustust või tehnoloogiat. See ei ole ole takistanud teatud riigi ressursse, sest Iraan on leidnud tee kasutada kõiki ressursse, sealhulgas Ameerika ja Briti ressursse ning see on rohkem kui ohtlik, sest nad imevad suurrahvaste teadmisi ja kogemusi. Lubage mul tuua erinevaid näiteid Bahreini.

Astu USA saatkonda Bahreinis ja kui leiad vähemalt ühe sunniidi seal töötavat, annan ma sulle miljon dollarit! Kõik töötajad on opositsioon Welayat Al-Faqihi all. Kõik USA saatkonna teenused, finantseerimine ja stipendiumid lähevad vaid šiiitidele, kes järgivad Iraani ja mitte tavalistele šiiitidele, kes jäetakse sellest ilma.

Ka Suurbritannia saatkond ja konsulaat Bahreinis ei erine. Ma tean naist, kes töötas Briti Saatkonnas ainukesena sunni naisena ja osa tema

tööst oli läbi vaadata kõikide taotlused, kes taotlesid stipendiumi, viia läbi vestlusi ja teste.

Kes selle läbisid, said stipendiumi eeldusel, et nad täidavad kõiki konsulaadi tingimusi.

Nii said ühel aastal kolm inimest selle stipendiumi (ja kusjuures on antud sadu stipendiume kõikide nende aastate jooksul), kes olid sunniidid ja kohe sundisid šiiad, kes seal tööl olid, selle naise tagasi astuma, kui nad avastasid, et ta ei olnud šii Welayat Al-Faqihi all.

Kuveit ei erine palju Bahreinit ja see on taas omaette lugu. Aga kui USA tungis Iraaki, et vabastada rahvast Saddami režiimi alt, kulutati miljardeid dollareid logistikale Kuveidis. Ja nüüd arvake, kes said sellest kõige suuremat kasu? Jah, need olid šiiidid, kes on Iraani järgijaid.

KUIDAS NAD SEDA TEGID?

Seal oli üks afro-ameeriklanna, nii palju kui ma mäletan, oli ta 24-aastane sel ajal. Tema isa oli „kõrbetormi“ märter, piloot. Kongress austas tema mälestust, andes ta tütrele töökohta USA armee logistika osakonnas Kuveidis.

Me teame, et Kuveit ei ole liberaalne riik, sest seal ei ole ööklubisid ega mingit alkoholi ja mitte mingisuguseid lääne tüüpi lõbustusi ja meelelahutust. Šiiidid, kes on Iraani järgijad, piirasid ta ümber ning hakkasid teda läbi varjatud võimaluste viima kokku kõikvõimalike lääne meelelahutuste ja alkoholiga. Nad ehitasid temaga üles head suhted ja eraldasid ta teistest.

Nad kleepusid tema külge nagu superliimiga, kasutades Toqya kontseptsiooni ja saavutasid tema täieliku usalduse. Siin sa näed, kuidas nad võtavad kõik üle läbi selle kontseptsiooni. See on vaid üks näide.

Kuveit on teine lugu, aga räägime Iraagist! Ma jätan kõrvale poliitika ja kõik need põhjused. Kui Saddam Husseini režiim langes, lahkusid paljud iraklased Iraagist, aga huvitav asi oli see, et mõned neist olid šiiidid Welayat Al-Faqihi all, kellel oli kaasas sadu miljoneid dollareid. Kust nad said kõik need miljonid? Sa arvasid õigesti! USA kodanike maksuraha.

Nad läksid üle kogu GCC – Araabia lahe maade ja jõudsid Brasiiliani välja, ostes igasuguseid seadmeid ja toitu Iraagile, sh nisu ja suhkrut. See oli puhas monopol ja nad teenisid sellega miljardeid läbi oma perekonnaliikmete Iraagi uues valitsuses.

See ei olnud veel kõik! Nad kasutasid oma kasumit ja ostsid sellega projekte GCC – Araabia lahe koostöönookogu maades, et laiendada Iraani visiooni... Jah, see on vaid üks näide, kuhu läks USA maksumaksjate raha.

Nüüd aga vaatame seda teisest küljest. USA kodanikud teevad kõvasti tööd, et saavutada parem eluviis, makstes makse ja osa sellest maksurahast kulutatakse välismaal. Iraan, eksitades Ameerikat, kasutas USA maksumaksjate raha, et eemaldada Saddam. Sellest hetkest, kui nad olid saanud valitsejaks šiiad, kes järgis Iraani, võttis Iraan Iraagi tasuta üle.

Vaata tööle näkku ja lõpeta see õigustamine! Iraak on Iraan, USA kaotas, Iraan võitis. Nüüd katsume seda parandada.

Nüüd siis kasutatakse USA maksumaksjate raha selleks, et kindlustada Iraani ja GCC Araabia lahe koostöönookogu riikides Iraani järgijatele stipendiume, koolitusi, ettevõtlike arengut ja palju muid hüvesid, mis kõik vaid tugevdab Iraani.

USA maksumaksjate raha kasutatakse ka araabia maailmas läbi USAIDi et tekitada inimõiguste organisat-

sioone üle maailma ja sa vist juba taipad, kes seal töötavad? Jällegi šiiad, kes järgivad Iraani.

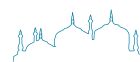
Üsna kole lugu, kas pole? Ei oota, see pole veel kõik!

Lubage mul teile jutustada üks hämmastav lugu. Kunagi ammu, külastas üks USA mereväeinsener üht riiki ja leidis sealt Ameerika laeva. Ta hakkas rääkima nende laevade üldistest probleemidest ning millist tehnilist hooldust nad tavaliselt vajavad. Selle laeva insenerid ja töötajad vaatasid teda suurte silmadega ja küsisid, et millest ta räägib! Meil ei ole selliseid probleeme juba kümme aastat enam! Ameerika insener oli šokeeritud! Ta ütles, et me kulutame igal aastal miljardeid, et hooldada neid laevu. Kuidas teil ei ole mingeid probleeme? Nad näitasid talle, mida nad tegid ja kuidas nad kõik seal olid lahendanud. Paar kuud hiljem külastas sama insener Bahreini ja kohtus USA mereväebaasis ühe šiiaga ning rääkis talle, mida ta oli näinud selles riigis ja kui muljetavaldav see oli.

Alati on tore jagada oma teadmisi ja kogemusi! Nädal hiljem saatis Iraani Islamivabariik oma delegatsiooni sellesse riiki, nõudes seda tehnoloogiat nende laevadele! Muide! Keegi muu ei teadnud ju, et see on olemas ja keegi ei tea, kes seda tegi! Kuidas sai Iraan teada?

Aga tänu Jumalale, see mees, kes selle oli välja töötanud, keeldus seda Iraanile andmast, sest muidu oleks nad säästnud miljardeid ja investeerinud selle muudesse militaarprogrammidesse. Aga miks ta seda Ameerikale ei andnud? Noh, sa pead leidma selle isiku ja temalt ise küsima, sest ta keeldus mulle seda ütlemast.

Jätkub ...

praktilise tegevusekujunemise ja arenguga. Esialgu on laps see, kelle toiminguid täiskasvanu poolt suunatakse (nt Too emmele pall!). Esmalt reguleeritakse vahetult iga toimingut, hiljem toimingute ahelat.

Kuigi laste kõne ja suhtlusoskuse arengu tempo on erinev, saab siin välja tuua enamikule teatavas eas lastele ühiseid jooni. Ühisjoontele toetudes võib juha varajases eas kindlaks teha, kas kõne areng vas-

tab lapse vanusele. Alljärgnevad küsimused näitavad, millised jooned iseloomustavad **18-20-kuuse** lapse (järgmises numbris 30-kuuse lapse) eakohast suhtlusoskust ja kõnet. Kui eitavaid vastuseid on kolm või enam, tuleks logopeediga nõu pidada*

(*Ei kehti otseselt kaks- ja enamkeelsete laste kohta, mõeldud on siiski ühes keeles suhtlevat last.)

SUHTLUSOSKUS JA TÄHELEPANUVÕIME	JAH	EI
*kas laps reageerib, kui teda kõnetatakse selja tagant vaikselt häälel?		
*kas laps huvitub kõneldavast ja elavneb, kui temaga räägite?		
*kas lapsele meeldib teiega mängida, nt peitust ja tagaajamismänge?		
*kas laps suudab mõneks minutiks tegevusele keskenduda?		
ŽESTID JA TEGEVUSED/MÄNGUD		
*kas laps oskab osutada objektile, mida te nimetate?		
*kas laps suhtleb žestide, liigutuste ja miimika abil?		
*kas lapse mängu sisu vastab esemele (nt nuk, auto)?		
KÕNE MÕISTMINE		
*kas laps reageerib sõnale „ei“ ning katkestab oma tegevuse?		
*kas laps leiab palli mitme eseme hulgast, kui küsite: „Kus on pall?“		
*kas laps toob tuttava palutud eseme ka teisest toast?		
ENESEVÄLJENDUS		
*kas lapsele meeldib korrata kuulnud sõnu?		
*kas lapse kõnesse tuleb pidevalt uusi sõnu juurde?		
*kas laps hakkab oma vajaduste ja soovide väljendamiseks sõnu kasutama?		

Allikas: „Õpetajalt õpetajale. Väikelapse kõne, keele ja tunnetustegevuse areng.“ - Ilo, 2007

Eriline laps

Rubriigi autor: Rubaba (Ruth Kaldma) – lasteaia direktress, eripedagoogika magistrant

VÄIKELAPSE ARENDUSTEGEVUS OLULISEMATE ARENGUVALDKONDADE KAUPA

Jagan selle teema kahte blokki. Seekord kirjutan sellest, mida võiks tähele panna ja lapsega teha sünnist kuni orienteeruvalt kahe/kahe ja poole aasta vanuseni. Järgmine kord kirjutan juba umbes kahe-kolme aastase lapsega tegelemisest.

Sotsiaalsed oskused

Väikelapse sotsiaalne areng avaldub lapse ja täiskasvanu vahelise koostöö iseloomus, käitumises, tunde- ja tahteelu seisundis ning eneseteenenduses. Sellise koostöö aluseks on pilkkontakti ja positiivse emotsionaalse suhtlusfooni kujundamine. Kontakti saavutamist toetab täiskasvanu emotsionaalne pöördumine lapse poole, füüsilise kontakti võtmine, tähelepanu pööramine lapse näo- ja kehaosadele ning lihtsate, lapse tähelepanu köitvate mängude mängimine (nt asjade peitmine ja otsimine). Lapsega suhtlemisega samal ajal tuleks töötada selle nimel, et laps täiskasvanule silma vaataks. Kui laps on omandanud esmased emotsionaalse mitteverbaalse suhtlemise võtted (tuttava täiskasvanuga kohtudes näeratab, vaatab otsa, ulatab käe, kasutab lihtsaid žeste), on aeg hakata kujundama oskust väljendada oma soove. Selleks sobib kasutada erksaid lelusid, mida lapsele pakutakse ja mille enda kätte saamiseks peab laps soovi avaldama, kasutades selleks viibet või sõna (anna). Lapsi tuleb õpetada ka oma emotsioone väljendada. Nii õpetame teda ema-isa kallistama, pai tegema, kui keegi haiget sai jne. Iga lapse saavutus peab saama täiskasvanult emotsionaalse verbaalse kinnituse.

Füüsiline areng

Liikumisfunktsioonide areng sõltub lapse vastavate süsteemide küpsemisest ja tema liikumiskogemusest.

Kuna probleeme võib esineda mõlemas valdkonnas, on ka väikelaste füüsiline areng väga variatiivne. Ühelt poolt võib olla tegemist varajase kesknärvisüsteemi kahjustuse tagajärgedega, mis avalduvad normaalsest kõrgemas või madalamas lihastoonuses. Lapsed on eakaaslastega võrreldes kohmakamad, osa neist kõnnib või jookseb varvastel, põrandal istuvad nad reeglina põlvest tahapoole painutatud jalgade vahel. Teisalt on tänapäeval väikelastel sageli ka vähe liigutuslikke kogemusi: lapsi sõidutatakse valdavalt igale poole autoga ja nii jääb praktilist liikumist-tegutsemist väheks. Sellest lähtuvalt vajavad sihipärast arendamist nii laste põhiliigutused kui käefunktsioonid.

Üldmootorika alla kuuluvad:

Põhiliikumised: kõnd (mööda sirgjoont, üle väikeste takistuste, siksaki-kujuliselt asetatud nõõri mööda, mööda joonistatud jälgi jne); jooksmine (täiskasvanu järel, etteantud suunas, kahe joone vahel jne); hüppamine (kahe jalaga kohapeal, üle väikeste takistuste, milleks võib olla ka lihtsalt maha asetatud pael jne); roomamine (neljapäukil teatud suunas, madalal tasakaalupingil, millegi alt läbi jne); ronimine (trepil kõnd üles-alla, ronimine läbi rõnga, redelil jne);

Käefunktsioonid: viskamine (nt palli – kindlas suunas, vette, ämbrisse jne.); asjade püüdmine (pall); veeretamine (kindlas suunas);

Tasakaalu hoidmine areneb esialgu põhiliigutuste sooritamisel. Hiljem sobivad harjutused, kus laps kõndides, joostes või hüpatas samal ajal esemetega teatud liigutusi sooritab (kõnnib lipukestega, mida tuleb samal ajal liigutada üles-alla);

Rütmiline liikumine ja liigutuste sooritamine muusika saatel.

Kognitiivsed oskused

Lapse kognitiivsete oskuste kujundamine tähendab tema tähelepanu, tajude, mälu ning mõtlemise arendamist.

Väikelastele on iseloomulik tahtelise tähelepanu nõrkus. Samas on see tähtsaim faktor tagamaks parimat tulemust mistahes tegevustes. Seepärast on tähelepanu oluline treenida just arendustegevuse algetappidel. Tähelepanu arendamiseks sobivad mängud, kus on tegemist täiskasvanute liigutuste või ruumis liikuvate esemete jälgimisega. Arenguprobleemidega lastele on iseloomulik mälu nõrkus. Seetõttu on neil lastel vaja õpetatavat materjali eakaaslastega võrreldes pikemalt ja varieeritumalt korrata. Ühetaolise materjaliga korrates ei omanda laps antud tüüpi ülesannete lahendamise põhiprintsipi. Lapsel kinnistub paremini materjal, mis on talle huvitav. Seetõttu on otstarbekas lapsi õpetada läbi mängu. Mälu treenimiseks sobivad mängud, kus laps peab:

Mänguasjade hulgast leidma oma lelu;

Esemete asukoha meelde jätma;

Märkama, milline ese teiste hulgast eemaldati, lisati või asukohta muutis;

Kõik memoriinitüüpi mängud.

Kuna lapse kõne, mõtlemine, joonistamine ja muud oskused saavad kujuneda mootorika ja tajude teatud arengutasemel, siis arendatakse väikelaste tajusid järgmistes suundades:

Nägemistaju: suuruse- vormi- ja värvitaju, ruumis orienteerumine ja ruumitaju, piltide tajumine, objektide terviklik tajumine;

Kompimistaju: esemete vormi-, suurus-, raskus-, temperatuuri- ja pinna tunnuste tajumine ja eristamine;

Kuulmistaju: elementaarsete reaktsioonide kujundamine helidele, helide eristamine;

Maitsemistaju: põhiliste maitseomaduste tajumine ja eristamine.

Nii nagu laps mõtleb, nii ta ka tegutseb. Mõtlemisoskuse kujundamine seisneb erinevate töö- ja abivahendite kasutamise õpetamises. Saadud kogemus tuleb alati (esi- algu täiskasvanu poolt) kõnega kinnistada. Arendustegevus peab läbima järgmised etapid:

Kindla tähendusega esemete kasutusviiside kujundamine (lusikaga söömine, tassist joomine jne.);

Abivahendite kasutamise oskuse kujundamine (vahendid millegi kätte saamiseks);

Sobivate abivahendite leidmine lähimast ümbrusest;

Tööriistu imiteerivate abivahendite kasutamine (mängulabad, haamid jne.).

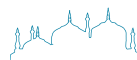
Esemeline tegevus ja mäng

Esemeline tegevus sõltub lapse käefunktsioonide ja peenmootorika arengutasemest. Arenguprobleemidega laste õpetamine algab haaramisfunktsiooni kujundamisest. Last tuleb õpetada eset võtma nii ühe kui teise käega eraldi, kahe käega, asja käes hoidma, seda vajadusel käest lahti laskma ja soovitud kohale asetama. Oskuste kujundamiseks sobivad mängulised harjutused, kus laps peab asju millegi sisse korjama. Raskem etapp on asjade haaramine nn kolmese e pintsetthaardega (ese võetakse pöidla ja nimetissõrme abil), kus võetavad esemed on oluliselt väiksemad (pudelikorgid, konstruktoridetailid jms). Erilist tähelepanu nõuavad nn sobitavad tegevused, kus last õpetatakse asetama rõngaid püramiidile, pulgakesi aukudesse panema, asju karpidesse peitma ja karpe seejärel kaanega sulgema. Sammuks veel raskem on kujundite vormikarpi või -tahvlile sobitamine.

Kõnearendus

Baasoskuste nõrkuse tõttu (mitteverbaalne suhtlemine, tajud, praktilise tegevuse oskused) on väikelastel sageli pidurdunud ka kõne areng. Väikelapse kõne areneb valdavalt täiskasvanuga suheldes. Suhtlemisel tuleb arvestada lapse kõne tasemega. Vajadusel tuleb verbaalne suhtlemine kombineerida mitteverbaalse suhtlemise vahenditega (osutav žest, lihtsustatud viibe).

Kõnefunktsioonide kujundamisel on keskne koht kõne reguleerival-planeerival funktsioonil, mis on seotud

LISATEAVET LAPSEST

Rubriigi autor: Annely

LÖBUSAD HIRED

Seekord tutvustaksin lugejatele üht võimalikku paljudest mängudest, kuidas oma pisikesega aega veeta. Mängud on lastele alati meeldinud ja miks mitte oma last sellega rõõmustada.

Lasteaiaõpetajana pean väga oluliseks, et laps saaks mängida ja et ühel mängul oleks võimalikult palju kasutusvariante.

Antud mänguks on vaja kootud hiiri. Iga hiirepoiss või -tüdruk on oma ainulaadse värvi, mustri, kõrva suuruse, saba pikkuse, nina värvi ning täidismaterjaliga. Et tekiks kujutluspilt hiirtest päriselus, siis üks kootud hiir on ilma saba pikkust arvestamata umbes 16cm pikk ja 8 cm lai.

Lõbusa Hiire mänguga saab lapsel:

- arendada värvuste tundmise ja eristamise oskust;
- arendada võrdlemisioskust;
- arendada analüüsi oskust;
- arendada kuulamisioskust;
- arendada kõne mõistmise oskust;
- arendada mälu, taju ja tähelepanu;
- arendada kompimismeelt;
- arendada loendamisoskust;
- arendada ühiste tunnuste leidmist;
- aaiendada sõnavara;
- õppida tundma hiirt (kehaosad, eluviis, toitumine).

Milliseid erinevaid mängu siis mängida saab:

Variant 1 – „Hiirte rühmitamine“

Vahendid: 8 hiirt

Kõik 8 hiirt on laual. Koos räägitakse hiirte täidismaterjalidest, kõrva suurustest, nina värvidest, saba pikkustest, mustritest, täppide arvudest jne. Peale seda palud lapsel hiiri rühmitada erinevate tunnuste alusel.

Ülesanded:

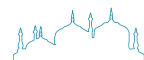
1. jaga hiired rühmadesse mustri alusel (triibuline – täpiline);
2. jaga hiired paaridesse hiirte värvide alusel (roheline – sinine, sinine- roheline jne);
3. jaga hiired rühmadesse saba pikkuste alusel (lühike – pikk);
4. jaga hiired rühmadesse kõrva suuruste alusel (suur – väike);
5. jaga hiired paaridesse nina värvi alusel (rohelised ninad, punased ninad, kollased ninad, lillad ninad);
6. jaga hiired paaridesse hiire täidismaterjali alusel (vill, kõrisev riis, vatiin, krõbisev kilekott);
7. reasta täpilised hiired täppide arvu järgi (1-4 täppi).

Variant 2 – „Hiirte peitus“

Vahendid: 8 hiirt, lina, kott.

Vastavalt laste vanusele 1-8 hiirt ringi keskele.

Igat hiirt vaadatakse, kirjeldatakse ja katsutakse. Üheskoos lapsega jäta meelde, missugused hiired on ringi

keskel, siis kata hiired linaga kinni. Laps sulgeb silmad või pöörab selja. Emme või issi võtab ühe hiire lina alt ära, peidab selle koti sisse ja ajab hiired segamini. Nüüd lased lapsel silmad avada ning võtad lina ära ja arvad/arutled koos lapsega, milline hiir on lina alt kadunud.

Variant 3 – „Aita leida kassil ... hiir“

Vahendid: 8 hiirt.

Ringi keskel on 2-8 hiirt. kirjelda ühte hiirt, mis on ringi keskel. Kirjeldamise järjekord:

1. muster;
2. saba pikkus;
3. kõrvade suurus;
4. nina värv;
5. hiire enda värv.

Näiteks võib tuua: Aita leida kassil triibuline, lühikese sabaga, väikeste kõrvadega, rohelise ninaga ja valget värvi hiirt.

Kui sa oled kirjeldamise lõpetanud, siis laps otsib millist hiirt kirjeldasid.

Suuremad lapsed kirjeldavad ise ja nt sõber/vend/õde peab leidma vastava hiire.

Variant 4 – „Pärishiir ja mänguhiir“

Vahendid: Infokaart, 8 hiirt.

Mängu põhimõtteks on tutvuda ka pärishiire endaga. Leida sarnasusi ja erinevusi pärishiire ja mänguhiire vahel. Tutvusta infokaarti (Lisa 1) lapsele. Üheskoos lapsega arutage teemal koduhiir. Kas mänguhiir ja pärishiir on sarnased ja mismoodi ning mille poolest erinevad.

Lõbusate hiirtega on veel nii palju erinevaid mänguvariante, sõltub sellest kui kaugele kellegi fantaasia küündib.

Toremaid mänguelamusi!

KODUHIIR

••• HIIR ON TAVALISELT HALLI VÄRVI: •••

HIIR ON VÄIKSEM KUI ROTT.

HIIRE KÕRVAD ON VÄIKSEMAID JA SABA ÜSNA PIKK.

HIIR SÖÖB KÕIKE. INIMESTE JA KODULOOMADE TOIDUJÄÄTMEID NING TAI-MEDE ROHELISI OSI, SEEMNEID, VILJATERI JA PUTUKAID.

TALVEL ELAVAD HIRED MAJADES, SUVEL AEDADES JA PÕLDUDEL.

HIRED ELAVAD VÄIKESTE PEREDENA JA KAEVAVAD URGE.

HIRED EHITAVAD PESA TOIDU LIGIDALE.

HIIRI SÖÖVAD REBASED, METSEAD JA KULLITAOLISED LINNUD.

Allikad: Halstead Z, (2008), „Kootud ja Vilditud mänguasjad“, Kirjastus Sinisukk; http://www.teatoimeta.ee/Lobusad_hiired_538.htm

MEESTEMAAILM

JUMALA AINSUSEST JA TEMA KIRJELDUSEST

Rubriigi autor: Aivar

Kuigi iga muslimi kohustuseks on uskuda Ainujumalasse ja Talle partnereid mitte omistada, otsustasin siiski küsida meie muslimitest vendadelt, mida nad arvavad religioonidest, kus on palju jumalaid ning miks nad usuvad, et Jumal on ainult üks.

Kas oled selle üle mõelnud, miks Jumal on üks, mitte mitu (nagu näiteks rooma ja reeka religioonides, kus oli palju jumalusi)?

„Kui maa peal ja taevas oleks Jumala kõrval olnud ka teisi jumalusi, siis seal oleks valitsenud segadus. Aga ülistatud olgu Jumal, Trooni Isand, üle kõigest, mida Tema kohta kirjeldatakse.” (Koraan 21:22)

Selle värsi põhjal saame öelda, et universumis on üks muutumatu süsteem, mis ühendab iga universumi osa ja paneb need toimima ühtses vormis. Kõik on harmooniliselt ja süsteemselt korraldatud. Kuigi meie mõtlemisvõimel on piirid, suudame aru saada sellest, et pole ühtegi teist viisi selle süsteemi organiseerimiseks. Samamoodi pole ka ühtegi teist Loojat, kes saaks luua teistsuguse elukorralduse. Need muutumatud reeglid on tõendiks ühe ja ainsa Jumala eksisteerimisest. Kui oleks olemas olnud palju jumalusi, siis oleks olemas olnud ka erinevaid ideid, kuidas maailma luua ja seega oleks universumis valitsenud täielik kaos.

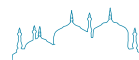
„Ütle: „Ta on Jumal, Üks ja Ainus Jumal.” (Koraan 112:1).

Nagu sellest värsist näha, on Jumal öelnud, et Ta on Üks. Tal ei ole ühtegi kaaslast. Pole loogiline kujutleda Talle ühtegi partnerit. Muidu me peaksime nõustuma, et universumis on kaos ja korralagedus. Aga me näeme iga päev, et universumil on

ideaalne korrapära. Selle tulemusel (kui sa oled uskmatu ja mõtled Jumala võimalikule olemasolule) sa kindlasti mõistad, et Jumalat on ainult üks. Ma tahaks meenutada, mida prohvet Aabraham koges. Ta oli uskmatu ja mõtles Jumala olemasolu üle. Ta otsis oma jumalat ja lõpuks ta leidis Jumala. See Jumal oli Üks ja Ainus. Seega me võime küsida – miks Aabrahami Jumal oli üks? Sellepärast, et kui me väidame, et olemas on palju jumalusi, siis peame mõtlema, kes oli see Üks, kes nad lõi. See on täiesti ebaloogiline. Mõtleme oma riigikorralduse peale. Olemas on keegi, kes juhib ja haldab riiki. Aga samal ajal on olemas ka juht kõige üle. Nagu näiteks president, peaminister ja nii edasi. Me saame luua sarnasuse riigi ja universumi vahel. Jumal on president ja riigikogu või senat koosneb inglitest, kes on Jumala kontrolli all. Seal on ainult üks erinevus: Jumal on täiesti domineeriv ja Ta on kõikide tahtmiste omanik.

Sadik

Loogiliselt ei saa olemas olla mitu jumalaid. Kui me kirjeldame Jumalat kui Kõikvõimast ja Kõige Vägevamat, siis me tunnustame, et Temaga sarnast pole olemas. Seega, kui oleks olemas palju jumalaid (nt maajumal, taevajumal, armastusejumal, sõjajumal jne), siis nad ei oleks täiuslikud, vaid „oma ala spetsialistid“. Muus valdkonnas nad oleks saamatud. Nõrkus ja millegi puudumine läheb aga vastuollu Jumala kirjeldusega: Kõige Vägevam, Kõikvõimas, Kõige Targem. Jumalal ei ole vigu. Kui vead oleks olemas, oleks olemas ka oma tahte muutmine. Näiteks täna Jumal otsustaks, et päike on kollane ja homme Ta muudaks oma meelt ja paneks päi-

kese sinist valgust kiirgama. Aga me näeme, et kõik toimib ühtse süsteemi alusel. Seega Jumal oma otsust ei muuda ning on Täiuslik, Üks ja Ainus.

Aivar

Jumal ütles Koraanis, et kui oleks olemas kaks jumalat, siis nende vahel toimuks sõda ja universum laguneks koost: see jumal ja tema looming versus teine jumal.

Abdullah

Kreeka-romaa usundid olid elementaarsed. Samuke edasi sellistest usunditest, mis olid Muinas-Eestis, kus isiksustati tuult, päikest, merd jne. Kreekas ja Rooma impeeriumis mõeldi neile nimed-elulood juurde. Ristiusk, budism ja islam on jõudnud sinnamaale, et Loojal, Jumalal, pole reaalse isiku iseloomujooni, kalduvusi, nõrkusi, elulugu. Tõsi, budism ja kristlus on läinud seda teed, et on hakatud kummardama prohveteid (vastavalt siis Kristust, Buddhat jne). Religiooni areng näitab inimühiskonna teadvuse arengut elementaarsemast täiuslikuma suunas (tule kummardamisest Ainujumala kummardamiseni).

Villu

Mitme jumala olemasolu ei ole võimalik. Lihtsalt inimestel pole infot Jumala kohta ning nad usuvad mitmesse jumalasse. Jumalal on väärtused. Jumal töötab päeval ja öösel. Jumal ei väsi kunagi. Jumal ei söö ega maga. Jumalal ei ole peret ja ta on alati üksi. Seega ainult Jumalal on need väärtused.

Toqeer

Ausalt öeldes ei ole ma selle üle pidanud mõtlema, mis puudutab monoteismi, sest see on täiesti loogiline ega ole miski, mille üle peaks pikemalt juurdlema. Allah on selle Koraanis nii puust ja punaseks selgeks teinud, et iga inimene, kellel on kas või pool aju, mõistab seda, mis puudutab Jumalat islamis. See on raudkindel fakt, mida ei saa ümber lükata ega teisiti interpreteerida. Samuti on see esimene kindel alustala üldse islamisse sisenemiseks, et Jumal on Üks.

Allar

Kõigekõrgem Jumal ütleb Koraanis suura Al-Anbya (Prohvetid) värssides 19-25: „**Talle kuuluvad kõik, kes on nii taevas kui maa peale. Ja need Tema kõrval (inglid) ei ole takistatud sõnakuulmatusest Tema kummardamise vastu ega nad ei väsi. Nad ülistavad Teda öösel ja päeval ja ei nõrgene sellest. Kas on inimesed omaks võtnud jumalaid maa pealt, kellel on võime surnuid ellu äratada? Kui maa peal ja taevas oleks Jumala kõrval olnud ka teisi jumalaid, siis seal oleks valitsenud segadus. Aga ülistatud olgu Jumal, Trooni Isand, üle kõigest, mida Tema kohta kirjeldatakse. Teda ei küsitleta selle üle, mida Ta teeb, vaid neid (inimesi) küsitletakse. Või kas nad on Tema kõrvale jumalaid valinud? Ütle, (oo Muhammed): „Too lagedale oma tõestus selle kohta. See (Koraan) on sõnum neile, kes on koos minuga ja nendelt, kes olid enne mind.” Aga enamik neist ei tea tõde ja lahkuvad. Pole olemas ühtegi jumalust peale Minu. Seega kummardage Mind.”**

Mustapha

Kokkuvõtteks ütlesin, et küsitletavad jagunesid kahte gruppi: osa lihtsalt ei näinud Jumala ainsuse või mitmuse üle mõtlemisel mõtet. Nad lihtsalt nõustusid sellega, mis Koraanis on kirjas. Teised aga proovisid näha mingit loogikat Jumala ainsuses. Mulle endale oli nende loogika arusaadav ning nõustun sellega ka ise.

jana (ninast, kopsust, haavadest), hemorroidide ja ebakorrapäraste menstruatsioonide korral. Raudrohuvannid leevendavad seljavalu.

Teede kombinatsioon

Trilleri tee: võetakse 24 g raudrohu pealseid, salveid, melissi, kruusmündi lehti; 15g kumme- li, vägiheina, maguna, rukkilille, leedri ja pärnaõisi; 8g kardemoni seemneid, 4g köömne, aniisi ja fenheli vilju. Kõik peenestatakse, segatakse ja kasutatakse kui on ärritus, hirmu- tunne, krambid, peavalu. Tee suurendab or- ganismi immuunsust, seedetrakti näärmete tegevust.

8 TERVISETEED

Juba 5000 a tagasi hakati kasutama taime- dest valmistatud teed ravi otstarbeks. Täna- päeva uurimused kinnitavad, et ravimteedel on haigustevastane mõju. Neist saab abi une- tuse ja seedehäirete, köha ja peavalu ning pal- jude muude hädade korral. Ravimteed sisal- davad mitmesuguseid bioloogiliselt aktiivseid ühendeid, sh vitamiine ja mineraalaineid.

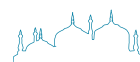
Tervisetee valmista- ravimtaimede lehti ja kogumise aeg on siis, kasvuhoos. Lehtede ja tamiseks sobib soe, eest varjatud ja häs- tileeritav ruum. Tai- osad laotakse õhuke- se kihina puhtale alusele, kus nende kuivamise aeg on 3-7 päeva. Mõnikord, olene- valt kuivatamise tingimustest, võib see aeg ka pikeneda. Kuivatatud ravimtaimi hoi- takse õhukindlas nõus või paberkotis. Aegajalt on soovi- tavad kontrollida, kas pole tekkinud hallitust või muid rik- nemise tunnuseid.

miseks kasutatakse õisi. Nende parim kui taim on täies õite kuiva- päikese ti ven- me-

Ravimtee valmistamine on suhteliselt lihtne ja põhimõtteliselt ei erine tavalise tee valmistamisest. Seejuures on oluline tee valmis- tamise protseduur ise, mis loob meeleolu. Vee keetmine, lemmik teekruusi eelsoojendamine ja meeldiva teelõhna tajumine an- nab esimese terviseimpulsi. Eelnevalt teenõusse valmis mõõde- tud droogile valatakse peale kuum keedetud vesi, nõu kaetakse kaanega ja lastakse seista selleks ettenähtud aeg (vt tabel). Peale seda võib vajaduse korral teed filtreerida ja ümber valada joogi- nõusse. Tavaliselt juuakse ravimteed 1-3 korda päevas.

TAIME NIMETUS	KASUTAMISE PEAMINE NÄIDUSTUS	VALMISTAMINE	ÕITSEMISE JA KORJAMISE AEG
KUMMEL	Seedehäired, kõhugaasid, igeme- ja suupõletikud	1 tl õisi kl veele (200-250ml), lasta seista 10 min	vara- ja kesksuvel
VÕILILL	Toimib organismist vee väljutajana ja lahtistajana	1-2 tl õisi kl veele, lasta tõmmata 10-15 min	hiliskevadest varasügiseni
MELISS	Rahustab, aitab migreeni korral	1-2 tl kl veele, lasta seista 10 min	kesksuvel
PETERSELL	Toimib veeväljutajana	1 tl lehti kl veele, lasta tõmmata 10 min	kesk- ja hilissuvel
PIPARMÜNT	Rahustab, kõrvaldab seedehäireid	1 spl kl veele, lasta seista 10 min	kesksuvel
SALVEI	Vähendab öist higistamist, parandab seedimist	1 tl õisi kl veele, lasta tõmmata 5 min	varasuvel
AEDLIIVATEE	Hea vahend hingamisteede põletike korral	1-2 tl õisi kl veele, lasta seista 10 min	kesksuvel
BASIILIK	Põletikuvastase toimega, stimuleerib närvisüsteemi	1 tl lehti kl veele, lasta tõmmata 10 min	kesk- ja hilissuvel

LOODUSLIK RAVI

Rubriigi toimetaja: Khadija

KEEDAME SOOJA TEEDI!

On palju haigusi, mida on võimalik teesegudega leevendada. Fütoterapia algab taimede korjamisega. Võib-olla on need vanad ja teada tõed, aga ikkagi võiks üle korrata. Taimi tuleks korjata kuiva ilmaga, pärast keskpäeva, koguses mis on võimalik korraga ära kuivatada. Ei tohi korjata tolmuseid, värvust muutnud taimi, maantee-dest lähemal kui 500 m. Korjaja peab teadma, milleks ta mingit taime korjab. Kuivatamine peab toimuma varjus, tuuletõmbelises kohas.

Korjamise aeg:

Õied - vahetult pärast puhkemist.
Ürt - esimeste õite puhkemisel.
Juured - kevadel või hilissügisel.

Kadakamarjad - parandavad isu, tugevdavad organismi, stimuleerivad diureesi.

Tammekooretee - tugevdab organismi, on kõhulahtisuse vastaseks vahendiks, väldib laste voodiniisutamist.

Nöges (kõrvenöges) - kasutatakse organismi nõrgenemise, värisevate käte ja jalgade (kompres) ning luuvalu korral. Puhastab organismi šlakist, on verdpuhastav, hea veetustamiseks (3-4 nädalat kevadel või sügisel, igal hommikul tassike mittemagusat teed). Kõrvenöges alandab kusi happesust, leevendab artriiti, reumaatilisi vaevusi, podagrat. Aitab kuseteede infektsioonide korral. *Nõgeseteed ilma arsti loata tarvitada ei maksa.*

Kirikakar - tugevdab organismi (tee, salatid). Äraproovitud vahend nahapõletike, sügeluste, kipituste, põletusvillikeste, akne, ekseemide ja furunkulite vastu. Kasutatakse teena või pesemiseks.

Nõmm-liivatee - väga hea rahustav tee. Vanini jaoks kasutatakse koos kalmuse juurikate, piparmündi, salvei jt lõhnavate taimedega - rahustav, ravib radikuliiti.

Madarad - erutuse ja närvi. Kasutatakse teeks, kompdeks, ka salatiks.

Pärnaõied - kui on kehvveresus, epilepsia (teed, vannid).

Lavendel - eriti soovitatav vaimse töö tegijale, sest tugevdab närvisüsteemi, soodustab mõtlemist, kõrvaldab peavalu, aitab miinestuse korral (tee, ekstrakt, õli).

valu vastu.
ressi-

Kummel - seedetrakti organite, limanaha põletike, spasmi puhul. Rahustab, tugevdab ja desinfitseerib organismi. Kasutatakse kui on närvikramp, halvatus. Mitmesuguste mao- ja sooletrakti põletike ja neerupõletike puhul. Väliselt migreeni korral, suuõõne loputuseks, haavandite, liigesevalude, podagra, põrutuste jm puhul.

Kanep - õied kõrvaldavad peavalu, vabastavad mürgist, rahustava toimega (ka kanepipõllul magamise puhul).

Kalmus - sobib minestanule, nõrgenenul paraneb isu. Vanni jaoks võetakse väike peotäis juurikaid, riivatakse (võib ka keeta).

lisop - parandab langenud meeolu, vähendab õist higistamist, ravib kroonilist bronhiiti.

Islandi puusamblad - meega keedetult tõstab isu. Kasutatakse organismi üldise nõrkuse ja kõha puhul. Tee sobib depressiooni, käte ja jalgade värisemise puhul ja ka insuldihaigetele.

Vägihein - isu puudumisel ja ka pärast haigust organismi tugevdamiseks, samuti kõha vastu.

Suur takjas - lehti asetatakse valutavale peale, takja keedisega võib pesta pead, värske mahl on kasutatav nahasööbe puhul.

Meliss (sidrunmeliss) - on "imerohi", taastab organismi ja parandab meeolu. Peavalu vastane ja rahustav vahend, eriti vaimse töö puhul. Tinktuuriga võib jalataldu sisse hõõruda.

Sigur - õite teed on soovitatav juua hüsteerilistel inimestel, õisi ja juuri kasutatakse diureetilise, sapieritust soodustava vahendina.

Teeleht - puhastab ja tugevdab organismi, ravib nahalööbeid ja ohatsi. Eriti hea on mahl koos mee või suhkruga, mida on soovitatav kasutada kõha ja gastriidi puhul; väliselt - bakteritsiidse vahendina haavade ravimisel. Kasutatakse ka keedist.

Palderjan - juurte keedis on rahustava toimega.

Soolikarohi - närvivalu, astenia, peapöörituse puhuks. Kasutatakse seemneid või õitepulbrit piimaga (usside

de vastu); sapieritust soodustav vahend, seedehäirete puhul; väliselt reumaatiliste valude, neuralgia vastu. Teed juuakse kui esineb krampe jalgades.

Kask - päevas juuakse 2-3 korda kaselehtede teed (1 peotäiele kaselehtedele valatakse 1 liiter keeva vett). Puhastab, tugevdab organismi; diureetiline, sapieritust soodustav ja veresoonte ahenemist piirav vahend.

Taimede rahvuspärased nimetused on kenasti seletatud kodulehel <http://herba.folklore.ee>

tab, tugevdab organismi; diureetiline, sapieritust soodustav ja veresoonte ahenemist piirav vahend.

Kevadeti on soovitatav organismi puhastuskur: võetakse võrdsetes kogustes kase- ja kadakamarja teed, juuakse 1 klaasitäis hommikul enne sööki ja õhtul enne magama minekut.

Kaer - kaeratoit, tee, kompress ja vann sobib närvilistele inimestele. Ka nahalöövete ja valu puhul. Kõigil vaimse töö tegijail tuleb tähele panna: suureneb tööõõm ja loov energia.

Naistepuna - kui on närvilisusest tingitud peavalu, depressioon, krampid, käte ja jalgade külmakartlikkus, ristluu valu. Parandab verekoostist, sobib kasutada mao-sooletrakti ja neeruhaiguste ravimiseks. Kasutusel verejooksu tõkestamise, kõha, jämesoolepõletiku, seedehäirete, kõhulahtisuse, maksa- ja põiehaiguste puhul.

Ravimailane - nahalöövete vastu (eriti närvilise loomuga inimestele), kasutatakse teed ja mähiseid. Vaimse tööga ülekoormatuil on soovitatav juua tassitäis teed hommikul ja õhtul. Samuti külmetuse ja hingamisteede haiguste korral. Verevaeseil ja nõrkadel inimestel tuleks süüa ravimailase lehesalatit.

Aniis - unepuuduse puhul on soovitatav imeda aniisi vilju. Aniis tugevdab organismi, parandab isu, soodustab näärmete sekretsiooni.

Tüümian - hea vahend mitte ainult antiseptilise toime tõttu, vaid soodustab ka rögaeritust ja vähendab bronhide spasme. Tüümiani tee valmistamiseks võetakse 1-2 tl kuivatatud taimlehti 1 tassi kuuma vee kohta, lasta tõmmata 10 min.

Raudrohi. Seedetegevuse loiduse, maksa- ja sapiteede spasmitaoliste seisundite puhul. Verejooksu tõkesta-

Teespetsialistide arvates saab parimad teed mitme taimeliigi kokkusegamisel. Nt suurepärase maitsega tee saab kummeli ja melissi võrdsetes osades kasutamisel, ka piparmünt sobib lisandiks mitmetele teesegudele. Piparmündist saab ka nn külma suveteed valmistada. Selleks võetakse peotäis värsked ja aromaatsed peenestatud lehti, pannakse vastavasse nõusse ja valatakse peale külm vesi. Lastakse mõni tund seista. Piparmündijook säilib külmkapis 3-4 päeva.

KUI KURK VALUTAB

Kui kurk valutama hakkab ja otsite ravimtaimede retsetide hulgast sobivat haiguse leevendamiseks, siis võib tõdeda, et üks pakub abi neelupõletiku, teine kurgumandlite põletiku, kolmas farüngiidi, neljas tonsilliidi ja viies angiini vastu. On muidugi ka veel muid kombinatsioone.

Kui suhteliselt harvemini esinevad haigused, nagu difteeria, neelutuberkuloos või võimalik kasvaja kurgus välja arvata, siis kui palju neid sagedamini esinevaid kurguhaigusi on? Kas need ongi neelupõletik ehk doktorite ametlikus keelepruugis farüngiit ja kurgumandlite põletik ehk tonsilliit, mille ägedamat vormi ka angiiniks nimetatakse.

Üldiselt kasutataksegi tänapäeval mandlipõletiku ägeda vormi puhul väljendit angiin, kroonilise vormi puhul aga krooniline tonsilliit. Nii neelu- kui mandlipõletike tekkeloos võib oma osa olla ka vastavil bakteritel. Neelupõletik ehk farüngiit algab enamasti nohuga, kuid võib olla ajendatud ka kroonilisest nohust. Kaasneda võib palavik, neelamine muutub valusaks, kurgunibu ja neelulimaskest hakkavad punetama. Kurgumandlite põletiku eelsoodumus on enamasti külmetus. Tonsilliidi krooniliseks muutmise võib tekitada reuma ja neerupõletiku, seepärast tuleb ta korralikult välja ravida.

Kuigi raskemal juhtudel kasutatakse põhiravimina arsti poolt välja kirjutatud apteegimedikamente, ei maksa unustada, et lõpliku tervenemise annavad üldreeglinasiski ravimtaimed. Mõned retseptid.

Punet (rahavapärastel vorstirohi) peaks tundma igaüks. Õitseb juulis-augustis. Droogiks korjatakse kuni 20 cm pikkuseid ladvaosi, soovitatavalt õitsemise algul või eel. Kuivatatakse 5-7 cm paksuse kihina paberil, riidel või paariskimpudena nõõril. Säilivus kuni 3 a. 15 g (1 1/2-2 spl) peenestatud droogi 1 kl keeva vee kohta, lasta tõmmata 20-30 min. Lisaks sissevõtmisele paljude haiguste puhul loputatakse (kuristatakse) teega kurku neelupõletiku ehk farüngiidi, samuti suu limaskestapõletiku, igemepõletiku ja ülemiste hingamisteede haiguste puhul. Puneteed ei soovitata rasedatele.

Paiselehe-õied ilmuvad juba aprillis enne lehti. Teeks võetakse 2 tl õisi 1 kl keeva vee kohta, lastakse tõmmata 20-30 min, kurnatakse. Juua lonkshaaval 2-3 kl päevas. Peetakse väga heaks vahendiks bronhiidi, bronhiaalastma, ülemiste hingamisteede katarri, neelupõletiku ja rinnakelmepõletiku puhul. Paiselehetee joomisel vastunäidustusi ei ole. Kuuma tee aurudega tehakse ka inhalatsiooni. Droogi säilivus kuni 3 a.

Aprillis (samuti sügisel alates augustist) võib korjata ka pohlalehti (või 10-12 cm pikkusi lehtedega võrseid). Säilivus 3 a. 6 g (peenestamata 2 spl) droogi 1 kl vee kohta, keeta 15 min. Teega, mis ei ole enam liiga kuum, loputada 2-3 tunniste vaheaegadega kurku nii ägeda kui kroonilise kurgumandlite põletiku, suu limaskestapõletiku ja igemepõletiku korral.

Juulis-augustis võib korjata kanarbi-ku õitsvaid latvu. Ka need, nagu eelmisedki ravimtaimed, on terve rea haiguste vastu. Kui võtta 1 spl peenestatud droogi 2 kl keeva vee kohta ja lasta tõmmata (soovitavalt termosel) 2 tundi ja seejärel kurnata, võetakse seda 4 korda päevas pool klaasi korraga (muidugi mitte kuumana) kurgumandlipõletiku (nii ägeda kui kroonilise) raviks. Tee joomisel vastunäidustusi ega negatiivseid kõrvalmõjusid ei ole.

Ravimteesid ei ole soovitatav valmistada korraga üle 2 päeva vajaduse.

Muidugi on ravimtaimi, mis kurguhädade puhul avitavad, tunduvalt rohkem. Siin olid toodud ainult mõned tuntumaist.

E-AINED TOIDUS JA NENDE MÕJU TERVISELE

Autor: Zeynep

Mõtlesin alguses, et alustan kirjutamist oma halaal toidu uuringust, kuid siis muutsin meelt – hakkas hoopis peale e-ainetest, sest see teema on väga pikk, keeruline ja paljudele tundmatu.

Põhjus, miks minul on toiduga Eestis raske, on just see e-ainete teema. Kuna ise pidin oma toitumist muutma, siis hakkas huvi pakkuma looduslik toit ja sellega kaasnev ning otsisin internetist informatsiooni. Vastused, mis leidsin, olid jahmatavad kui mitte lausa šokeerivad, aga nüüd, juba pea paari aastaga, olen sellega harjunud.

Tänapäeval on polettidelt saada igasuguseid erinevaid toitaineid ja toite – mida värvilisem, magusam ja liigitõmbavam, seda ohtlikum. Miks? Sest koostisesse pannakse erinevaid, tegelikult mittesöödavaid asju. Selle taga varjub ka põhjus – elutempo on kiire ja kiirelt ning odavamalt läbi saamiseks ostetakse valmistoite. Tegelikult peitub halaal toidu (sest tõesti, meil on islami seaduse järgi keelatud kahjulike asjade söömise läbi oma keha kahjustada) ja ka tervisliku toidu saladus ise valmistamises, miks muidu araabia riikides turgudelt kõike osta saab?

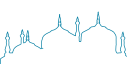
Et me oskaksime oma toidukorvi kvaliteeti ja sisu määrata, peame me teadma, mis need e-ained on. E-ained on peamiselt mittesöödavad lisaained toidus (muidugi on ka söödavaid), mis tekitavad inimestele erinevaid tervisehädasid ja haigusi. Peale selle lisatakse e-aineid veel kehahooldustoodetesse, kosmeetikasse ja ravimitesse, mis võivad samuti põhjustada erinevaid haigusi. Mitte mõeldes oma tervisele, tarbides neid aineid palju ja kaua, võivad haigusnähud avalduda alles aastate pärast. Paljud inimesed on kuulnud nendest ainetest, aga nad ei tea, mida need ained sisaldavad või löövad käega, et ah niikuinii ei saa 100% looduslikult toituda ja nõnda seisavadki nad aastate pärast silmitsi haiguste ja ebamugavustega ning ootavad kahetsusega arsti ukse taga.

MIS ON E-AINED?

E-ained ehk lisaained on toitu tahtlikult lisatud ained, mille eesmärgiks on toote rikkemise pidurdamine ning välimuse, struktuuri, maitse, aroomi, või mõne muu omaduse, parandamine.

Lisaainete päritolu:

1. Looduslikud lisaained: eraldatud looduslikust toorainest ning põhjustavad inimesele kõige vähem probleeme.

2. Loodusidentsed lisaained: saadakse keemilise sünteesi tagajärjel ja on looduses esinevate keemiliste ühendite analoogid. Toime on nõrgem võrreldes looduslike analoogidega. Nende lagundamine ei tohiks meie keharakkudele vaeva tekitada.

3. Sünteetilised lisaained: inimese organismile kõige ohtlikumad lisaained. Need on kehavõõrad ühendid ja ei pruugi meie ainevahetuses soodsalt muunduda ega laguneda. Omavad sageli varjatud kõrvaltoimeid, mis ilmnevad vaid geneetiliselt tundlikel inimestel ja sedagi alles aastatepikkuse tarbimise tagajärjel.

MIKS ON E-AINED OHTLIKUD?

Mõned e-ained on ohutud, aga siiski enamus neist on ohtlikud, tekitades erinevaid haigusi ja nahaärritusi. Kui osad põhjustavad lokaalseid ärritusnähtusid, siis teiste toime võib olla lausa kantserogeenne, mutageenne ja teratogeenne.

Tootjad lisavad e-aineid, et toit säiliks kaua, näeks ilus ja atraktiivne välja. Mida värvikam ja pikema säilivusajaga toit, seda ohtlikumaid aineid on see täis tuubitud. Lisaks võib üheaegne kokkupuude teiste taoliste keemiliste ainete viia tõsiste terviseprobleemideni.

KELLELE NEED AINED OHTLIKUD ON?

Riskirühma võivad kuuluda kõik inimesed, aga suurim risk on lastele, rasedatele ja tervisehäiretega inimestele. Lastele on lisaainete hulk sageli mitu korda suurem üle soovitusliku piirnormi väärtuse. E-aineid sisaldava toidu tarbimise tagajärjel võivad varem mitteallergilisel lapsel välja lüüa allergiad, samuti võib ebatervislik toitumine nõrgestada organismi ning teha eriti vastuvõtlikuks erinevatele bakteritele ja viirustele. Mitmed e-ained põhjustavad lastel ka tähelepanuhäireid ning hüperaktiivsust. Toitudes sisalduvaid lisaaineid peaksid hoolikalt jälgima ka rasedad. Loode on emaülas eriti vastuvõtlik ning tema immuunsüsteem ei jõua võidelda saadud mürgi kogusega. Arvatakse, et ka laste allergiad võivad olla seotud ema rasedusaegse toitumisega. E-ained võivad palju probleeme tekitada ka tervisehäiretega inimestel, sest nende organism võib olla nõrgestatud ning seetõttu võivad kahjulikud mõjud kergemini avalduda.

KUIDAS ON REGULEERITUD LISAAINETE KOGUS TOIDUAINETES?

Maksimaalne kogus, millal veel e-aine ei ole toksiline ehk mürgine selgitatakse loomkatsetega. Saadud mittetoksilist doosi vähendatakse 100 korda ja niiviisi defineeritakse inimesele soovitatav päevane lisaaine piirdoos ehk tarbimisnorm. Nimetatud piirdoos on iga vanusega inimese jaoks ühesugune ning seotud ainult kehakaaluga. Täiskasvanud saavad tarbitavat lisaainete kogust alla piirnormi, aga laste ja tervisehäiretega inimeste kogus ületab piirnormi.

E-AINED JA ISLAM

Umm Salamah (rah) on edastanud, et Prohvet Muhammed (saws) keelas kõik toksilised ained ja kõik, mis erutab või ärritab mõistust, keha ja südant. (Abu Dawood).

Islami seaduse kohaselt ei kuulu meie keha meile. Allah on selle meile kuni Viimse Kohtupäevani laenanud ja me vastutame selle eest, mida me sellega teeme. Meil on keelatud seda kuidagi väärkohelda või toksiliste ainete mürgitada.

Mitte muidugi kõik e-ained, kuid osad neist, on toksilised - seega peaksime väga täpselt jälgima, mida me sööme ja mida mitte, sest muist e-aineid võivad meile tekitada erinevaid tervisehädasid.

da kõike on magaja unes katsunud.¹¹ Puhastamiseks kasutataksegi vett, mitte paberit vm – siit ka näiteks vesitualeti eelistamine nn pabertualetile (kolibakteri vältimiseks).¹²

Prohvet Muhammed (صلى الله عليه وسلم) annab juhtnööre ka raseerimise osas. Ta sõnab, et habet peaks piirama, küüsi lõikama, kaenlaaluseid ning häbeme karvu eemaldama maksimaalselt 40 öö järel.¹³ Siit ka viide hügieeni ja kehahoolduse seosele.

Lisaks isiklikule hügieenile, eristatakse religioosset pesemist – täielik, osaline ning erandolukordades veeta pesemine.¹⁴ Palve üheks eelduseks ongi isiklik hügieen, kuna see hoiab füüsilise puhtana ning ennetab kõikvõimalikke põletikke, mis võivad tuleneda suust, ninast vm.¹⁵ Palveks valmistudes tuleb esmalt pesta nägu, käed küünarnukini; seejärel pea ja jalad pahkluni. Kui täielik puhastus on sooritamata, tuleb ka eelnevalt see toimetada (Koraan 5: 6). Puhastusrituaal tuleb sooritada pärast seksuaalakti, menstruatsiooni, sünnitust (40–60 päeva).

Islam rõhutab puhtuse nii füüsilist kui ka vaimset aspekti. Esimene eeldab moslemilt puhtust keha ja riiete osas (Koraan 74:4), aga ka puhtust majapidamises, terves kogukonnas. Lisaks füüsilisele aspektile puhtuses, lisanduvad ka vaimne ning moraalne aspekt. Koraanis ja sunnas kutsutakse usklikku elama laitmatult (Koraan 2: 22). Ahmadi vahendusel julgustab prohvet moslemeid lausuma erilist palvet justkui peeglisse vaadates: „Jumal, Sa oled andnud mul-

le hea füüsilise; õnnista mind ka laitmatu loomuga, ja keela pörguleegil puudutamast mu nägu.¹⁶

SEKSUAALSEST TERVESEST

Holistiline tervisekäsitlus islamis näeb seksuaalsust osana tervisest (ka inimese põhivajadustest). Prohvet Muhammed (صلى الله عليه وسلم) ütleb oma järgijatele, kes kahtlesid, kas peaksid otsustama askeetliku eluviisi kasuks, et tema (öösel) palvetab ja magab, paastub ja katkestab paastu ning on abielus naisega – kes iganes eelistab muud eluviisi, ei ole tema järgija.¹⁷ Seega on islamis keelatud tsölibaat, nagu ka kastreerimine, surrogaatemadus, abort (välja arvatud juhul, kui rasedus ohustab ema elu ja tervist) (Koraan 6:151; 17:31). Sarnaselt on ka keelatud pärssida mehe või naise laste saamise võimalusi (näiteks meestel seemnejuhade läbilõikamine vm) – kuigi samas on lubatud reguleerida laste sündide aega rasestumise eesmärgil või sellega mõnda aega viivitada.¹⁸

Seksuaalse tervisega seostatakse ka meeste ümberlõikamist, et ära hoida vähi riski, urineerimisprobleeme jne.¹⁹ Kuigi Koraanis ümberlõikamisest ei räägita, on sunnas viiteid meeste ümberlõikamisele. Naiste ümberlõikamise kohta puuduvad volitused nii Koraanis kui ka hadiithides; selle positiivset mõju ei toeta ka meditsiin. Seega ei saa viimast seostada islamis seksuaalse tervisega, nii nagu puudub sel ka religioosne ja meditsiiniline väljund.²⁰

Anas (رضي الله عنه) on edastanud, et Jumala prohvet (صلى الله عليه وسلم) seadnud ajalise piirangu raseerimise osas (kõige muu hulgas eemaldada häbemekarvad), eristamaks meid loomadest ja uskmatutest. Pärast seksuaalakti on loomulik keha pesemine.²¹ Puhtuse kriteerium seksuaalses tervises kajastub ka mõtlemises – nii mehed, kui ka naised peaksid riietuma tagasihoidlikult.²²

Täiendavat lugemist: <http://toitumine.ee/toiduparamiidi-pohimotted/>, www.arst.ee

16	http://islamic-world.net/sister/h18.htm
17	http://islamic-world.net/sister/h8.htm
18	http://islamic-world.net/sister/h8.htm
19	http://islamic-world.net/sister/h4.htm
20	http://islamic-world.net/sister/h6.htm
21	http://islamic-world.net/sister/h17.htm
22	http://islamic-world.net/sister/h20.htm

11 <http://islamic-world.net/sister/h4.htm>

12 <http://islamic-world.net/sister/h4.htm>

13 <http://islamic-world.net/sister/h17.htm>

14 <http://islamic-world.net/sister/h17.htm>

15 <http://islamic-world.net/sister/h4.htm>

HOLISTILISEST TERVISEKÄSITLUSEST ISLAMIS – 2. OSA

Autor: Raili

LIIKUMISEST

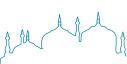
Holistiline tervisekäsitlus islamis sisaldab liikumist, füüsilisi harjutusi (viimased kombineeritud toitumisega) – viitavad ju viiest islami usu tugisambast kolm tervisele, *fitnessile*. Samas kajastub see ka palves (vaimne osa ühendatud füüsilisega): palveasendid, mis hõlmavad kõiki lihasgruppe, ühendavad keha tervikuna, aitavad keskenduda palvele, vähendavad vaimset pinget. Paast ramadaani ajal ja ka palverännak Mekasse eeldavad tervist, sh head füüsilist vormi.

Prohvet kutsub meid olema energilised. „Saheeh Al-Bukhari“ edastusel julgustab prohvet Muhammed (صلى الله عليه وسلم) harrastama perega-sõpradega sportlikke tegevusi. Prohveti armastatud naisele, Aishalegi, meeldisid mängud, sport. Kord, kui Aisha prohvetiga võistles, võitis ta esmalt prohvetit, kuid hiljem jälle kaotas, siis öelnud prohvet, et nüüd olevat nad viigis.¹

¹ <http://www.islamreligion.com/articles/1878/viewall>

Kuigi alati ei ole haigused või traumad meie võimuses, on tihti olukordi, mis võinuks jääda olemata, kui me pööranuks rohkem tähelepanu toitumisele ja liikumisele. Seega tuleb moslemil aru anda rasvumise, ebapiisava toitumise, laiskuse, nõrkuse eest. Tabarani edastusel öelnud prohvet Muhammed (صلى الله عليه وسلم), et iga tegu Jumalat mäletamata, on kas meelelahutus või hoolimatus, välja arvatud neli teguviisi: jalutamine märklauani ja tagasi (vibuspordis), hobuse treenimine, perega aja veetmine, ujuma õppimine. Prohvet ja ta kaaslased olid ise heas füüsilises vormis. Seda tingis sealne elukorraldus: jalgsi tuli läbida pikad vahemaad, vajaliku toidu saamiseks tuli meestel küttida ning nn talutöid teha – polnud lihtsalt võimalik laiselda ning aega raisata. 21.saj olukord on erinev varem kirjeldatust (on lisandunud mitmeid ahvatlusi, meelelahutuse vorme, mis innustavad laisklema ning kahjustavad tervist). Näiteks on uurimused tõestanud, et laste rasvumisel on tugev seos arvutiga ja tele-

ka vaatamisega. Teised uurimused omakorda tõestavad, et sama on kohaldatav ka täiskasvanutele.²

Imaam Ibnul-Oayyem kinnitab, et liikumine aitab kehal kulutada energiat ning tugevdab immuunsüsteemi.³ Kehalise võimekuse tagamiseks tuleb aktiivselt ja regulaarselt liiguda vähemalt 4–5 korda nädalas umbes 1h pulsiga 60–80% maksimaalsest eakohasest pulsisagedusest (220st lahutades vanus aastates).⁴

Vastupidavustreening (kiire kõnd, jalgrattasõit, suusatamine, jooks, vesijooks, sõudmine, ujumine, aerobika, tants) ennetab südameveresoonkonna haigusi ja normaliseerib kolesteroolitaset. Soovitatavaks liikumise mahuks on reibas kõnd vähemalt 30 minutit päevas 5–7 päeval st minimaalselt 3–4 tundi nädalas. Kiire kõnd kulutab ligi poole rohkem energiat kui aeglane. Terve inimene peaks kiiret kõndi harrastama iga päev, haiged aga tervisele sobival määral, arsti soovitatud koormusega. Sportliku tegevuse võib asendada ka igapäevase liikumisega, sest 9000 sammu päevas koos argitoimetustega annab sarnase koormuse.⁵

Lihaskõuetreening (vastupanuga harjutused jõusaalis, kummilindiga teatud võimlemisharjutused, teatud aeroobikastiilid) on seotud põhiainevahetuses osaleva lihaskoe massi kasvatamise ja suurema energiatarbimisega ning insuliiniresistentsuse vähendamise. Jõuharjutusi tuleks alustada kerge intensiivsusega, 40–50% maksimaalsest sooritusjõust. Iga harjutust 10–15 korda, sarjadevaheliste pausidega 15–60 sek, lõpetuseks venitushar-

jutused.⁶ Lihastreeningu koormus on ca tund aega 2-3 korda nädalas.

PUHKAMISEST

Prohvet Muhammedil (صلى الله عليه وسلم) oli harjumus magada mõnda aega pärast lõunasööki – seda tava järgisid ka tema järgijad. Lühike lõunauinak võimaldab elutähtsatel organitel nagu süda ja aju, puhata.⁷ Sarnaselt on oluline ka öine uni (minimaalselt 7-8h), aktiivne puhkamine. Hiljuti lisati geniusbeauty.com andmetel haiguste nimekirja vähese puhkuse sündroom, mis kimbutab inimesi, kes loobuvad vähemalt korra aastas puhkusest, tõstes enneaegse surma riski 20% (lisaks ohustavad neid stress, depressioon, südameatakid ja liiga kõrge või madal vererõhk, kasvajad, närvisüsteemi kahjustused).⁸

TÖÖTAMISEST

Imaam Ahmadi sõnul soovitanud prohvet Muhammed (صلى الله عليه وسلم) oma järgijatel töötada, olla energilised, ja alustada päeva vara, kuna see kõik soodustavat head füüsilist vormi.⁹ Töötades tuleb aga vältida sundasendeid, jälgida tempot, vahelduvust, ning teha väike-seid puhkepause.

HÜGIEENIST

Tirmidhi edastusel öelnud prohvet Muhammed (صلى الله عليه وسلم), et kõigeväeline Jumal on oma olemuselt puhas ning talle meeldib puhtus. Seega peaks teiste lähedal vältima kõhimist, aevastamist, haigutamist või koguni „suu kõrvuni“ naermist, kuna bakterid võivad piisknakkuse teel levida teistele-

gi. Bukhari sõnul rõhutab prohvet ka *miswaki* (looduslik hambahari) tähtsust hammaste pesemisel. Ka moodne meditsiin tunnustab prohveti *miswaki* kasutusviisi positiivset mõju. Prohvet täiustab suuhügieeni *khillala*-meetodiga (nn hammaste kuivpesu).¹⁰

Abu Dawud ja Tirmidhi vahendusel räägib prohvet ka kätepesu tähtsusest enne ning pärast sööki. Prohvet lisab, et käsi ei peaks pühkima käterätikusse (enne sööki), kuna see suurendab viirusliku nakkusohu (hepatiit, düsenteeria, koolera vm). Prohvet Muhammed (صلى الله عليه وسلم) koguni manitseb pärast uinakut käsi pesema lausa kolm korda, mitte neid pelgalt vette kastma, kuna iial ei või teada, mi-

2 <http://www.islamreligion.com/articles/1878/viewall>

3 <http://www.islamreligion.com/articles/1878/viewall>

4 <http://toitumine.ee/link/>

5 <http://toitumine.ee/link/>

6 <http://toitumine.ee/link/>

7 <http://islamic-world.net/sister/h4.htm>

8 <https://www.arst.ee/et/Uudised-ja-artiklid/36501/vahene-puhkamine-tostab-enneaegse-surma-riski>

9 <http://www.islamreligion.com/articles/1878/viewall>

10 <http://islamic-world.net/sister/h4.htm>

ELU EESMÄRK - PARADIIS

Tõlkinud ja koostanud: Amina Irimaalt

Autor: Ibn Qayyim al-Jawziyya (*rahimahu Allah*)

KANNATLIKKUSEST

Kannatlikkus võib olla nii füüsiline kui ka vaimne, vabatahtlik või pealesunnitud.

Füüsiline kannatlikkus enda valikul on näiteks tahtlikult raske töö tegemine.

Valikuta füüsiline kannatlikkus on näiteks haiguse, löömise, ekstreemse külma ja sooja käes kannatamine.

Vaimne kannatlikkus enda valikul on näiteks sellistest asjadest hoidumine, mida islami seadusandlus ja terve mõistus vaeleks peavad.

Valikuta psühholoogiline kannatlikkus on näiteks sunniviisiliselt armastatust lahus olemise talumine.

ERINEVAT TÜÜPI KANNATUSED

Kannatlikkust on kahte tüüpi – valikuline või valikuta. Valikuline kannatlikkus on valikuta kannatlikkusest kõrgemal astmel, kuna viimane on kõikidele inimestele ühine, aga esimeseni kõik ei küündi. Seega näiteks prohvet Joosepi (عليه السلام) allumatus al-Azizi naise käsule ja sellele järgnevale karistusele, on tema vendade tegudest ülevamal astmel, kui nad ta kaevu viskasid, tema ta isast lahutasid ja orjaks müüsid.

See ülekaalukam vabatahtlik pikk meel on Aabrahami, Moosese, Noa, Jeesuse (عليهم السلام) ja viimase prohveti,

Muhammadi (صلى الله عليه وسلم), kannatlikkus. Nende kannatlikkuseks oli inimeste kutsumine Allahi teele ja Allahi vaenlaste vastu võitlemine.

INIMESTE JA LOOMADE KANNATLIKKUS

Need nelja laadi kannatlikkused käivad ainult inimeste kohta. Loomad võtavad osa ainult kahest valikuta kannatlikkusest, kuid paljud inimesed taluvad seda kannatlikkuse tüüpi, mida loomadki – nt valikuta kannatlikkust.

DŽINNIDE KANNATLIKKUS

Kuna džinnid on oma tegude eest vastutavad nagu inimesedki, siis nad jagavad ka kannatlikkust nagu inimesed. Neil on vaja kannatlikkust, et täita Allahi ees oma vastutust, nagu meigi. Meeleolu ja tundeelamuste kohapealt annavad nad aru meiega võrdselt. Jagavad kohustust armastada Allahi nimel ja vihata Tema nimel, uskuda, võtta uskujaid oma sõpradeks ja uskmatuid vaenlasteks jne.

Ent füüsilise poole pealt nad inimestega ei sarnane (nt ei pea nad tegema *ghuslit*, *wudud*, end kergendama ja ümber löigata laskma).

INGLITE KANNATLIKKUS

Ingleid ei panda tujude ja ihadega proovile, mis nende aru ja tarkuse ümber lükkaks, sest neile on Allahi ülista-

mine ja Tema käskude täitmine nagu meile hingamine. Seetõttu polegi inglitel kannatlikkust tarvis, sest kannatlikkus on hädavajalik sellele, keda piiravad kokkupõrkevad ajendid ning religioon ja mõistus on tujudele-kihkudele vastandiks. Inglise aga võivad omada nendele kohast kannatlikkust, mis teeb nad püsivaks.

INIMESE KANNATLIKKUS

Inimene on nagu ingel, kui ta kannatlikkus on kapriisidest ja soovidest tugevam ning ta on saatanaga samalaadne, kui ta tujud ja ihad selle ületavad. Kui tema janu toidu, joogi ja seksi järele on kärsimusest tugevam, siis ta pole loomastki etem.

Qatada ütles: „Allah lõi inglid mõistusega ja ihadeta, loomad ihadega ja mõistusega ning inimese mõistuse ja ihadega.”

Kui inimese arutluskäik on tema himust tugevam, siis ta on nagu ingel ja ta on otsekui loom, kui ta ihad on arust kangemad.

Imik ihkab ainult toitu, kui ta seda vajab ja tema kannatlikkus ongi loomale sarnane. Senikaua tal pole valikut, kuni ta jõuab ikka, kus ta oskab asjadel vahet teha. Kui ta sirgub natuke vanemaks ja tema mängimissoov areneb, siis sirutab tiibu tema valikuline kannatlikkus. Tema seksuaalse iha kujunedes hakkab ilmavalgust nägema kannatlikkuse mõiste. Samaaegselt areneb ta mõttegevus. Ent vanuse, millal ta teeb vahet õigel ja valel, ja puberteedia vahel, suudab ta kaeda selles ilmas üksnes enda huvisid ning seda, mis teeb elu heaks või nadiks. See kitsuke seisukoht jääb sinnapaika seni, kuni Allah teda juhatab. Seejärel tervitab teda täielik ülevaade ja ta hakkab oma huvidest (nii selle kui pärastise maailma) mõtlema. Tal on siis aimu, mis millega võrdub.

KANNATLIKKUSE KRAADID

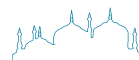
Tujudele ja ihadele vastuhakkamisega seotud kannatlikkuse tüüpe on võimalik liigitada vastavalt nende tugevusele ja efektiivsusele. Kärsimisel on selles suhtes kolm võrdlusastet:

1. Usk on kõige tugevam tujude ja himude ohjeldaja ning nurja ajaja. Sellist võimutaset saab saavutada üksnes kannatlikkusega ja sellesse tasandisse jõudjad on võidukad nii siinses kui pärastises elus (41:30-31).

2. Religioosne aje kahaneb, kui tujud ja ihad domineerivad. Hukatusele määratud inimene murdub Saatan ja tema jõu ees ning nad juhivad ta kuhu iganes nemad seda soovivad. Nõrgast inimesest saab nende järgija ja nende eest võitleja. Teisel juhul on Saatan ja üks tema sõdijatest tema relvaks. See kehtib Allahi vastu mässajast tugeva isiku puhul. Need on inimesed, kelle vipekus neid ootamatult tabas, kuna nad eelistasid seda elu tulevasele.

Nende armetu saatuse peamiseks põhjuseks on, et kannatlikkus sai otsa. Nende inimeste suurimaks tundemärgiks on vassimine ja kelmused, unistamine ja eneseimetlemine, heade tegudega viivitamine ja selle elu hetkeliste triumfide eelistamine tulevase elu lakkamatutele võitudele. Prohvet (صلى الله عليه وسلم) vihjas sellistele inimestele kui ta (صلى الله عليه وسلم) ütles: „Oma tujude ja ihade eeskujul talitaja ning unistamises mõnuleja on mannetu mees.”

Neid õnnetuid inimesi on mitu eripalgelist tüüpi. Osad nendest kuulutavad sõja Allahi ja Tema Sõnumitooja (صلى الله عليه وسلم) vastu, üritavad Prohveti (صلى الله عليه وسلم) toodu välja juurida, tõukavad inimesed Allahi teelt eemale ja levitavad korruptsiooni. Mõned on köidetud pelgalt maisest huvist. Teised on kahepalgelised silmakirjateenrid, kes katsuvad end kõigile meeldivaks teha ja igast olukorrast mingit kasu lõigata. Mõned ei tee vahet ja pühendavad kogu oma elu kehalise löbu jahiks. Osa-

de puhul aga, kui neid hoiatatakse, siis nad iitsatavad, et neile meeldiks kogu südamest pattu kahetseda, kuid see on neile liialt kurnav ja nad toovad ettekäändeks, et neil lihtsalt pole muud võimalust. Mõned ütlevad, et Allahil ei ole vaja nende palveid ega paastumisi kuna nende tegude vooruste kaudu nad niikuinii pääsemist ei saavuta ja seetõttu nad ongi kindlad Allahi Halastuses. Osad väidavad, et kui halbade tegudest hoiduda, kuidas saaks siis Allah veel Andestav ja Halastav olla? Mõned kostavad, et mille jaoks minu ülistus veel hea on ja mis kasu see toob, kui ma niikuinii juba istun oma väärtegade kuhjas? Mis päästab uppupa, kui ta sõrmed on vee peal, aga ülejaanud keha vee alla kastetud? Kolmandad ütlevad, et nemad kahetsevad siis kui nad hakkavad eluga hüvasti jätma ...

Nii suurel hulgal vabandusi ja kõik vaid selletõttu, et nende mõistus on tujude ja himude vangis. Ja nad rakendavad vaid enda aru, et leida võimalusi nende ihade rahuldamiseks. Saatan vangistab aga sellised ja kasutab neid oma kurjade kavatsuste teenimiseks. Samuti nagu moslemi sõjavangid, keda uskmatud ehk väärastavad ja keda sunnitakse sigade eest hoolitsema, veini tegema ja risti kandma. Kes surub oma mõistust ja asetab selle vaenlase (Saatanana) võimu alla, ongi sarnane sellega, kes võtab moslemi oma valduse alla ja kingib talle uskmatule sarnase vangistusse.

3. Mõistuse ja religiooni ning tujude ja ihade tõugete vahel raevutseb sõda. Vahetevahel on üks tugevam, siis saavutab ülemvõimu teine pool. Mõlema osapoole võitude mudel varieerub ja selline situatsioon ongi enamike usklike puhul, kes segavad head halbade tegudega.

Inimeste teispoole elu lõplik saatus vastab neile kolmele ülalmainitud olukorrale. Osad inimhinged astuvad paradiisi aga pörgusse mitte kunagi. Teised leiavad oma elupaiga pörgus ega sammu iialgi paradiisi ning mõningad lähevad enne paradiisi minemist teatud ajaks pörgusse.

KANNATLIKKUSE ERINEVAD TUGEVED

Osad inimesed ei suuda heitluste ega rohkete raskustega silmitsi olemiseta kannatlikud ollagi. Teistel tuleb see nagu varrukast. Esimene on kui mees, kes maadleb teise tugeva mehega, ent pole isegi suurema püüdlusega suuteline teda alistama. Teine tüüp on nagu mees, kes mõõdab jõudu nõrga mehega ja saab temast hõlpsasti jagu.

Selline on heitlus Allahi ja Saatanana sõdurite vahel. Kes saab võitu juba Saatanana sõdurist, suudab ka Saatanat enast vallutada. Abdullah ibn Masud (رضي الله عنه) edastas: „Mees rassis ühe džinniga ja sai temast võitu. Ta küsis: „Miks sa oled nõnda nõrk ja pisike?“ Džinn kostis: „Ma olen teiste džinnide kõrval väga suur ja tugev.“ Abdullah

ibn Masudi (رضي الله عنه) käest küsiti: „Kas see oli Umar?“ Ta vastas: „Kes see veel oleks võinud olla.“

Mõned Prohvet Muhammadi (صلى الله عليه وسلم) kaaskondlased rääkisid: „Uskuja piitsutab Saatanat nagu reisiv mees oma kaamelit.“

Ibn Abi'd-Dunya edastas, et üks Saatan kohtus teisega ja päris ta käest, miks ta niivõrd kõhna välja näeb. Teine Saatan vastas: „Sest ma olen mehega, kes ütleb Allahi nime (*bismillah*) kui ta sööb ja ma ei saa temaga koos kõhtu täita. Ma ei saa temaga juua, sest ta ütleb *bismillah*. Kui ta astub oma koju, ta lausub *bismillah* ja ma jään välja.“ Esimene Saatan kostis: „Kuid ma olen mehega, kes ei ütle *bismillah*, kui ta einestab ja ma söön temaga. Ma võtan temaga koos keelekastet, kuna ta ei lausu *bismillah* ja sammun temaga koos tuppa, sest ta ei ütle *bismillah*.“

Seda, kellele kannatlikkus on pärisosaks, kardavad vaenlased ja kellele kannatlikkus on raskeks koormaks, on ohus, sest tema vaenlane on julgelt valmis teda ründama ja kahjustama.

MILLAL ON KANNATLIKKUS VAJALIK?

Kannatlikkus on vajalik järgnevatel eluvaldkondades:

- 1) Allahi ülistamises ja Tema käskude täitmisel.
- 2) Valedest tegudest hoidumisel.
- 3) Allahi saatuse vastu võtlemisel. Sellised olid Lukmanile antud õpetussonad, mida ta oma pojale edasi andis. (31:17)

KANNATLIKKUS ALLAHI ÜLISTAMISEL

Kannatlikkus Allahi ülistamisel ja Tema õpetuste täitmisel tähendab järjepidevalt ettenähtud ülistustegude

täitmist. Neid tuleb teha siiralt, omades kindlaid teadmisi selle kohta.

Ebaregulaarselt sooritatud ülistamisel puudub väärtus ja isegi kui see teostatakse pidevalt, on sellel ikka paar ohtu. Esiteks paneme kaalule oma siirameelsuse, kui palvete tegemise stiimuliks ei ole Allahile meele järgi olemine ja Tema lähenedamine. Oma ülistuse kaitseks peame olema siirad ja selleks ka jääma. Teiseks me ei tohi olla pehmest puust, et Prohveti (صلى الله عليه وسلم) sunnast eemale kalduda. Tähendab, et peame garanteerima, et meie ülistamine toimib vastavalt sunnale.

KANNATLIKKUS VALESTTEOST KEELDUMISEL

Sellist kannatlikkust on võimalik saavutada valele tegevusele järgneva karistuse kartuse kaudu või ka Allahile suunatud *hajaa* (häbelikkus või häbi) tundest. Seda Allahi ees *hajaa* tunnet saab tugevdada, kui me Allahist rohkem õpime ning teame Tema nimesid ja omadusi.

Hajaa on üllaste ja heade omadustega inimeste iseloomujooneks. Häbelikkusest ebaõigetest tegudest keelduja on kartuse pärast hoidujast aga parem. Häbelikkus näitab, et inimene hoolib Allahist ja Tema vägevusest ning kui tema heidutajaks on Allahi kartus, siis tema mõtted on koondatud karistusele.

Hirmunud inimese peamiseks mureks ongi just tema ise ja mis moel ta end karistusest päästab. Samal ajal kui „häbeliku“ isiku olulisimaks hooleks on Allah ja Tema Au. *Imaani* staatuse omanikud on nad mõlemad, kuid „häbelik“ jõudis omadega *ihsaanini*, mis on *imaanist* kõrgemal. Ta käitub selles, nagu ta näeks Allahit ja seepärast täidabki ta südant häbelikkus.

Usklik peab soomustama oma *imaani* ja selleks on niivõrd oluline halbu tegusid vältida. Iga vale samm alandab *imaani* või isegi lämmatab selle. Prohvet (صلى الله عليه وسلم) ütles: „Kui abielurikkuja on illegaalses seksuaalvahekorras, siis ta ei ole usklik; kui veininina joo alkoholi, siis ta ei ole uskli ja kui varas varastab, ei ole ta usklik. Usklik peaks hoiduma ka mitmetest lubatud tegudest, juhul kui need juhatavad ta keelatud tegude juurde.“

KANNATLIKKUS KATSETE JA HÄDADE AJAL

Täbarate olukordade ajal on kannatlikkuse saavutamise täiesti mõeldav, kui:

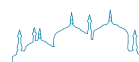
1. mõtleme eesootavale heale tasule. Mida enam nendes autasudes usume, seda kergem on ka kannatlik olla. Sest kui tasu poleks, ei saavutataks ei sinise ega teispoolse elu eesmärke. Inimloomus armastab hetkelist rahulolu südame külge kasvatada, ent mõistus ja küpsus panevad meid juurdlema pikaajaliste tagajärgede üle ning see aitab tugevdada meie usku.

2. ootame ja loodame muretut aega. See lootus ise pakub juba viivitamatut leevendust.

3. mõtleme Allahi lugematute õnnistuste üle. Kui mõistame, et me pole suutlikud Allahi õnnistusi loendama, siis hetke ebaõnnega silmitsi seismisel on meil lihtsam kannatlikkust harjutada. Käesolevad mured on kui vihmapiiisk määratu suure hulga Allahi õnnistuste ja teente kõrval.

4. mõtleme neile Allahi õnnistustele, mis meil juba olemas on. See annab meile kindlust Allahi hoolest ja tugevdab meie ootuseid-lootuseid tuleviku hõlpsusaegadest.

Jät kub ...

SURMAST

Allikas: "The Jurisprudence of Funerals in Islam"

Tõlkinud: Aisha

MATUSEPALVUS (3. OSA)

52) KELLELE MATUSEPALVUST PEETAKSE

Matusepalvust peetakse kõigile moslemitele, olgu nad mehed või naised, vanad või noored. Ibn Al-Mundhir ütles: „Kui laps juba on nutnud, aevastanud või liigutanud, tuleb talle kindlasti matusepalvus pidada. Õpetlased on selles suhtes ühel meelel.“

53) MATUSEPALVUS RASEDUSE KATKEMISE KORRAL

Kui loode on vähem kui 4 kuud vana, siis teda ei pesta ega peeta talle ka matusepalvust. Ta keeratakse riidetükki ja maetakse lihtsalt maha. Kui rasedus aga katkeb neljandal kuul või peale seda, tuleb ta puhtaks pesta ja talle ka matusepalvus pidada.

54) MATUSEPALVUS MÄRTRITELE

Märter on isik, kelle uskmatud on lahinguväljal tapnud. Prohveti (صلى الله عليه وسلم) autentse traditsiooni kohaselt märtritele matusepalvust ei peeta. Al-Bukhari on Jabirilt (رضي الله عنه) edastanud, et Prohvet (صلى الله عليه وسلم) käskis Uhudi lahingu märtrid nende haavade ja verega matata. Neid ei pesta ega peeta neile ka matusepalvust.

55) LAHINGUHAAVADESSE HILJEM SURNUD

Kui keegi saab lahingu käigus tõsiselt haavata, kuid mõnda aega veel elab ja hiljem oma haava(de) tõttu siiski sureb, tuleb ta pesta ja talle matusepalvus pidada, kui-

gi ta on märter. Prohvet (صلى الله عليه وسلم) pesi ja pidas matusepalvuse Saad Ibn Muadhile (رضي الله عنه), kes sai lahingus noolega käest haaavata ja hiljem suri. Peale lahingut viidi ta mošeesse, kuhu ta jäi mõneks ajaks. Kuna ta haav läks mädanema, suri ta märtrina. Olgu Jumal talle armuline.

56) MATUSEPALVUS KURITEO EEST SURMA MÕISTETULE

Need, kelle islamikohus on kuriteo eest surma mõistnud, tuleb pesta ja neile ka matusepalvus pidada. Al-Bukhari on Jabirilt (رضي الله عنه) edastanud, et Prohveti (صلى الله عليه وسلم) juurde tuli üks konverdist mees ja tunnistas, et oli olnud ebaseaduslikus seksuaalvahekorras. Prohvet (صلى الله عليه وسلم) püüdis teda välitida, kuid mees tunnistas neli korda iseenda vastu. Prohvet (صلى الله عليه وسلم) küsis temalt: „Oled sa hull?“ Mees vastas: „Ei.“ Prohvet (صلى الله عليه وسلم) küsis: „Oled sa abielus?“ Mees vastas: „Jah.“ Seejärel andis Prohvet (صلى الله عليه وسلم) käsu mees kividega surnuks visata. Kui kivid teda tabasid, püüdis ta põgeneda, kuid ei saanud ning suri. Peale ta surma rääkis Prohvet (صلى الله عليه وسلم) tema kasuks ning pidas talle matusepalvuse.

57) MATUSEPALVUS VARASTELE, ENESETAPJATELE JA MUUDELE PATUSTELE

Õpetlased ütlevad, et matusepalvus tuleb sooritada ka varastele, enesetapjatele ja muudele patustele.

58) MATUSEPALVUS USKMATULE

Moslemid uskmatuile matusepalvust ei pea, kuna Jumal on Pühas Koraanis öelnud: „**Ja ära palveta ühelegi neist kunagi matusepalvust ja ära seisa nende haua.**

Tõesti, nad ei uskunud Jumalasse ja Tema Sõnumitoojasse ja surid allumatutena.” (9:84). Jumal on ka öelnud: „**Prohvetile ega neile, kes usuvad, ei ole sobilik paluda andestust ebajumalakummardajatele¹, isegi kui nood on sugulased, peale seda, kui neile on selgeks saanud, et nad on Põrgu kaaslased. Ja Aabrahami andestuspalve isale oli vaid lubaduse tõttu, mis ta tolele oli andnud. Kui talle sai aga selges, et too on Jumala vaenlane, ütles ta temast lahti. Tõesti, Aabraham oli kaastundlik ja kannatlik.**” (9:113-114).

Ka nende lastele ei peeta matusepalvust, sest mis käib vanemate kohta, käib ka laste kohta, välja arvatud juhul kui lapsed on islami omaks võtnud. Kui aga lapse üks vanematest on moslem või kui laps on vangi sattunud või surnud oma vanematest eraldatuna, siis võib talle matusepalvust pidada.

59) MATUSEPALVUS, KUI SURNUKEHA POLE KOHAL

Matusepalvust on lubatud pidada ka siis, kui surnukeha asub hoopis teises kohas, olgu see siis lähedal või kaugel. Sellisel juhul peaks matusepalvusest osa võtjad pöörama end näoga *qibla* suunas, isegi kui surnu asukoht jääb tei-

¹ Mõeldud on polüteiste; autentse hadiithi kohaselt palvetas Prohvet (صلى الله عليه وسلم) Abessiinia kristlasest valitsejale Negusele matusepalve.

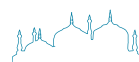
se suunda. Matusepalvus peetakse samamoodi kui surnukeha kohaloleku puhul. Abu Huraira (رضي الله عنه) on edastanud, et Jumala Sõnumitooja (صلى الله عليه وسلم) teatas inimestele (Abessiinia kristlasest valitseja) Neguse surmast samal päeval, kui too suri. Ta viis rahva välja ja pidas Negusele matusepalvuse, sättides oma kaaslased enne ridadesse ja seejärel lausudes *takbiirid*.

60) MATUSEPALVUS MOŠEES

Matusepalvet võib mošees pidada, kui seda mustaks ei tehta. Muslim on Aishalt (رضي الله عنها) edastanud: „Jumala Sõnumitooja (صلى الله عليه وسلم) pidas Sohail Ibn Al-Bayda matusepalvuse mošees. Kaaslased pidasid Abu Bakri ja Omari (رضي الله عنهما) matusepalvuse mošees, ilma et keegi oleks selle kohta midagi öelnud, sest see on palve nagu iga teinegi.

61) MATUSEPALVUS SURNUAIAS

Ahmad on edastanud, et matusepalvust võib ka surnuaias pidada, kuna Prohvet (صلى الله عليه وسلم) tegi seda. Abu Huraira (رضي الله عنه) pidas matusepalvust Aishale (رضي الله عنها). Omar ibn Abudlaziz tegi sama. Ibn Omar (رضي الله عنهما) võttis matusepalvusest osa.

Poiss, kes püüdis põgeneda surma eest

Tõlkinud: Amatullah

Allikas: <http://www.haqislam.org/the-boy-who-tried-to-escape-death-ch8/>

ÜHEKSAS OSA

„*Ya rabb!* Kuidas võib küll see, mida ma näen, nii lus olla?“ ütleb Ahmed, pisarate voolates.

„Oh, Ahmed, sa pole veel midagi näinud. Me pole veel Igavese Elu usteni jõudnud!“ hüüavad talle inglid, kui nad alustavad tõusu seitsmendale taevasse.

Nad tõusevad kiiremini valguskiirusest. Lahke tuuleke puhub Ahmedi näole. Ta vaatab hämmeldunult enese ümber, kui läbib seitse taevast ja märkab, et iga järgmine, kuhu ta siseneb on eelmisest ilusam. Kirjeldamatu mugavustunne läbib Ahmed hinge; õnnetunne olla kaitstud igasuguse kurbuse ja mure eest.

Mo ja tüdruku riided põlevad aga jätkuvalt, kui inglid nende karistust läbi viivad. Valu ja piin, mida nad kogevad, on nii hirmus, et nad ei suuda isegi läbi seitsme taeva maastikku imetleda. Iga närv nende kehas on pingul, iga piin on kujuteldamatu. Nende kehad on šoki äärel, piinale ei ole lõppu. Pisarad voolavad ojadena nende punetavatest silmadest mööda põski alla.

„*Ya Allah*, kui ma oleksin teadnud, et surm nii hirmus on, oleksini olnud Su parim sulane! Palun, Allah, nüüd ma tean! Palun saada mind tagasi ja ma luban, et olen parem!“ kisendavad nad.

„Vaikust! Te ütlesite, et olite moslemid, aga te ei kuulunud Jumalale! Teie pered hoiatasid teid, aga te ei võtnud neid kuulda. Te teadsite põrgust ja Jumala karistusest, kuid ikkagi ei pöördunud te tagasi Tema poole. Siin on teie palk elu eest, mille valisite. Te langesite oma himude võrku ega tahtnud ohverdada oma patust elu, et Jumalale meele järele olla. Nüüd on teie ainsaks asupaigaks Põrgu. Varsti saate näha, kuidas vagad Igavese Rõõmu aias elu naudivad. Vaadake, mida tähendab tõeline meelelahutus. Maailma nauding on kaduv, Paradiisi nauding kestab aga igavesti. Kes on tõeliselt õnnelikud – patused, kes otsivad maapealset lõbu või Jumalale kuulda, kes oma himud on Jumala tahtele allutanud?“ Inglise iga sõna toob värinad Mo ja tüdruku seljale.

„Seda valu on liiga palju! Ma ei suuda seda enam kannatada! Palun võta ära osagi sellest!“ kisendab tüdruk.

„Valu? Sa pole veel õiget valu tunda saanudki. Sa pole veel midagi näinud. Teie hirmud ja haud ootavad teid. Teie õudused ja Viimne Kohtupäev on lähenemas ja seejärel ootab teid Põrgu – viimne asupaik sõnakuulmatutele Jumala sulastele, kes Tema seadust millekski ei pidanud.“

Tagasi maa peal, valmistavad surnud noorte vanemad matused ette ja pesevad surnuid. Ahmed nägu kiirgab ja üle selle on levinud õnnis naeratus.

„*InšaAllah*, see on hea märk Jumalalt,“ lausub Ahmedi pisarais isa.

„Olen kindel, et nii see ongi,“ lohutab teda šeik.

Mo ja tüdruku surnukehade näod on aga moonutatud. Nende näod on õnnetuse traumast kõvasti kannatada saanud, kuid vaid vähesed teavad, et see on Jumala needus nende kehadele.

Ahmed viiakse surnupalvusele. Tema isa ja vennad seisavad esireas, ema kaugemal lohutavate õdede juures. Sel päeval tuleb palvetama palju moslemeid, kaunistes islamirõivastes, habemed vaikselt palves liikumas. Ahmedi isa on lausa hämmastunud sellest, kui palju on inimesi – kohalolijatel tuleb aina uutele saabujatele ruumi teha. Isa on sellest nii liigutatud, et tänab kogu südamest Jumalat, silmad märjad. Rahvast on nii palju, et surnupalvust tuleb Ahmedi jaoks korrata lausa kolm korda, et kõik palvetada saaksid.

„*Allaahu akbar!*“ hüüab imaam esimese *raka* alguses. Hirmu ja armastuse tunne kandub läbi õhu moslemite südametesse.

Inglid teevad pidevalt duaasid, paludes Ahmedile Jumala armu, andestust ja tasu. Samal ajal kui kõik need inimesed palusid Ahmedi eest Jumalat, saabub Ahmed seitsmendast taevast tagasi.

Peale surnupalvust küsib Ahmedi isa šeikilt: „Aga mis on saanud Ahmedi sõpradest?“

„Nende surmatunnistused ei saanud õigel ajal valmis. Arvatavasti on nende matused alles laupäeval,“ selgitab šeik ja juhib Ahmedi isa õrnalt küünarnukist juhtides auto poole.

Inglid on aga samal ajal Ahmedi hingega juba maale tagasi jõudnud ning ootavad nüüd ta maise keha järele. Keha saabub matmiskohta. Ahmedi hing kuuleb hauast kose kohinat, lindude laulu, sealt kiirgab valgust ja Paradiisi toitude lõhna on juba kaugelt tunda. „Palun laske mul hauda minna!“ hüüab Ahmed innustunult.

„Ole kannatlik, Ahmed, mida sa veel siis teed, kui Paradiisi jõuad!“ vastab ingel naeratades.

Ahmed on aga nii põnevil ja õnnelik, et tema hingeseisund mõjutab isegi ta keha – kui isa ja teised sugulased ta keha mulda süngitavad, tunnevad nad, kui kergeks Ahmed on muutunud.

„*SubhaanAllah*, mu poja keha tundub äkki nii kerge,“ ütleb Muhammed.

„*MašaAllah*, vagade kehad tunduvadki kerged, sest nad tahavad hauda minna, samas kui uskmata ja sõnakuulmatute kehad tunduvad rasked, sest nad ei taha haa õudusesse minna,“ lausub šeik.

Mida lähemale hauale, seda suurem on Ahmedi õnn. Ta rõõm on nii suur, et ta ei märkagi enam enda ümber toimuvat. Käes on viimane hetk, kui ta surnukeha veel päevalgust näeb. Ahmedi isa võtab viimast korda siinses elus oma poja käe, et ta ettevaatlikult hauda paigutada. Šeik märkab pisaraid Muhammedi silmis, kogu ta keha täitub kurbusega.

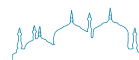
„Muhammed, ole tugev, ole kannatlik,“ ütleb šeik vaikselt ja rahulikult.

„Jah, *inšaAllah* ... kuid sõnad ei suuda iial kirjedada seda tunnet, mis valdab isa, kes peab matma oma poega.“

„See on Jumala saatust ja kindlasti suur katsumus. Jää kindlaks Koraani ja sunna õpetusele ja peagi kohtud temaga taas *inšaAllah*,“ lohutab šeik.

Kui vaid isa praegu Ahmedit näeks – ta kindlasti naeraks ja nutaks suurest õnnest. Kuid Jumal võib saata ka märgi Ahmedi seisundist ...

Jätkub ...

Türgi köök

Kokk: Zeynep

Allikas: „Türgi köök“, Gönül Paksoy

Pazı Cacıği ehk Tzatziki- KASTE LEHTPEEDIGA

Koostisained:

- punast lehtpeeti
- 250 g paksu jogurtit
- 1-2 küüslauguküünt (soovi korral)
- 1 spl mustkööment
- 2 spl oliiviõli

Valmistamine:

Eemalda lehtpeedi lehed vartest. Poolita varred ja tükelda meelepärase suurusega tükkideks. Keeda soolaga maitsestatud vees, kuni need on parajalt pehmed (umbes 4-5 minutit), pese külma veega ja nõruta. Purusta küüslauk ja sega koos vähese soolaga jogurti hulka. Lisa lehtpeet ja maitsesta vajadusel soolaga. Aseta kaste serveerimisnõusse, nirista peale oliiviõli ja raputa kaunistuseks mustkööment.

15. sajandi Türgi arsti Muhammed bin Mahmud Şirvani raamatus on mainitud, et seda Tzatziki- kastet olevat pakutud juba 13. juulil 1496. aastal.

Afiyet olsun!

Lugeja küsib lugeja vastab

Millisena kujutad Jumalat? Milline Ta on või milline ei ole?

Me ei tea, milline Jumal on, kuna me ei ole võimelised Teda nägema ega ette kujutama, milline Ta võiks välja näha (Koraan 6:103). Ta ei sarnane mitte millelegi ega mitte kellelegi (Koraan 42:11). Ta on ainulaadne. Ta on ilusam, vägevam, parem kõigest, mida meie suudame välja mõelda. Me teame, et Tal on hiilgus, sest Mooses, olles Siinai mäel, soovis Jumalat näha, aga Jumal ütles, et Mooses ei ole võimeline Teda nägema. Siiski Jumal lasi oma hiilgusel langeda mäe peale ja Mooses minestas selle hiilguse peale (Koraan 7:143). Samuti me teame, et Jumal on võimeline nägema, kuulma (Koraan 42:11) ja rääkima (Koraan 7:143). Tal on olemas ka käsi (Koraan 48:10). Aga milline Ta täpselt välja näeb, seda me ei tea.

Jumal ei ole kindlasti vana habetunud valge nahaga mees pilve serval, sest me ei ole Jumalat näinud ja selline kirjeldus on inimeste välja mõeldud. Sellised habemikupildid ja muud Jumala kujutamise viisid on keelatud, kuna me loome sellega Jumalale asemiku (vana habemiku), keda Jumala asemel oma vaimusilmas või lausa kujuna/maalina kummardama hakkame.

A.

Jumal on minu jaoks ilmselt mingi kõikehõlmav ja kõikvõimas energia, mida me oma piiratud meeltega ette kujutada ei suuda, kuid võime tema kohalolu üksnes tajuda. Nagu ta ise on Koraanis öelnud: Ta on Üks, Ainus ja Igavene, Ta ei ole eostanud ja Teda ei ole eostatud ja Talle ei ole võrdset ega sarnast.

N.

Ta ei sarnane oma loominguga mitte mingil moel. Ta on kõigeks võimeline. Ta teeb ainult head. Ta on Üks ja Ainus. Ta on Igavene. Ta pole eostatud ega eostanud. Temale pole võrdset. Temale pole sarnast. Allahu Akbar!

A.

„Aga ülistatud olgu Jumal, Trooni Isand, üle kõigest, mida tema kohta kirjeldatakse.“ Selle värsi põhjal ei saa mitte keegi Jumalat kirjeldada. Tal on selline olemasolu, mida keegi ei saa ette kujutada. Tal on oma spetsiaalne kuju ja vorm ja meil ei ole ühtegi ideed selle kohta. Peale selle, Tema kuju ja vormi üle mõtlemine on absurdne. Sest see ei ole meie mure, milline Ta välja näeb. Oletame, et me teame Tema välimust. Mida me siis ette võtaksime? Muidugi me maaliks Temast pildi ja looks kujusid. Ja siis me arvatavasti kummardaks neid pilte ja kujusid. Sellisel viisil oleks meil Jumalale olemas kaaslane ja see ei oleks midagi muud kui tsirkus. Ma pole isiklikult kunagi mõelnud Jumala väljanägemise üle, aga lapsepõlves oli mul Temast siiski mingi kujutlus. Näiteks mõtlesin, et Ta näeb välja nagu väga suur meri väga suures vee purgis, olles samal ajal üle taeva ja tähtede. See võib olla huvitav, miks ma ei mõelnud, et Ta näeb välja nagu vana mees pika habemega. Ma saan seletada seda sellega, et nähes esimest korda oma elu jooksul suurt merd, kui olin väike poiss, olin ma vaatepildist lummatud. Sellepärast oli mul selline kujutlusplilt. S.

Koraani põhjal me teame, et Jumal näeb, kuuleb, räägib ning Tal on olemas käsi, hiilgus ja troon. Aga täpsemat kirjeldust me anda ei saa, kuna me ei ole Jumalat mitte kunagi näinud ega näe ka enne Viimset Kohtupäeva. Me ei saa kirjeldada Teda mitte ühegi eksisteeriva olendi välimusele tuginedes. Me ei saa väita, et Jumal oleks heledanahaline vana habemik, kes istub pilveserval. Sest kas me näeme sellist pilti igapäeva elus? Me ei näe hõljuvaid vanamehi. Vähemalt normaalsed inimesed ei näe. Hullud, kelle aju loob neile hallutsinatsioonid, on küll võimelised nägema igasuguseid imelikke asju. Kogu meie info, mis me Jumala kirjeldamiseks anda saame, põhineb ainult Koraanil ja prohvetite ütlustel. Seega teame pigem Tema omadusi kui välimust. Isegi Jumala 99 nime on omadussõnad, mitte midagi muud. Me teame, et Jumal ei väsi, on täiuslik, kõikvõimas, halastav ja nii edasi. Iga positiiv-

ne omadus, mida me Jumalaga seostame, on võrreldav veetilgaga ookeanis. Oletame, et me mõtleme, et Jumal on kõigist targem. Tegelikult meie kujutluspilt on kui see veetilk ja reaalsuses on Jumala tarkus palju suurem. Me ei saa hakata väitma, et Jumal on mingi pika valge habemega vanamees, sest kui me seda teeme, loome Jumala kõrvale teisiku või Jumala kaaslast ning see on patt. Me ei tohi kummardada mingeid kujusid, habemega vanamehi, vaid ainult Jumalat. A.

Jumalale ei saa anda nime. Ta edastas enda nimed (Koraanis). Neid on 99 ja veel mõned, mida Ta otsustas mitte näidata. Seega me teame, et ainult Tal on olemas teave selle kohta, mida me ei tea. A.

See on rumal küsimus. Nii nagu inimene, kes elab kolmemõõtmelises ruumis, ei suuda ette kujutada näiteks viiemõõtmelist ruumi (kuigi matemaatikud on tõestanud, et see on olemas), ei suuda inimene ette kujutada ka Jumalat. Kõik ettekujutused on valed. Inimesele on antud aga võime tunnetada Jumalat. Mõni tunnetab seda soojusena enda südames, mõni kaastundena, mõni halastusena, mõni millegina, millele saab toetuda, mõni armastusena jne. Tunnetamine aga ei ole sugugi ettekujutamine. Ettekujutus on inimese peas loodud visuaalne pilt. See on sama jabur, kui maalida sellest ettekujutusest pilt ja hakata seda kummardama. V.

Jumalal on seadus: kes järgib Jumala seadust, see meeldib Jumalale, aga see, kes ei järgi Jumala seadust, see Jumalale ei meeldi. T.

Ma ei proovi kujutleda Jumalat, milline Ta on või milline mitte, sest kui ma seda tegema hakkaksin, siis looksin ma endale peas mingi kujutelma mingist loodud objektist, mida ma olen elus täheldanud. Jumal on teinud inimese mõistuse piiratuks, kuid Tema mõistus on piiritu. Lühidalt - ma ei anna Jumalale mingit kuju ega vormi. Ma arvan Jumalast kui alalhoidvast jõust, kellel on mõistus, kellel on nägemisvõime, kuulmisvõime, haistmisvõime ja isegi tunded ja emotsioonid. Sellepärast, et samad omadused, mida ta oma loodud elusorganismidele on andnud, on tõestuseks sellele, et Ta ka ise neid omab. Piibel ütleb, et Jumal lõi inimese oma näo järgi. Ma arvan, selle all on mõeldud, et Ta andis inimesele mõned oma omadused ja tegi nad piiratuks, samas kui Temal on need piiritud. Aga lühidalt ma kirjeldaksin Teda kui perfektsete ideede elluvijat. Ma usun, et Jumalal tekkis idee enne, kui Ta kavatses universiumi luua.

A.

Kõigekõrgem Jumal ütleb suura Al-Ikhlās (Puhutus) värssides 1-4: „**Ütle: „Ta on Ainus Jumal, Igavene Jumal. Ta ei eostanud ega pole Teda ka eostatud ja Talle ei ole kedagi võrdset.”**“ M.

Maroko köök

Kokk: Sarah (Reelika)

Allikas: <http://killukemarokot.wordpress.com>

KANA TAGINE SALATIFENKOLIGA

See on minu mehe kõige lemmikum roog ja minule ka väga meeldib. Seda taginei saab teha nii lamba-, looma- kui ka kanalihast. Kõige populaarsem ongi see hautis ilmselt punase lihaga. Meie aga nii tihti punast liha ei tarbi ja ka kanaga saab väga maitstva ja kerge hautise. Valmistamine iseenesest on lihtne – kõik ained potti ning valmib ise kaane all podisedes. Mina küll keedan fenkolit eraldi 5-10 minutit enne, kui ta hautisele lisan.

Salatifenkol ehk mugulfenkol (ehk itaalia fenkol) on kerge aniisi maitsega mugulakujuline köögivili, mida armastatakse eriti Itaalias, kas salatites või ka soojades roogades. Mugula külge kasvavaid õrnu lehti saab kasutada maitseürdina. Marokos kasutatakse seda köögivilja samuti salatites ja hautistes.

Koostisained:

- 500 g kondiga kanaliha (võib kasutada ka tervet kana)
- 2 mugulfenkolit
- 2 sibulat, ribadena hakitud
- 3 spl oliivõli
- 3 küüslaugu küünt, hakitud
- 1 tl jahvatatud ingveri
- 1/2 tl jahvatatud safranit
- soola, pipart
- serveerimiseks peterselli
- 1/2 kl vett

Valmistamine:

Pese kana, haki sibulad ja küüslauk ning aseta paksemapõhjalise poti, kiirkeedupoti või tažiini põhja. Sibula peale tõsta kanaliha ja lisa maitseained, 1 tl soola ja 1/2 tl jahvatatud pipart ning oliivõli. Aseta kaas potile ja raputa potti veidi, et maitseained kanaga seguneksid. Lisa 1/2 klaasi vett ning aseta pott madalale kuumusele 30 minutiks hauduma. Võid ka maitseained lisada 1/2 klaasile veele ja valada hautisesse.

Pese fenkol ja eemalda veidi pealmist koort (mina eemaldan veidi, nagu selleri puhulgi). Lõika fenkol neljaks tükiks ja keeda soolaga maitsestatud vees 5-10 minutit peaaegu pehmeks. Lisa fenkol kanahautisele ja hauta veel 15 minutit (kui kasutad suuremaid kanatükke või tervet kana, tuleb hautamisaeg ka kindlasti pikem nii 45-60 minutit). Raputa peale värsket hakitud peterselli. Serveeri riisi, kuskussi või lapiksaiaaga.

Vala klaasidesse ja serveeri kohe.

Tuuesia
kook

Kokk: Karima

Allikas: <http://karimasfood.blogspot.com>

PISTAATSIA-KOOKOSHELBE KÜPSISED

Koostisained:

- 250 g jahu
- 1 tl küpsetuspulbrit
- 1 muna
- 125 g pehmet võid
- 100 g tuhksuhkrut
- 3 spl kookoshelbeid
- pistaatsia ekstrakti

Valmistamine:

Vahusta toasoe või ja suhkur kreemjaks, lisa muna, vahusta veel, kuni kõik on ühtlane. Sega kokku kuivained ja lisa võivahule. Sega ühtlane taigen ning veereta 12 g pallikesed. Veereta pallikesi taldrikul kookoshelvestes ja aseta küpsetuspaberiga kaetud plaadile. Küpseta 10-15 min 180-kraadises ahjus.

KUIDAS KORAANI PÄHE ÕPPIDA? MEETODID, NÕUANDED, PROGRAMM

Tõlkinud: Khadija

Allikas: Dr Nabil Aliouane, „Comment mémoriser le Coran? Méthodes, Conseils, Programmes“

SISSEJUHATUS

Kiitus olgu Allahile, Ainsale, samuti olgu Tema kiitus ja tervitus Tema viimasele prohvetile, tema perele, kaaslastele ja kõigile neile, kes oma tee Tema järgi seavad kuni Viimse Kohtupäevani.

Koraani veatu, kõhklematu, meloodiline retsiteerimine on osade jaoks unistus, teistele aga reaalsus.

Ometi on Allahi sõna tõene: **„Me oleme tööpoolest teinud Koraani meenutamise lihtsaks. Kas leidub siis meenutajaid?“** (54:17)

Aga millised on need tingimused, et Allahi lubadust realiseerida? Kes on võimeline pähe õppima suurema osa Koraanist või koguni terve Koraani? Kas selleks peab omama erilist annet? Olema araablane? Omama kõrgharidust? Nende hulgas, kes on pähe õppinud kogu Koraani, on mehi, naisi, lapsi, teadlaseid, lihtsaid inimesi, töölisi, kirjaoskamatu, neid kes ei mõista sõnagi araabia keelt ... Mis aga on neil ühist? Armastus Allahi ja Tema Raamatu vastu, siiras tahtmine ja vastupidavus oma jõupingutustes.

See raamat annab kätte alguspunkti ja kaardi neile, kes soovivad siiralt Koraani pähe õppida, ent ei tea, kuidas seda teha. Käesolev on lühikokkuvõtte meie ostringutest, mida suutsime islami kirjandusest selle teema kohta leida, samuti meie endi kogemuste vili ja siirad nõuanded, mida me oma usuõdedele ja -vendadele edasi tahame anda.

Igaüks meist on võimeline Koraani kas täielikult või siis osaliselt pähe õppima. Peab ainult teadma tingimusi ja reegleid, mis seda teadust juhivad, et valida en-

dale parim meetod ja olla kannatlik ning järjepidev oma jõupingutustes.

„Ja need, kellele on antud teadmised, ütlesid: „Häda teile! Jumala tasu on sellele parem, kes usub ja teeb häid tegusid ja seda ei anta kellelegi peale kannatlike.“ (28:80)

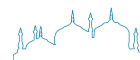
LINGVISTILINE TÄHENDUS

Sõna Koraan (*qur'ään*) on arabi keelse tegusõna *qara'a* (lugema) teonimi, sõna *talaa* (retsiteerima) või *džama'a* (koguma) tähenduses. Ütleme: *qara'a*, *qar'an*, *qur'äänan*; nagu ütleme *ghafara*, *ghafran*, *ghufraanan* (andestama). Esimeses tähenduses (*talaa*) on tegemist teonimega mineviku kesksõna (*ismu l-maf'uul*) tähenduses ehk „see, mida loeti“. Teises tähenduses (*džama'a*) on tegemist teonimega tegijanime (*ismu l-fä'äl*) tähenduses ehk „see, mis endas midagi sisaldab“, kuna see sisaldab endas informatsiooni ja seaduseid.“¹ Nagu on kirjas Allahi sõnas: **„Tõesti, Meie asjaks on selle kokku kogumine ja selle ette kandmine. Ja kui Me oleme selle (sulle, Muhammed; ingel Gabrieli kaudu) ette kandnud, siis järgi selle (Koraani) ettekandmist.“** (75:17-18)

RELIGIOOSNE TÄHENDUS

Oma usulises tähenduses on Koraan Jumala sõna, mis ilmus Prohvet Muhammedile (صلى الله عليه وسلم). Koraani on edastatud selle ilmumise algusest nii kirjalikult kui ka suuliselt arvatute häälte kaudu; alustades suura *Al-Fatihaga* ja lõpetades suura *An-Naasiga*. Allah ütleb: **„Tões-**

¹ Vaata ka „Usul fi At-Tasfir“, Sheikh Al-Uthai-meen.

ti, Meie saatsime sulle (st Muhammedile) alla Koraani osadena.” (76:23)

Allah on hoidnud Koraani puhta kõigist muudatustest, lisadest või muutustest, kuna Ta ise kehtestas End selle kaitsjaks. Ta ütleb: **„Tõesti, Meie saatsime Meenutaja (Koraani) ja Me kindlasti kaitseme seda (rikkumise eest).“ (15:9)**

Seda juba sajandeid ja mitte ükski Tema vaenlastest ei ole suutnud seda muuta, sellele lisada, sellelt eemaldada või seda uuendada, ilma et Allah seda poleks näinud või tegu paljastanud.

Allah kirjeldab Oma Raamatut arvukatel kordadel, mis näitab selle tähtsust, kasu, unikaalsust, mõjukust ja kes seda hindavad kui ilmutatud raamatut.

„Ja Me oleme tõepoolest sulle (st Muhammedile) andnud Seitse Tihti Korratavat (st Al-Fatiha) ja vägeva Koraani.“ (15:87)

„Tõesti, see Koraan juhhib sobivaimale ja annab häid uudiseid uskliketele, kes teevad häid tegusid, et nad saavad suure tasu.“ (17:9)

„Kui oleksime selle Koraani saatnud alla mäele, oleksid sa näinud seda jumalakartlikkuses alandumas koost lagunemas. Ja need näited toome me inimestele – ehk nad mõtisklevad.“ (59:21)

„... Ja see Koraan ilmutati mulle, et võiksin selle läbi hoiatada teid ja kõiki, kelleni see jõuab ...“ (6:19)

„Ja ära kuuletu uskmatutele ning püüdle sellega (st Koraaniga) suuresti nende vastu.“ (25:52)

„... Ja me oleme saatnud sulle (st Muhammedile) alla Raamatu kõikide asjade selgituseks, juhtimiseks, halastuseks ja heaks uudiseks moslemitele.“ (16:89)

„Ja Me saatsime sulle (st Muhammedile) alla Raamatu tões, kinnitades eelnevat Raamatust saadetut (st eelmisi ilmutusi) ja mõõdupuuks selle üle. Seega mõista nende üle kohtu selle järgi, mis Jumal on alla saatnud ja ära järgi nende kalduvusi, mis on eemaldunud sulle tulnud tõest. Kõigile teist oleme määranud seaduse ja meetodi. Kui Jumal oleks tahtnud, oleks ta teinud teid üheks kogukonnaks, kuid (Ta tahtis) teid selles proovile panna, mis Ta teile on andnud. Seega kiirustage heale! Te kõik naasete Jumala juurde ja Ta annab teile (selle osas) teada, milles erimeelsusel olite.“ (5:48)

Püha Koraan, millega saabus Muhammed (صلى الله عليه وسلم), on islami seaduse allikaks kõikidele inimestele. Allah ütleb:

„Õnnistatud olgu See, Kes saatis Oma sulasele alla Furqaani (hea ja halva mõõdupuu, st Koraani), et too võiks maailmadele hoiatajaks olla.“ (25:1)

„Älif, lääm, raa (ALR)! (See on) Raamat, mille me saatsime sulle (st Muhammedile) alla, et saaksid tuua inimkonna pimedustest välja valguse kätte, nende Isanda loal, Võimsa ja Ülistatu tee, Jumala (teele), Kellele kuulub, mis on taevastes ja mis Maa peal. Häda uskmatuile rannetes karistuses.“ (14:1-2)

KORAANI ERINEVAD NIMETUSED

1 - *Qur'aan* (Koraan), Allah ütleb:

„Ramadaan on kuu, mil saadeti alla Koraan, juhiks inimkonnale, selgeks juhiks ja vahetegijaks. Ja kes on tunnistajaks kuule (kuu ilmumisele), paastugu see (kuu). Ja kes on haige või reisil, (paastugu) sama arv muid päevi. Jumal tahab teile lihtsust ja mitte raskust. Peate täitma sama arvu päevi ning ülistama Jumalat, et Ta on teid juhtinud, et saaksite Talle tänulikud olla.“ (2:185)

2 – *Furqaan* (hea ja halva mõõdupuu), Allah ütleb:

„Õnnistatud olgu See, Kes saatis Oma sulasele alla Furqaani, et too võiks maailmadele hoiatajaks olla.“ (25:1)²

Nimetatud selliselt, kuna lubab teha vahet õigel ja valel.

3- *Kitaab* (Raamat), Allah ütleb:

„Ja loe ette (oo Muhammed) sellest, mis on sulle ilmutatud su isanda Raamatust. Tema sõnadele ei ole muutjat ja kellelki teiselt peale Tema ei leia sa kaitset.“ (18:27)

4 – *Tanzil* (ilmutus; otsetõlkes „midagi, mis on alla tulnud“), Allah ütleb:

„Ja tõesti, see on ilmutus Maailmade Isandalt.“ (26:192)

5 – Dhikr (meenutus), Allah ütleb:

„Tõesti, Meie saatsime Meenutaja ja Me kindlasti kaitseme seda (rikkumise eest).“ (15:9)

6 – Ruuh (hing, hingetõmme), Allah ütleb:

„Ja nii oleme sulle ilmutanud hingetõmbe Oma kästust ...“ (42:52)

Nimi *Mushaf* ei ole Allahi antud nimi Koraanile, vaid Abu Bakri (رضي الله عنه) valitsemise ajal moslemite valitud nimi, kirjeldamaks seda raamatut, kus on ühendatud kogu ilmutus.³

Araabia keeles tähendab sõna „mushaf“ midagi, mis ühendab lehti.⁴

PÄHE ÕPPIMINE EHK AL-HIFDH

Araabia keeles on sõna *al-hifdh* oma tähenduselt vastupidine unustusele (*an-nisjaan*), see tähendab võimekust meenutada ühte asja, tehes väga vähe või üldse mitte vigu.

Terminil on palju tähendusi, see võib erinevas kontekstis tähendada nii tähelepanekut kui ka püüdlust.⁵

3 „Al-Itqan fi Ulum Al-Qur’an“ (1-114)

4 Mukhtar „As-Şhiĥ“, lk 344.

5 Vaata „Lisan Al-Arab“ (7/441).

Kui see on suunatud Allahile, tähendab see kaitset:

„Tõesti, Meie saatsime Meenutaja (Koraani) ja Me kindlasti oleme sellele *haafidhuun* (st kaitseme seda (rikkumise eest)).“ (15:9)

Kui see on suunatud Allahi loodule, siis tähendab see püüdlust, pähe õppimist, kinni hoidmist või (nautinguist) hoidumist, nagu näiteks:

„Hoidke kinni palveist, (eriti) keskmisest palvest ja seiske kuulekalt Jumala ees.“ (2:238)

„Ja need, kes hoiavad oma intiimpiirkonda ...“ (23:5)

Võime eristada kolme pähe õppimise tingimust:

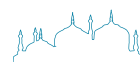
- **korrektsus** selles, mida oleme pähe õppinud viisil, et oleksime võimelised retsiteerima ilma raamatuta;

- pähe õpitu **säilitamine ja redigeerimine**;

- **unustamatus**.

Religioosses kasutuses tähendab see sõna Koraani, ha-diithide ja kõige muu edastatud Jumala sõna kõige perfektsemal võimalikul viisil pähe õppimist.

Järgmisel korral peatükk – „Koraani pähe õppimise väärtus“

HADIITHE JUMALA AINSUSEST

„Sahih Al-Bukhari“, köide 9, raamat 93

470. Muadh ibn Jabal (رضي الله عنه) on edastanud, et Prohvet (صلى الله عليه وسلم) ütles: „Oo Muadh, kas sa tead, mis on Jumala õigus oma sulase üle?“ Ma vastasin: „Jumal ja Ta Sõnumitooja teavad paremini.“ Prohvet (صلى الله عليه وسلم) ütles: „Teenida vaid Teda ja mitte kedagi Tema kõrval. Aga kas sa tead, mis on nende (st sulaste) õigus Tema üle?“ Ma vastasin: „Jumal ja Ta Sõnumitooja teavad paremini.“ Prohvet (صلى الله عليه وسلم) vastas: „Neid mitte karistada, (kui nad nii teevad).“

471. Abu Said Al-Khudri (رضي الله عنه) jutustas: „Üks mees kuulis teist palves retsiteerimas: „Ütle: Ta on Üks ja Ainus Jumal ...“ (suura 112) ja seda mitmeid kordi. Kui saabus hommik, läks ta Prohveti (صلى الله عليه وسلم) juurde ja andis sellest teada, nagu ta arvaks, et vaid selle suura lugemine pole piisav. Jumala Sõnumitooja (صلى الله عليه وسلم) ütles: „Tema nimel, kelle käes on minu elu, see võrdub kolmandikuga Koraanist.“

472. Aisha (رضي الله عنها) jutustas: „Prohvet andis (ar-meosa) ühe mehe käsu alla, kel oli kombeks oma kaas-lasi palves juhtida ja alati Koraani lugemine lõpetada suuraga „Ütle: „Ta on Üks ja Ainus Jumal ...“ (suura 112). Kui nad (lahingust) tagasi jõudsid, mainisid nad seda Prohvetile (صلى الله عليه وسلم) Ta ütles: „Küsi, miks ta nii teeb.“ Nad küsisid mehelt ja too ütles: „Ma teen seda, kuna see mainib Halastavaima omadusi ja mulle meeldib seda retsiteerida.“ Prohvet (صلى الله عليه وسلم) ütles (neile): „Õelge talle, et Jumal armastab teda!“

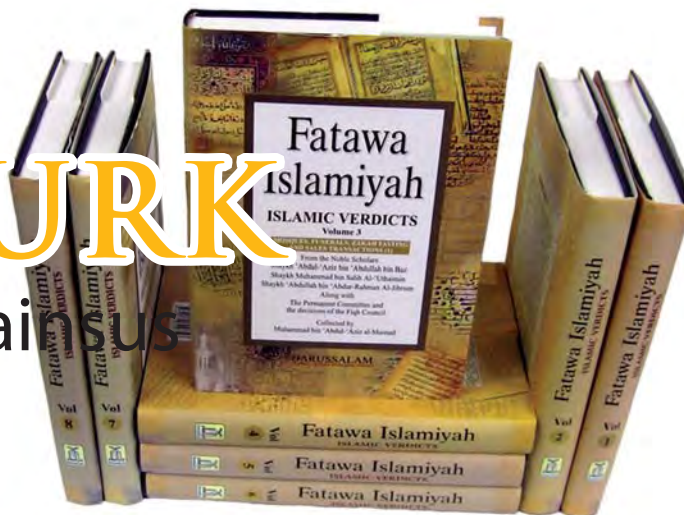
473. Jarir ibn Abdullah (رضي الله عنه) edastas, et Jumala Sõnumitooja (صلى الله عليه وسلم) ütles: „Jumal ei halasta neile, kes ei halasta inimestele.“

476. Ibn Umar (رضي الله عنهما) edastas, et Prohvet (صلى الله عليه وسلم) ütles: „Nägematu võrmeid on viis ja keegi peale Jumala ei tea neid: (1) keegi peale Jumala ei tea, mis on üskades; (2) keegi peale Jumala ei tea, mis homme juhtub; (3) keegi peale Jumala ei tea, millal sadama hakkab; (4) keegi ei tea, kus ta sureb, kuid Jumal teab ja (5) keegi peale Jumala ei tea, millal saabub Viimne Tund.“

FATWANURK

tawhiid ehk Jumala aiandus

Tõlkinud: Aisha

Allikas: www.islamqa.com

TAWHIIDI TÜÜBID JA DEFINITSIOONID

Küsimus: Mis on *tawhiidi* tüübid ja mida need endast kujutavad?

Vastus: *Tawhiidi* tüübid on *tawhiid ar-rububija*, *tawhiid al-uluhija* ja *tawhiid al-asmaa was-sifaat*.

Tawhiid ar-rububija on Jumala kõige muu hulgast välja toomine läbi Tema tegude, nagu loomine, moona jagamine, elu andmine, surma andmine ja kõik nn administratsioon taevaste ja maa üle. Vaid Temal on õigus seadusi saata, kohut mõista ja sõnumitoojaid oma sõnumiga maailma saata. Jumal on enda kohta Koraanis öelnud: „**Tõesti! Teie Isand on Jumal, kes lõi taevad ja maa kuue päevaga; seejärel tõusis Ta (oma) troonile ...**“ (7:54).

Tawhiid al-uluhija on Jumala kõige muu hulgast välja toomine läbi ainult Tema kummardamise, ainult Temalt abi palumise, ainult Tema poole palvetamise jne. Mitte kellegi teise nimel ei tohi loomi ohverdada ega tappa või vannet anda. Jumal on öelnud: „**Ütle (Muhammed): Tõesti minu palve, minu ohver, minu elu kui ka minu surm on vaid Jumalale, Maailmade (nii inimeste, džinnide kui ka kõige muu loodu) Isandale.**“ (6:162) ja „**... seega palveta oma Isanda poole ja ohverda (vaid Talle).**“ (108:2).

Tawhiid al-asmaa was-sifaat on Jumala kirjeldamine ja selle järgi nimetamine, millega Ta ise on ennast nimetanud ja kirjeldanud ja millega Jumala Sõnumitooja (صلى الله عليه وسلم) on teda autentsetes hadiithides kirjeldanud ja

nimetanud. Mitte midagi ega kedagi ei ole Talle sarnast ja Ta on Kõikekuulja, Kõikenägija.

Islamiuuringute ja *fatwade* alaline komitee

„Fatawaa al-Lajnah ad-Daa'imah“, 1. köide, lk 20-21, *fatwa* nr 8943.

JUMALA LOOMINGU ESIMENE KOHUSTUS

Küsimus: Mis on Jumala loomingu kõige esimene kohustus?

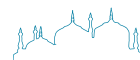
Vastus: Esimene kohustus Jumala loominguks on see, millele neid kutsutakse. Prohvet (صلى الله عليه وسلم) selgitas Muadh ibn Jabalile, kui ta tolle Jeemenisse saatis: „Sa lähed raamaturahva juurde, seega esimene asi, millele neid kutsuda, on et nad tunnistaksid, et pole teist jumalust peale Jumala ja et Muhammed on Jumala sõnumitooja.“ (Al-Bukhari 1458, 1496; Muslim 29, 30, 31)

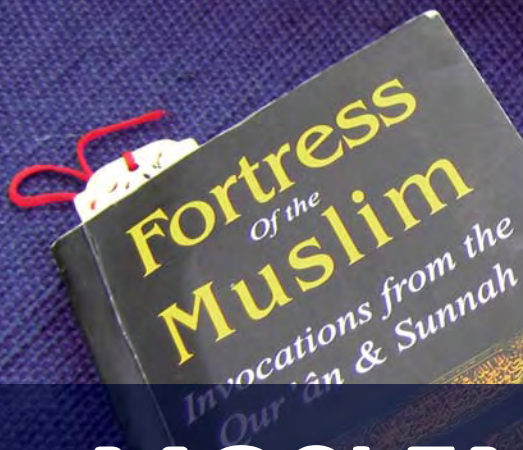
Seega Jumala sulase esimeseks kohustuseks on kummardada vaid Jumalat ja tunnistada Tema Sõnumitoojat (صلى الله عليه وسلم), kes on sõnumi edastanud. Läbi selle tunnistab inimene oma kavatsuse puhtust ja nõusolekut täita Sõnumitoojaga (صلى الله عليه وسلم) saadetud Jumala seadust.

Šeik Ibn Uthaymeen

„Fiqh Al-Ibaadaat“ – küsimus 4, lk 18.

Allikad : www.fatwa-online.com, fatwaislam.com

„MOSLEMI KINDLUS - duaasid Koraanist ja sunnast“

Said ibn Wahf Al-Qahtani Said ibn Wahf Al-Qahtani

Tõlkinud ja koostanud: Aisha

32. QUNUUTI INVOKATSIOON WITRIS

116. *allaahumma hdinii fii-män hädaitä, wa ääfinii fii-män ääräitä, wa täwällänii nii-män täwälläitä, wa bäärik lää fii-mää ä'täitä, wa qinii šarra mä qadaitä, fä-innäkä taqdii wa lää juqdaa 'äläikä, innähu lää jädhillu män wa-läitä (wa lää jä'izzu män äädäitä), tabaaraktä rabbänää wa tä'ääläitä.* – Oo Jumal, juhi mind koos nendega, keda oled juhtinud ja anna mulle jõudu koos nendega, kellele oled jõudu andnud. Võta mind oma hoole alla koos nendega, kelle oled oma hoole alla võtnud. Önnista mind selles, mis oled mulle andnud. Kaitse mind kurja eest, mille oled määranud. Tõesti, Sina käsutad ja Sind ei käsutata ja keegi, kelle oled oma hoole alla võtnud, ei saa alandatud (ja keegi, kelle oled võtnud omale vaenlaseks, ei saa maitsta hiilgust). Sa oled õnnistatud, meie Isand, ja ülistatud.¹

117. *allaahumma inni a'uudu bi-ridaakä min sakhatikä, wa bi-mu'äfäätikä min 'uquubätikä, wa a'uudu bikä minkä, lää uhsii thänää'an 'äläikä, äntä kämää äthnäitä 'älää näfsik.* – Oo Jumal, ma otsin kaitset Sinu heameelest Sinu viha vastu. Ma otsin kaitset Sinu andestusest Sinu karistuse vastu. Ma otsin

kaitset Sinu vastu. Ma ei saa üles lugeda Su ülistusi, Sa oled selline, nagu Sa End oled ülistanud.²

118. *allaahumma ijääkä nä'budu, wa läkä nusalli wa näšzudu, wa iläikä näs'ää wa nähfidu, naržuu rahmätäkä, wa nakhšää 'adhääbäkä, innä 'adhääbäkä bi-l-kääfiriinä mulhaqq. allaahumma innä nasta'iinukä, wa nastaghfirukä, wa nuthnii 'äleikä l-khäirä, wa lää näkfurukä, wa nu'minu bikä, wa nakhda'u läkä, wa nakhlä'u män jäkfuruk.* – Oo Jumal, Sind vaid me teenime ja Sulle palvetame ja kummardame. Sind kiirustame me teenima ja sinu heaks töötama. Me loodame Su halastusele ja kardame Su karistust. Tõesti, Su karistus uskmatuile on lähedal. Oo Jumal, me otsime Su abi ja juhatust ja me ülistame Sind heas. Me ei eita Sind, me usume Sinusse. Me alutame end Sulle ja ütleme lahti igapähe, kes Sind eitab.

33. MIDA ÖELDA KOHE PEALE WITRI PALVET

119. *subhäänä l-mäliki l-qudduus.* – Ülistus olgu Pühal Kuningal. (3x araabia keeles; 3. korra ajal valjemalt ja lisada ...)

rabbi l-mälää'ikäti war-ruuh. – Inglise ja Hinge Isand(al).³

² Abu Dawud, Ibn Majah, An-Nasai, At-Tirmidhi, Ahmad. Vaata ka Al-Albani „Sahih At-Tirmidhi“ 3/180, „Sahih Ibn Majah“ 1/194 ja „Irwa'ul-Ghalil“ 2/175.

³ An-Nasai 3/244, Ad-Daraqutni ja teised. Teine pool on Ad-Daraqutni versioonist 2/31, mille edastuskett on autentne. Vaata Shuaib Al-Arnauti ja Abdul-Qadir Al-Arnauti „Zadul-Ma'ad“ 1/337.

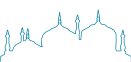
¹ Abu Dawud, Ibn Majah, An-Nasai, At-Tirmidhi, Ahmad, Ad-Darimi, Al-Hakim ja Al-Bayhaqi. Vaata ka Al-Albani „Sahih At-Tirmidhi“ 1/144, „Sahih Ibn Majah“ 1/194 ja „Irwa'ul-Ghalil“ 2/172.

Õpime Egiptuse dialekti

2. JUTUAJAMISE ALGUSES

See on härra ...	<i>häädhä ässäjjid ... (däh ...)</i>	هذا السيد
See on proua ...	<i>häädhihi ässäjjida ... (dii ...)</i>	هذه السيدة
preili	<i>äl-äänisa</i>	الآنسة
Kas lubate tutvustada proua Philipsit?	<i>mumkin aarrafak bissäjjida philips</i>	مممكن أعرفك بالسيدة فيليبس
Kust sa oled? – Mina olen Eestist.	<i>inta/inti minain - änä min istuunia</i>	أنت من أين – أنا من استونيا
Mis ajast sa siin oled?	<i>inta/inti henä min imta?</i>	أنت هنا من امتي ؟
Ma olen siin puhkusel.	<i>änä henä fii agääzä</i>	أنا هنا في أجازة
Ma olen siin töö pärast.	<i>änä henä fii shoghl</i>	أنا هنا في شغل
Ma elan siin.	<i>änä sääkin/säknä henä</i>	أنا ساكن هنا
Mul on hea meel sinuga tutvuda.	<i>forsa saiida</i>	فرصة سعيدة
Meeldiv tutvuda!	<i>tsharafna</i>	تشرفنا
Hiljem näeme!	<i>ašuufak badeen</i>	أشوفك بعدين

Arvamuskülg

Eelmine Iqra oli väga huvitav ja haarav. Mul kulus läbilugemiseks terve päev ja kõik teemad olid põnevad. Ei olnud eriti midagi sellist, millest lihtsalt üle oleks libisenud. Loodame rohkem sarnaseid kuukirju ka edaspidi lugeda!

N.

MašaAllah! väga ilus number seekord! Ma ei tea, mida täpselt on lehe *layoutis* muudetud, kuid kuidagi palju kergem on lugeda. Uued teemad on samuti väga huvitavad. Internetikommentaariumi nopped on super, mis tuletas mulle meelde, kuidas minu sõbranna siiralt suvel küsis, kas seepärast võib ramadaani ajal öösel süüa, et siis on pime ja Allah ei näe.

I.

Järgmises Iqra numbris:

Pärimisseadus

IQRA

SADAQA - ANNETUSED:

www.islam.pri.ee toetamine
(tasuta materjalide saatmine, raamatute tõlkimine,
toimetamine ning trükkimine, loengud jne):

Kätlin Hommik

Märkusega "SADAQA"

Ühispanga konto nr. 10010608670016

IBAN: EE231010010608670016

BIC: EEUHEE2X

ÜHE VANA ON TEISE UUS ...

Võimalus saata inimestele riideid, mänguasju jne, mida ise enam ei vaja, kuid ära ka visata ei tahaks. Järgnevalt pakume välja aadressid, kuhu võiksid oma paki saata. Tegemist on erinevate organisatsioonide ja eraisikutega, kes tegelevad humanitaarabi ning vaeste igakülgse abistamise ning toetamisega ja jagavad sinu saadetise nendele, kes seda kõige enam vajavad. Kui äkki tead veel mõnda aadressi, mis sinu meelest peaks siin nimekirjas olema, siis anna meile sellest teada meiliaadressil info@islam.pri.ee.

AFGHANISTAN:

Mohammad Qasim Popal

UNAMA Kabul, Compound B

OSRSG/FSCU, Building 7, Room 101

Peace Avenue, Zanbaq Square

Wazir Akbar Khan (beside French Em-
bassy)

Kabul

AFGHANISTAN

telefon: +93 700217289 / 0790005381

MAROKO:

Najat Mrabte

Rue 8, No 10

54400 Moulay Bouazza

P.Khenifra

MOROCCO

KOOSTAJAD

TOIMETAJAD: Aisha (Kätlin Hommik-Mrabte) ja Khadeja (Airi Hunt)

KUJUNDUS: Khadeja

RUBRIIGID: Aisha, Khadeja, Amina Iirimaalt, Sarah Iirimaalt, Amina Bahrainist, Annelly, Kauthar, Kristi, Yusuf Saeed, Karima, Sarah Egiptusest, Zeynep, Rubaba, Aivar, Nele, Aile

PILDID: erakogu, internet

KONTAKT: iqra@islam.pri.ee

MOŠEE JA EESTI ISLAMI KOGUDUS

Keevise tn 9

11415

Tallinn

EESTI/ESTONIA

telefon +372 55 94 76 89

Eesti moslemite kuukiri "IQRA" on eesti moslemite tasuta elektrooniline kuukiri. Ilmub insh Allah, igal kuul uue sisuga. Kuukirja sisu koostamisel on oodatud eesti moslemite ettepanekud nii eesti kui ka vene keeles.